

τα Ασημοχωρικά

Περιοδική Έκδοση του Συλλόγου Ασημοχωριτών Αθηνών
«Η ΠΡΟΟΔΟΣ»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μηνύματα για τη νέα χιλιετία.....	3
Συνέντευξη του Δημάρχου Μαστοροχωρίων.....	4
Παρουσίαση βιβλίου της Ρέας Κακάμπουρα - Τίλη.....	5
Εκκλησίες του Ασημοχωρίου.....	6
Πνευματικά άνθη.....	7
Ασημοχώρι, άξιο Μαστοροχώρι της Κόνιτσας.....	8
Αρχιμάστορες Ηπειρώτες της πρωτιάς - Ηπειρώτικες παροιμίες.....	9
Τα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας.....	10
Το Ηπειρώτικο Δημοτικό Τραγούδι.....	14
Ένας παλαίμαχος δάσκαλος θυμάται.....	15
28η Οκτωβρίου 1940.....	16
Μετά την καταστροφήν του το Ασημοχώρι ανασυγκροτείται.....	17
Ρένος Αποστολίδης: Στον πόλεμο του 1948.....	18
Ταξιδεύοντας στον χρόνο και στον τόπο της Ηπείρου.....	20
Νεανικά μηνύματα.....	22
Η φωνή των αποδήμων.....	24
Γέρον Παΐσιος.....	25
Ήθη και έθιμα του χωριού.....	26
Αναμνήσεις ενός παλιού γανωτή - Ντοπιολαλήματα.....	27
Παραγωγή τσίπουρου στο Ασημοχώρι - Παραδοσιακές συνταγές.....	28
Με τους Ηπειρώτες σεισμοπαθείς.....	29
Ιατρικά θέματα: Τριχόπτωση.....	30
Ειδήσεις - Γεγονότα - Σχόλια.....	31
Λογιαστά χαμπέρια.....	42
Μια όμορφη συνάντηση - Έγραψαν για "Τα Ασημοχωρίτικα".....	43
Κοινωνικά.....	44
Νεκρολογίες.....	45
Απ' όσα μας γράφουν.....	46
Ανακοινώσεις του Συλλόγου.....	47

Εξώφυλλο:
Το τέμπλο της εκκλησίας
της Παναγίας Ασημοχωρίου.
Φωτ.: Αντώνη Παπαντωνίου

Οπισθόφυλλο:
Σεργιάνι Φθινοπωρινό
στο χρυσαφένιο Βαρτζομπάνι.
Φωτ.: Βασίλη Π. Γιαννούλη

τα Ασημοχωρίτικα

Περιοδική έκδοση του Συλλόγου Ασημοχωριτών Αθηνών
"Η ΠΡΟΟΔΟΣ"

Για την επικοινωνία και ενημέρωση των απανταχού συμπατριωτών
Για τη διάσωση της πνευματικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς
Για την προκοπή και ανάδειξη του τόπου μας

Εκδότης: Σύλλογος Ασημοχωριτών Αθηνών "Η ΠΡΟΟΔΟΣ"
Βουλγαροκτόνου 40, 114 72 Αθήνα, Τηλ.-Fax: 6450884
Χορηγός: Κληροδότημα Βασ. Κ. Χρήστου

Μέλη του διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου:
Πρόεδρος: Βασ. Π. Γιαννούλης, Νισύρου 8, 166 73 Βούλα, Τηλ.-Fax: 8957143
Αντιπρόεδρος: Χριστ. Χολέβας
Γραμματέας: Παντ. Γεωργιάκης
Ταμίας: Στέφ. Πανταζής
Μέλη: Κωνστ. Νούτσος, Σωτ. Νικολάου, Μαργ. Νούτσος,

Αρχισυντάκτης: Δ. Γεωργιάκης, Σερίφου 18Α, 155 62 Χολαργός, Τηλ.-Fax: 6524502
Επιμέλεια - Συντονισμός: Βασ. Παν. Γιαννούλης, Δημ. Γ. Γεωργιάκης
Δημόσιες Σχέσεις: Στέφ. Χρ. Πανταζής
Λογότυπο εξωφύλλου: Αναστ. Βασ. Γιαννούλη
Κειμενογράφηση: Μιχ. Γ. Κυρζίδης, Μαρία Τσιλικά
Διορθώσεις: Εύη Π. Διαμαντοπούλου
Σχεδιασμός - Σελιδοποίηση: Πρώτη Σελίδα, Οικονόμου 32, τηλ: 8233830
Εκτύπωση: Άγγ. Ελεύθερος, Νιρβάνα 80 Κ. Πατήσια. Τηλ. 83 28 330

Συνεργάτες 4ου τεύχους: Βασ. Π. Γιαννούλης, Στ. Χρ. Πανταζής,
Χρύσα Χρονοπούλου - Πανταζή,
Αθηνά Δ. Στεργίου, Χαρ. Ι. Γκούτος,
Νούτσος Στέφανος, πρωτ. Τιμόθεος Χρήστου,
Αντώνης Αντωνίου, Εύη Π. Διαμαντοπούλου,
Μιχ. Γ. Κυρζίδης, Μαρία Ελ. Τσιλικά,
Ευάγγελος Β. Νούτσος, Δημήτρης Γιώτης,
Νικόλαος Θεολόγου, Αναστασία Β. Γιαννούλη,
Άλκηστη Πρέντζα, Γεώργιος Δ. Γεωργιάκης,

Προς συναγωνιστές

ΕΛΠΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΧΙΛΙΕΤΙΑ

Ο άνθρωπος εισέρχεται στην τρίτη χιλιετία με το ποινικό του μητρώο βεβαρημένο στο έπακρο:

Πόλεμοι, αδικίες, εγκλήματα, ανελέητη καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των αξιών της ζωής, αλόγιστες παρεμβάσεις στη φύση, μόλυνση του περιβάλλοντος, καταστροφές, χαλάρωση ηθών, διαφθοράς, θεοποίηση του χρήματος, αδιαφορία για τον συνάνθρωπο, μίσος, κακία, αχαριστία...

Εικόνα ζοφερή και συνεχώς μεταβαλλόμενη προς το χειρότερο, ενώ η ανοχή του Θεού φαίνεται να είναι στα όριά της.

Πού βαδίζουμε;

Στον όλεθρο.

Υπάρχει ελπίδα;

Ναι, υπάρχει:

Επιστροφή στη Βηθλεέμ, εκεί που ξεκίνησε να μετράει ο χρόνος.

Επιστροφή στα όρια που μας όρισε ο Δημιουργός και Πλάστης μας.

Επιστροφή στις αξίες της ζωής και την παράδοση.

Επιστροφή στην αγάπη.

Μόνο τότε μπορούμε με ελπίζουμε σε μια ασφαλή και ευτυχισμένη πορεία μέσα στη νέα χιλιετία.

Το ευχόμαστε.

Εμείς είμαστε η νέα χιλιετία.
Αγαπάμε τον τόπο μας, αγαπάμε την παράδοση, έχουμε όραμα, έχουμε δύναμη, έχουμε ζήλο.

Ζητάμε, όμως, πρότυπα, ζητάμε ιδανικά, ζητάμε αγάπη, ζητάμε συνέπεια...

Ζητάμε πολλά;

Τα νιάτα του Ασημοχωρίου

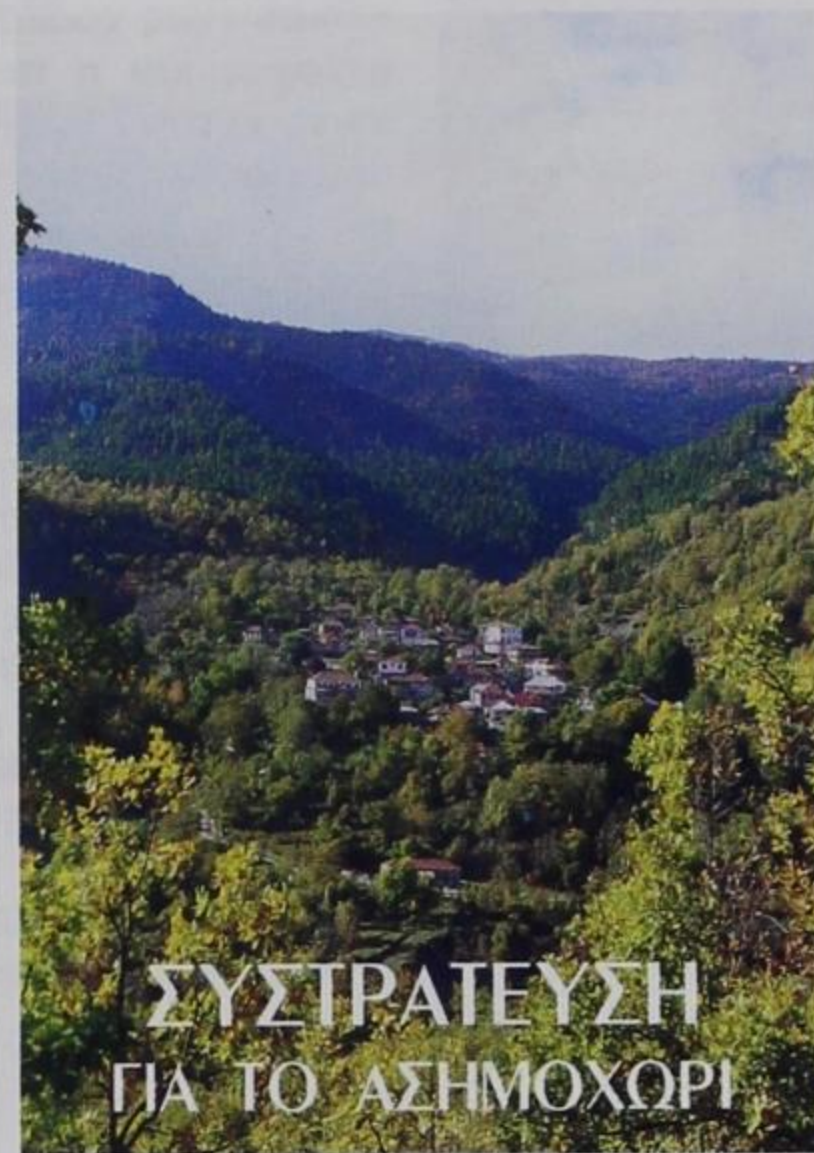

Ελάτε, καμάρια της ξενιτιάς στον τόπο σας.

Ελάτε, προτού ρημάξει το αγαπημένο μας χωριό.

Ελάτε, όσο έχουμε ανοιχτά τα μάτια μας να σας καμαρώσουμε κι εμείς.

Ελάτε, καμάρια μας!

ΣΥΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ

Ας προσέξουμε λίγο περισσότερο το ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ.

Ας κάνουμε το Σύλλογό μας τον πιο σπουδαίο Οργανισμό - για μας - στον κόσμο και με εκτίμηση και αλληλοσεβασμό ας ενεργήσουμε συλλογικά. Ας μην αφήνουμε τον τόπο μας στο έλεος των περιστάσεων.

Ας λείψουν οι ζημιογόνες νοοτροπίες, οι οποίες όχι μόνο δε βοηθούν στην επίλυση προβλημάτων, αλλά απεναντίας απογοητεύουν πολλούς, ιδίως τους νέους και τους απομακρύνουν από κάθε ιδέα συμμετοχής στα κοινά.

Ας ξεφύγουμε από τις άχαρες θεωρίες και ας αποδοθούμε στον καλό αγώνα για ανάπτυξη και πρόοδο του χωριού μας.

Ας πιστέψουμε ότι το αποτέλεσμα δε βρίσκεται μέσα στα πολλά λόγια, αλλά μέσα στις άμεσες πράξεις.

Ας κάνουμε κοινό όραμα ένα όμορφο, ζωντανό και ευτυχισμένο Ασημοχώρι.

Ας γίνει ιερή αποστολή - τρόπος ζωής η προσφορά στη μικρή αυτή φωλιά που είναι για μας η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

Ας προσμένουμε σαν μοναδικό αντάλλαγμα την ικανοποίηση ότι προσφέρουμε στον ίδιο τον ΕΑΥΤΟ ΜΑΣ και μόνο.

Ας ενώσουμε τις δυνάμεις μας και ας παλέψουμε όλοι μαζί ειρηνικά και αταλάντευτα.

Θέλουμε το Ασημοχώρι να επιζήσει και να προδεύσει και μέσα στη νέα χιλιετία.

Να το χαιρόμαστε.

Βασίλειος Π. Γιαννούλης

Πρόεδρος

Συλλόγου Ασημοχωριτών Αττικής

**Ο Σύλλογος
Ασημοχωριτών Αττικής
"Η ΠΡΟΟΔΟΣ"
και το περιοδικό
"ΤΑ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΑ"
εύχονται
στους απανταχού συμπατριώτες,
συγχωριανούς και φίλους
καλές γιορτές, ευτυχισμένος
και ειρηνικός ο νέος χρόνος,
ο νέος αιώνας, η νέα χιλιετία.**

κλείσε ένας χρόνος από τις δημοτικές εκλογές και η παρουσία του Δήμου έγινε έντονα αισθητή με την επίλυση του προβλήματος των σκουπιδιών, με τη λήψη διαφόρων σημαντικών αποφάσεων, με τις γενικές συνελεύσεις

που έγιναν σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα και γενικά με το ανανεωτικό κλίμα που επικρατεί στην περιφέρεια. Ωστόσο εμείς ζητήσαμε από το Δήμαρχο κ. Γρηγόρη Παπανώτη να μας παραχωρήσει συνέντευξη για ορισμένα επί μέρους θέματα κι εκείνος ανταποκρίθηκε με ευχαρίστηση.

- κ. Δήμαρχε, ο Δήμος μας είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση σε όλη τη χώρα με τον λιγότερο πληθυσμό και συνεχώς συρρικνώνεται λόγω του ότι ήταν παραμελημένη περιοχή και δεν υπήρχε ανάπτυξη. Αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση ο Δήμος μας θα μαραζώσει και θα αφανισθεί εντελώς, όσο και αν τον καλλωπίζουμε. Τί μέτρα λοιπόν λαμβάνει ο Δήμος πάνω σ' αυτό το θέμα, να συγκρατήσει δηλαδή τους υπάρχοντες κατοίκους και να ελκύσει τους νέους ξανά στις ρίζες τους;

- Ο Δήμος Μαστοροχωρίων κατέχει έκταση 271.160 στρεμμάτων (περίπου το 5% της συνολικής έκτασης του Νομού Ιωαννίνων).

Η περιοχή του Δήμου μας, αν και διαθέτει σημαντικούς πόρους (φυσικούς, πολιτιστικούς κλπ), δεν έχει αναπτυχθεί. Η καθυστέρηση αυτή οφείλεται στις ακόλουθες αιτίες:

- Στην έλλειψη ξενοδοχειακής και στην ελλιπή τουριστική υποδομή.
- Στη μη ανάδειξη - αξιοποίηση των μνημείων και των χώρων ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος της περιοχής.
- Στη μη ανάπτυξη εναλλακτικών και σύγχρονων μορφών τουρισμού.
- Στην έλλειψη οργανωμένης προβολής και διαφήμισης.

Ο Δήμος έχοντας υπ' όψη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει, προσπαθεί πολύ προσεγγμένα να κινηθεί στους εξής άξονες με στόχο να ελκύσει νέο κόσμο:

- Ανάδειξη και προβολή των φυσικών, αρχιτεκτονικών, πολιτιστικών και άλλων τουριστικών στοιχείων της περιοχής.
- Δημιουργία μικρών και ευέλικτων μονάδων προσανατολισμένων στην εξυπηρέτηση και περαιτέρω προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού σε συνδυασμό με την ενθάρρυνση γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων βιολογικά παραγομένων.

Με βάση τους άξονες αυτούς και τις δυνατότητες και προοπτικές που διαγράφονται, έχουν υποβληθεί συγκεκριμένες προτάσεις για την ανάπτυξη της περιοχής, οι οποίες κατά την άποψή μας θεωρούνται ρεαλιστικές και υλοποιήσιμες.

- Πώς θα αντιμετωπισθούν τα διάφορα επί μέρους προβλήματα που συζητήθηκαν στις συνελεύσεις;

- Όλα τα προβλήματα που συζητήθηκαν στις συνελεύσεις των Δημοτικών Διαμερισμάτων καταγράφηκαν και αξιολογούνται προκειμένου να ενταχθούν στο τεχνικό πρόγραμμα του 2000 το οποίο θα συνταχθεί μέχρι την 31-12-1999 και να υλοποιηθούν στο μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό.

- Διοργανώνετε προσεχώς άλλη μία συνάντησή σας με τους αποδήμους της περιφέρειάς μας. Σε τί προσβλέπετε με τη συνάντηση αυτή και ποια είναι η αντιμετώπιση των Αδελφοτήτων των Δημ. Διαμερισμάτων από το Δήμο για θέματα που αφορούν την περιοχή; Οι Αδελφότητες εισακούονται από το Δήμο, γίνονται δεκτές παρεμβάσεις ή αναλήψεις πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση κοινών στόχων;

- Η συνάντηση που προσεχώς θα διοργανωθεί με τους πολιτιστικούς φορείς, Αδελφότητες κλπ., καθώς και με μεμονωμένες προσωπικότητες, έχει

Ο Δήμαρχος Μαστοροχωρίων μιλάει στα "ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΑ"

πρώτου εξαμήνου του 2000. Με την ολοκλήρωση προφανώς θα εξοπλιστεί το ξενοδοχείο για να καταστεί λειτουργικό, είτε από ίδια έσοδα, είτε από έσοδα που θα εξασφαλιστούν από άλλες πηγές. Στόχος μας είναι η ένταξή του στην αναπτυξιακή προσπάθεια που προαναφέραμε.

- Μπορεί ο Σύλλογός μας να παρέμβει στο στάδιο αυτό προκειμένου να επιτευχθεί καλύτερη ποιότητα εξοπλισμού ή πρόσθετων κατασκευών όπως τζάκι, μπαλκόνια στη βορινή πλευρά του, επένδυση των πλευρών του με πέτρα και γενικά για την καλαισθησία του όλου κτίσματος, συνδράμοντας οικονομικά, με τη σχετική βέβαια, επιτήρηση και υπευθυνότητα;

- Ο Δήμος συνεργάζεται με όλους τους φορείς για την παραγωγή του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος. Στη βάση αυτή σαφώς και μπορείτε να παρέμβετε, σε συνεννόηση μαζί μας και την Τεχνική Υπηρεσία, για ό,τι καλύτερο.

- Αληθεύει το ότι το κράτος εξαιρεί την περιοχή Μαστοροχωρίων από το πρόγραμμα ήπιας τουριστικής ανάπτυξης του ορεινού όγκου της Πίνδου;

- Είναι γεγονός ότι στην αρχική μελέτη που αφορά την ήπια τουριστική ανάπτυξη του ορεινού όγκου της Πίνδου, ο Δήμος Μαστοροχωρίων δεν συμπεριλαμβάνεται. Όταν το αντιληφθήκαμε τον Οκτώβριο του 1998 μετά τις Δημοτικές εκλογές, κάναμε την πρώτη παρέμβαση χωρίς ακόμη να έχουμε τη νομική δυνατότητα. Με τις παρεμβάσεις που στη συνέχεια ακολούθησαν, μας υποσχέθηκαν οι αρμόδιοι φορείς ότι μας ενέταξαν (η αρχική μελέτη βρίσκεται ακόμη στο στάδιο της τελικής διαμόρφωσης). Παρακολουθούμε από κοντά την εξέλιξη του θέματος.

- Τί γνώμη έχετε για το έντυπό μας; Πιστεύετε ότι συμβάλλει στην ανάδειξη του τόπου μας;

- Περιοδικά όπως του Ασημοχωρίου και των Χιονιάδων είναι προσπάθειες που αξίζουν την φροντίδα και την αγάπη μας.

Πρέπει να λειτουργήσουμε συλλογικά προσσπίζοντας τα συμφέροντα όλων των χωριών του Δήμου μας. Οι μικροτοπικές σκοπιμότητες και η στείρα πατριδοκαπηλεία είναι έννοιες ξεπερασμένες.

Το ξενοδοχείο στο Ασημοχωρι

Όπως προκύπτει, ο Δήμος εντάσσει στις άμεσες προτεραιότητές του και τη συνεργασία με τις Αδελφότητες και τους άλλους πολιτιστικούς φορείς, κι αυτό είναι ευχάριστο. Οι Αδελφότητες έχουν υποχρέωση να αναδείξουν τα πολιτιστικά στοιχεία, τις τοπικές συνθήκες, ήθη και έθιμα, καθώς και τις παραδόσεις των χωριών τους.

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΓΙΑ ΜΑΣ

"Ανάμεσα στο αστικό κέντρο και τις τοπικές κοινωνίες:
Οι σύλλογοι της επαρχίας Κόνιτσας στην Αθήνα".

Συγγραφέας: Ρέα Κακάμπουρα-Τίλη, κοινωνική λαογράφος.

Γράφει η **Αθηνά Δ. Στεργίου**

Την 1η Δεκεμβρίου 1999 ο Σύλλογος Ασημοχωριτών Αθηνών "Η ΠΡΟΟΔΟΣ" και το περιοδικό "ΤΑ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΑ" διοργάνωσαν εκδήλωση στην οποία έγινε παρουσίαση του βιβλίου της κοινωνικής λαογράφου κ. **Ρέας Κακάμπουρα-Τίλη** με τίτλο: "Ανάμεσα στο αστικό κέντρο και τις τοπικές κοινωνίες: Οι σύλλογοι της επαρχίας Κόνιτσας στην Αθήνα", έκδοση του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Κόνιτσας.

Την εκδήλωση, η οποία έγινε στην Ελληνική Εταιρεία Διοίκησης Επιχειρήσεων, τίμησαν με την παρουσία τους, ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Κόνιτσας κ. **Μιχάλης Μαρτσέκης**, εκπρόσωποι της Πανεπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος και των Αδελφοτήτων της επαρχίας μας, φίλοι του Συλλόγου, πολλοί Ασημοχωρίτες και καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών, με εξέχοντα τον κ. **Μιχάλη Μερακλή**.

Ο κ. Μερακλής είναι ομότιμος καθηγητής Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και ίσως ο κορυφαίος που διαθέτει η ελληνική διανόηση στον τομέα του. Προλόγισε το βιβλίο και την παρουσίαση της κυρίας Κακάμπουρα που υπήρξε μαθήτριά και βοηθός του, λέγοντας ότι είναι η πρώτη συστηματική εργασία που μελετά τα αίτια, τους σκοπούς, τη δομή και τη λειτουργία των τοπικών συλλόγων και συγκεκριμένα της επαρχίας Κόνιτσας.

Η κ. Ρέα Κακάμπουρα-Τίλη δεν είναι Ηπειρώτισσα. Σπούδασε όμως Ιστορία- Αρχαιολογία στη Φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, γνώρισε από κοντά την Ήπειρο και την επαρχία Κόνιτσας και την έκλεισε με αγάπη στην καρδιά της. Όταν αργότερα της δόθηκε η ευκαιρία ως μεταπτυχιακή υπότροφος του Τομέα Ανθρωπιστικών σπουδών του Παιδαγωγικού τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών, ασχολήθηκε επιστημονικά πλέον με την ξεχασμένη επαρχία μας. Το βιβλίο που εμείς έχουμε στα χέρια μας και που εκδόθηκε από το Δήμο Κόνιτσας, υπήρξε η διδακτορική διατριβή της. Σήμερα διδάσκει Λαογραφία σε σεμινάρια και επιστημονικά προγράμματα, πάντα μέσα στα πλαίσια του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η προσφορά της αποτελεί τιμή για μας και οφείλουμε να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες.

Το βιβλίο παρουσιάζει και αξιολογεί την προσφορά των συλλόγων στην ιδιαίτερη πατρίδα τους, αλλά και το ζήλο των Κονιτσιωτών για τη διατήρηση της τοπικής ταυτότητας και τη συνέχεια της παράδοσης. Δείχνει το στενό δεσμό του απόδημου με την πατρίδα και τη βαθιά αγάπη που τον συνδέει μ' αυτή.

Το πρώτο μέρος του βιβλίου ασχολείται με τους συλλόγους που δημιουργήθηκαν τόσο από τα μέσα του 19ου αιώνα, όσο και

τον 20ο αιώνα, μετά την απελευθέρωση της Ηπείρου το 1913. Οι Ηπειρώτες ιδρύουν στις χώρες αποδημίας (Αμερική, Καναδά, Γερμανία κ.λ.π.) συλλόγους με σκοπό φιλεκπαιδευτικό, εθνικό και φιλανθρωπικό. Τη μεταπολεμική περίοδο η Αθήνα γίνεται το αστικό κέντρο που συγκεντρώνει την προτίμηση για μετανάστευση. Το 63% των συλλόγων ιδρύεται αυτή την εποχή, ενώ μετά τη μετανάστευση το φαινόμενο ενισχύεται από τους παλιννοστούντες του εξωτερικού. Από τα 41 χωριά της επαρχίας τα 31 έχουν ιδρύσει συλλόγους στην Αθήνα. Όλα τα στοιχεία προκύπτουν από τη μελέτη των καταστατικών ίδρυσης.

Το δεύτερο μέρος του βιβλίου αφορά την οικονομική και κοινωνική κατάσταση της επαρχίας Κόνιτσας, η οποία στο πέρασμα των χρόνων οδήγησε στην εξωτερική και εσωτερική μετανάστευση. Αναφέρεται στις ασχολίες των κατοίκων και τους λόγους που οδήγησαν στην ερήμωση των χωριών. Υπάρχουν ακόμα πολλά στοιχεία για τη σύγχρονη ζωή.

Στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται οι σύλλογοι της επαρχίας στην Αθήνα. Η αρχαιότερη αδελφότητα ήταν "Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης Βούρμπιανης"

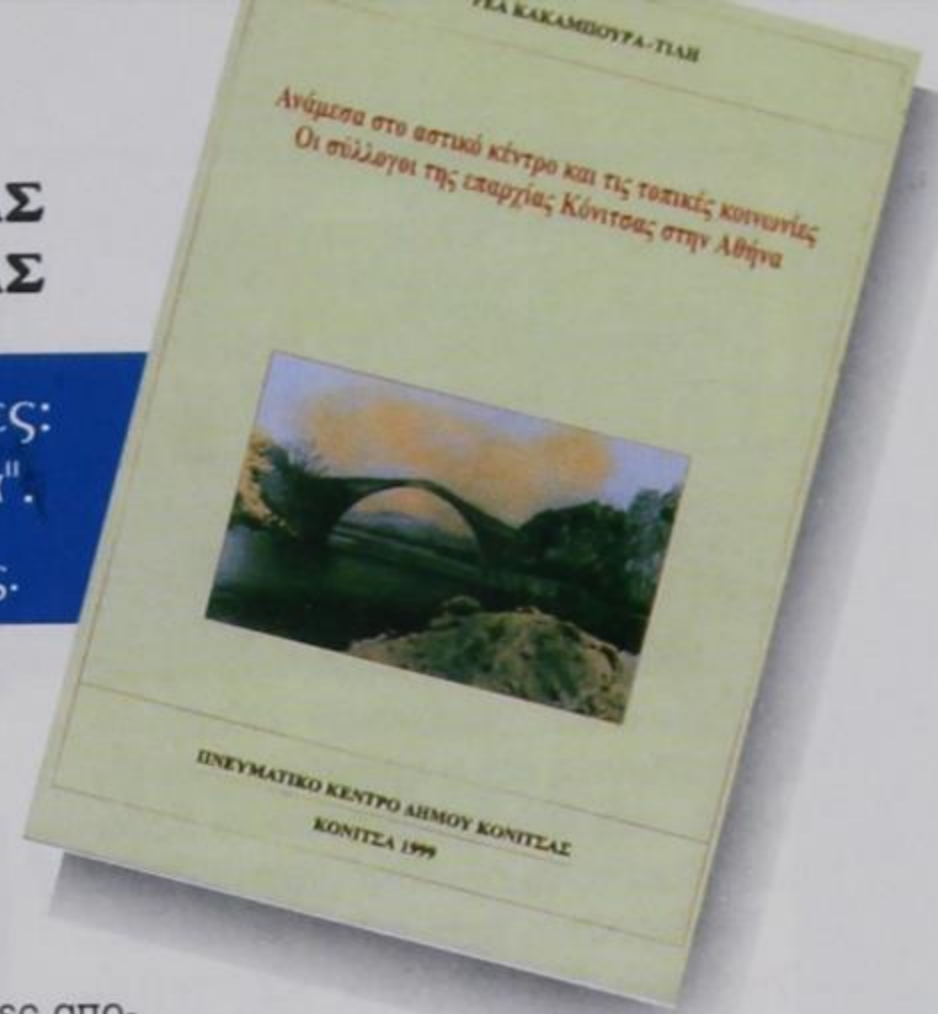
που ιδρύθηκε το 1883, ενώ η Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος" το 1938. Ο δικός μας σύλλογος ιδρύθηκε το 1926 και ιδρυτικό μέλος υπήρξε ο γιατρός Β. Χρήστου, ο οποίος πρωτοστάτησε και στην ίδρυση της Π.Σ.Ε. Κύριος στόχος των συλλόγων υπήρξε η σύσφιξη των κοινωνικών δεσμών μεταξύ των αποδήμων, η συντήρηση του δομημένου χώρου των χωριών με σειρά από κοινωφελή έργα και η διατήρηση και μετάδοση των τοπικών αξιών στις νεότερες γενιές. Ακόμη φροντίζουν για τις επισκέψεις στα χωριά, για τη διοργάνωση πανηγυριών, χορών, κοπής πρωτοχρονιάτικης πίτας.

Τα χωριά της επαρχίας Κόνιτσας οφείλουν πολλά στους συλλόγους των αποδήμων στην Αθήνα. Ο ρόλος τους όμως δεν έχει εξαντληθεί. Μένουν αρκετά πράγματα να γίνουν στα οποία και πάλι καλούνται να πρωτοστατήσουν οι σύλλογοι. Ζητήματα σοβαρά που αφορούν την ίδια την ύπαρξη των χωριών.

Το βιβλίο της κ. Κακάμπουρα-Τίλη είναι μια αναγνώριση του έργου και της προσφοράς των συλλόγων μέσα στο χρόνο και όλοι οφείλουμε να διαβάσουμε. Μπορεί δε κανείς να το προμηθευτεί από τα βιβλιοπωλεία "ΔΩΔΩΝΗ" Αθήνας και Ιωαννίνων, από το Δήμο Κόνιτσας και το Σύλλογό μας.

Η κ. Ρέα Κακάμπουρα-Τίλη και ο κ. Μιχάλης Μερακλής κατά τη διάρκεια της παρουσίασης

Θυμάμαι κάποιο γέροντα λευίτη που σ' ένα ιερατικό συνέδριο είχε πει περίπου τα εξής: "Τα χωριά μας κρατάνε ακόμη την πίστη και τις παραδόσεις". Εννοούσε τα Μαστοροχώρια. Και είναι μια αλήθεια, γιατί αν συγκρίνεις τα χωριά του Γράμμου με άλλα γειτονικών επαρχιών, διαπιστώνεις ότι ο κόσμος εδώ θρησκευεί και εκκλησιάζεται. Η λαϊκή ευσέβεια είναι αξιοθαύμαστη.

Το Λισκάτσι έχει επτά εκκλησίες: Την Παναγία, την Αγία Παρασκευή, τον Άγιο Νικόλαο, τον Άγιο Δημήτριο, τον Άγιο Αθανάσιο, τον Προφήτη Ηλία και τον Άγιο Σπυρίδωνα. Το γεγονός αυτό μαρτυρεί τη θρησκευτικότητα των κατοίκων του, αφού σε κάθε πέντε σπίτια αναλογεί και μια εκκλησία. Προπολεμικά, όταν στο χωριό ζούσαν περί τις τρεις εκατοντάδες ψυχές, οι εκκλησίες ήταν μοιρασμένες. Οι οικογένειες φρόντιζαν για τη συντήρηση και τον καλλωπισμό τους. Την Αγία Παρασκευή την είχαν οι Γεωργακαίοι, τον Άγιο Νικόλαο οι Τατσαίοι, τον Άγιο Δημήτριο οι Ζηκαίοι, τον Άγιο Αθανάσιο οι Νουτσαίοι, τον Προφήτη Ηλία οι Τσεπελάδες. Τον Άγιο Σπυρίδωνα τον έχτισε τα νεώτερα χρόνια ο Σπυρίδων Στεργίου.

Σήμερα η παράδοση αυτή έχει ατονήσει, γιατί οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού δεν συμπληρώνουν

Η Παναγία και στο βάθος η Αγ. Παρασκευή

ΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΤΟΥ ΛΙΣΚΑΤΣΙ ΚΩΝΙΤΣΗΣ (Ασημοχώρι)

Από το βιβλίο του πρωτ. Διον. Δ. Τάτση "ΤΟ ΛΙΣΚΑΤΣΙ ΚΩΝΙΤΣΗΣ (Ασημοχώρι)"

Ο Άγιος Σπυρίδωνας

Ο Άγιος Αθανάσιος

τρεις δεκάδες και είναι προχωρημένης ηλικίας. (Σημ. περιοδικού: Σήμερα οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού κατέβηκαν στη μία δεκάδα!). Τη συντήρηση των εκκλησιών έχει αναλάβει πλέον η ενορία. Η συμβολή των ταξιδεμένων Λισκατσιτών είναι σημαντική, αλλά και το γεγονός ότι το χωριό είχε πάντα ιερέα, και μάλιστα ντόπιο, συνετέλεσε αποφασιστικά. Εδώ πρέπει, για λόγους αντικειμενικούς, να μνημονεύσω ξεχωρι-

Τα έξι εξωκκλήσια του χωριού είναι χτισμένα στις ομορφότερες τοποθεσίες. Αλλά και σε "στρατηγικά" μέρη. Τα παρμοιάζω με βίγλες απ' όπου οι Άγιοι παρακολουθούν τις κινήσεις των εχθρών του χωριού. Δεν είναι υπερβολική η παρομοίωση. Η παράδοση αναφέρει τέτοιες περιπτώσεις, που οι Άγιοι απέτρεψαν τους διάφορους επιδρομείς από το να καταστρέψουν το Λισκάτσι. Μεταφέρω μόνο μια περίπτωση, όπως τ' έχει καταγράψει η Ελένη Γεωργάκη:

"Κάποτε πολύ παλιά, δεν γνωρίζω για ποια ακριβώς αιτία, μια ομάδα Τουρκαλβανών ξεκίνησε με πρόθεση να κάψει τα χωριά και πρώτα το Λισκάτσι, διηγούνται οι σημερινοί γέροντες. Μόλις χλωσαν λοιπόν στο ύψωμα όπου βρίσκεται το εκκλησάκι του Αγίου Αθανασίου. Εκεί κάθισαν να περάσουν τη νύχτα τους και να ξεκουραστούν. Καθώς κοιμούνταν όλοι τους, ο αρχηγός της συμμορίας είδε ένα όνειρο. Ένας λαμπροφορεμένος παπάς, ο Άγιος Αθανάσιος, του λέει με τρόπο επιτιμητικό:

-Για πού το 'βαλες, μπέη; Αν έρχεσαι να κάψεις τούτο το χωριό, το Λισκάτσι, να ξέρεις καλά ότι το 'χω υπό την προστασία μου και σε αντίποινα θα ρίξω φωτιά στην Αλβανία για να κάψουν ζωντανά τα παιδιά σου.

Ταράχτηκε από το όνειρο ο αρχηγός των ληστών. Έτρεμε και γκορμος. Φοβισμένος καθώς ήταν, μετάνιωσε γι' αυτό που ήθελε να κάνει. Πήρε τα παλληκάρια του και γύρισε στην Αλβανία

στά τον σημερινό ιερέα Δημήτρη Μ. Τάτση που η φροντίδα του για τις εκκλησίες ποτέ δεν μειώθηκε. Αυτό το αναγνωρίζουν οι Λισκατσιώτες και με εμπιστοσύνη συνεισφέρουν διάφορα ποσά, όπως βλέπουμε και στις σελίδες του περιοδικού "Ασημοχώρι". (Σημ. περιοδικού Ο π. Δημ. Τάτση σήμερα δε ζει).

Για τις εκκλησίες του χωριού έχουμε επαρκή ιστορικά στοιχεία. Για τρεις μάλιστα, του Αγίου Δημητρίου, του Αγίου Αθανασίου και του Προφήτη Ηλία, δεν έχουμε καμμία μαρτυρία. Έτσι γι' αυτές θα περιηγηθούμε σε μια απλή περιγραφή και θα σημειώσουμε ό,τι τυχόν αναφέρει η παράδοση.

Το Λισκάτσι σήμερα πανηγυρίζει στις 20 Ιουλίου, τη μνήμη του Προφήτη Ηλία. Παλιά όμως πανηγύρι διαφορετικά. Κατά πληροφορία του παπα-Δημήτρη Τάτση τα σαράντα σπίτια γιόρταζαν των Ταξιαρχών (8 Νοεμβρίου) και τα άλλα είκοσι Δεκαπενταύγουστο.

Το πανηγύρι του χωριού (20 Ιουλίου) γινόταν στον Ιζερό. Περνούσε ο κόσμος απ' το εξωκκλήσι και συνέχιζε για τη βρύση του Ιζερού. Εκεί έψηναν τ' αρνιά και έστρωναν κάτω απ' την αγριογορτσιά τα διάφορα "φαγουλάτα". Έτρωγαν, τραγουδούσαν και χόρευαν. Όταν πλυσίαζε η δύση του ήλιου, κατηφόριζαν στο χωριό όπου συνεχιζόταν η πανηγυριώτικη χαρά στην πλατεία

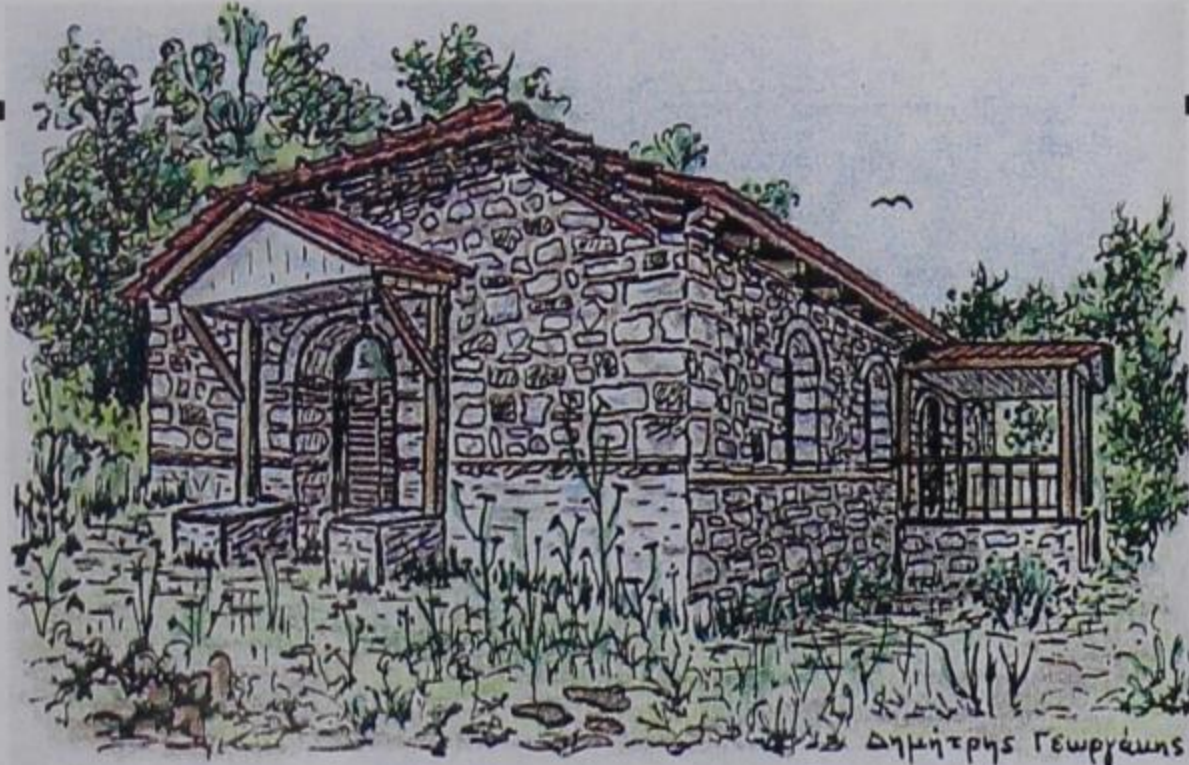
ΙΕΡΕΣ ΒΙΓΛΕΣ.

Το γεγονός μαθεύτηκε και όλοι το απέδωσαν σε θαύμα του Αγίου Αθανασίου".²

Στα κατανυκτικά αυτά εκκλησάκια η ψυχή νιώθει άνετα. Φτερουγάει και αλλοιώνεται ιερώς. Εκεί, μακριά από ανθρώπινο μάτι, κάτω από τις μορφές των Αγίων, φανερώνεις στο Θεό αυτό που έχεις και ζητάς αυτό που ποθείς.

Έτσι δημιουργούνται τα βιώματα της πίστης, που είναι δύσκολο να περιγραφούν. Δεν ξέρω πόσο κατορθώνουν οι σημερινοί άνθρωποι να τρυγήσουν τέτοιους πνευματικούς καρπούς. Γιατί συχνά μένουμε μόνο στην επιφάνεια και στη δροσιά του ανέμου, ενώ η ψυχή μας ασφυκτιά. Μένουμε στην έξω ομορφιά και μας διαφεύγει η συγκίνηση που δίνει η προσευχή και η λατρεία.

Για τις εκκλησίες του χωριού θα κάνω λόγο στη συνέχεια αναλυτικά. Παράλληλα θα περιγράψω, το κατά δύναμη, τις αξιολογότερες εικόνες, για να γνωρίζουν οι Λισκασιίτες τα κειμήλια του χωριού. Είναι και αυτό ένα καθήκον να διαφυλαχτούν οι θησαυροί μας, ό,τι δηλ. μας κληροδότησαν οι πρόγονοί μας, που, όπως αποδεικνύεται, πίστευαν γερά στο Θεό και γι αυτό έχτισαν τις εφτά εκκλησίες.

Ο Άγιος Δημήτριος

Ο προφήτης Ηλίας. Πανηγύρι 20 Ιουλίου 1999

¹ Εφημέρευε στο Λισκάσι από το 1961 μέχρι το 1989. Χειροτονήθηκε ιερέας το 1947 και για μια δεκαετία (μέχρι το 1957) έζησε στα κάτεργα της γειτονικής Αλβανίας. Σαν όμηρος εκεί πέρασε δυσκολίες και βασανιστήρια χωρίς να υποστείει το σταυρό της πίστης και τη σημαία του έθνους. Επρόκειτο για πολύτεκνο λευίτη με αποφασιστικό και άκαμπτο χαρακτήρα. Ο γράφων είναι το τελευταίο του παιδί, το ενδέκατο.

² Από το άρθρο της "Τα εξωκλήσια του χωριού μας" (Ασημοχώρι, 4/1997 σελ. 29).

Ο Άγιος Νικόλαος και το νεκροταφείο

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΑΝΘΗ

Ο άνθρωπος που έχει εγωισμό δεν ελκύει κανέναν. Και αν κάποιον ελκύσει, γρήγορα θα απομακρυνθεί.

Γέροντας Αμφιλόχιος

Οι ταπεινοί μοιάζουν με τα αηδόνια που κρύβονται στις λαγκαδιές και σκορπάνε αγαλλίαση στις ψυχές των ανθρώπων με τα γλυκοκελαηδήματά τους.

Γέροντας Παΐσιος

Αν κάνεις προσευχή χωρίς ελεημοσύνη, τότε είναι νεκρή η προσευχή σου. Η ελεημοσύνη και η προσευχή πάνε μαζί.

Γέροντας Γεώργιος

Τα πρώτα πνευματικά κρυολογήματα τα παιδιά τα παίρνουν από τα ανοιχτά παράθυρα των αισθήσεων των γονέων. Περισσότερο τα κρυολογεί η μητέρα, όταν δεν είναι ντυμένη με τη σεμνότητα και "μαδάει" τα παιδιά της με τη συμπεριφορά της.

Γέροντας Παΐσιος

Να μιλάτε πιο πολύ στο Θεό για τα παιδιά σας παρά στα παιδιά σας για το Θεό.

Γέροντας Επιφάνιος

Όταν κάποιος ασθενήσει πετάει ευκολότερα στον ουρανό, όταν συκοφαντηθεί αποσπάται ευκολότερα από τους ανθρώπους και ζητάει το λυτρωτή του Χριστό, όταν έλθει σε οικονομική ανάγκη γίνεται ταπεινότερος και προσεύχεται θερμότερα στο Θεό. Ο άνθρωπος μοιάζει με άμορφο μάρμαρο, το οποίο για να γίνει άγαλμα, έχει ανάγκη από τη σμίλη του γλύπτη, δηλαδή ο άνθρωπος έχει ανάγκη από τη σμίλη των θλίψεων του Θεού.

Γέροντας Ιωήλ

Από το βιβλίο
του πρωτ. Διονυσίου Τάτση
"NEON GERONTIKON"

ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ

Ένα άξιο Μαστοροχώρι της Κόνιτσας

Επιμέλεια - φωτογραφίες - σχέδιο Δημ. Γ. Γεωργάκη

Η θολωτή πύλη
του Αρχιμανδρείου
στα Γιάννενα
Φωτ. Κωνστ. Διβανέ

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ:

π. † Δημητρίου Τάτση, πρωτ. Τιμοθέου Χρήστου,
Μάνθου Νάσιου.

○ Δημήτρης Τσεπέλης γεννήθηκε στο Ασημοχώρι γύρω στο 1868. Το πατρικό του σπίτι ήταν στα Τσεπελάδικα, στον πάνω μαχαλά. Τον περισσότερο καιρό ζούσε έξω από το χωριό, συγκεκριμένα στις Τζιούμες, σε μια καλύβα που είχε φτιάξει μόνος του κοντά σε μια μεγάλη χαλκαριά, για να έχει άφθονες τις πέτρες, κι εκεί μέσα στην απόλυτη γαλήνη και την όμορφιά της φύσης δούλευε ακατάπαυστα την αγαπημένη του τέχνη.

Ο Δημήτρης Τσεπέλης ήταν ιδιόρρυθμος άνθρωπος. Είχε όμως καλλιτεχνική φλέβα και με το ταλέντο του έφτασε

να γίνει ξακουστός πελεκάνος. Με το καλέμι του πελεκούσε υπομονετικά τις πέτρες και κατασκεύαζε διάφορα χρήσιμα αντικείμενα, οι-

Χειρόμυλος.

Το Ασημοχώρι είναι ένα μικρό, αθόρυβο αλλά άξιο Μαστοροχώρι της Κόνιτσας. Είναι το χωριό που έβγαλε ξακουστούς μαστόρους πάνω σε διάφορες τέχνες, η φήμη των οποίων ξεπέρασε, όχι μόνο τα όρια της Ηπείρου, αλλά και της Ελλάδας γενικότερα. Έβγαλε λιθοξόους (πελεκάνους), ξυλογλύπτες, κυρίως μαραγκούς και παλιότερα, σύμφωνα με την παράδοση, ασημουργούς, από όπου πήρε και το όνομα Ασημοχώρι.

Στα επόμενα τεύχη θα ακολουθήσει σειρά άρθρων με μαρτυρίες και στοιχεία μέσα από τα οποία θα φανερωθεί όλος αυτό ο κόσμος των Ασημοχωριτών μαστόρων που άφησαν εποχή με την τέχνη, το μεράκι και προπαντός με το ήθος τους.

Το χωριό που έβγαλε άριστους λιθοξόους μαραγκούς, ξυλογλύπτες, ασημουργούς.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΕΠΕΛΗΣ (ΜΗΤΡΟ - ΤΣΕΠΕΛΗΣ)

κιακής χρήσης συνήθως, αλλά και πολλά άλλα. Οι τζιούμες, διάφορων σχημάτων που χρησίμευαν για να κοπανάν αλάτι, το πιπέρι κ.α., οι πέτρινοι χειρόμυλοι που άλεθαν μπληγούρι και το ρόβι, οι λεκάνες (κοπάνες) που είχαν στις υπαίθριες βρύσες, όπως στο Μπουρδούκα, στο Παγαδούλι, στις Τζιούμες και αλλού, ήταν δικά του έργα. Έφτιαχνε επίσης τζάκια μαζί με τις βάτρες τα οποία σκαλίζε με μοναδική τέχνη. Σε πολλά σπίτια του χωριού, καθώς και άλλων χωριών της περιφέρειας, σώζονται σκαλιστά τζάκια δικά του με την άμπελο ή άλλες παραστάσεις που είναι αληθινά κομψοτεχνήματα. Ακόμη έφτιαχνε σταυρούς για μνήματα (κι απ' αυτούς σώζονται πολλοί στο Νεκροταφείο), οι οποίοι με τη σκαλιστή βάση και το ξεχωριστό σχέδιο που έχει ο καθένας, είναι μικρά αριστουργήματα.

Ο μακαριστός παπα-Δημήτρης Τάτσης διηγούνταν για τον Μήτρο-Τσεπέλη: "Ο Μήτρος δούλευε στις Τζιούμες και πεθανόν από τις πέτρινες τζιούμες που φιλοτεχνούσε πήρε και το όνομα η τοποθεσία. Δούλευε όμως κι απέναντι, στο Αη Θανάση. Ψηλά στο Μάρμαρο ο μαστρο-Μήτρος τσοκνιζε και έβγαιναν από τα ροζιασμένα χέρια του σκαλισμένοι σταυροί, βρύσες, τζιούμες, αγκωνάρια, και άλλα διάφορα χρήσιμα πράγματα. Με τη φαντασία μου βλέπω τον Μήτρο Τσεπέλη απάνω στο Μάρμαρο, σαν αετό, να μαστορεύει, να πελεκάει, να τραγουδάει και ο αχός του να φτάνει ως το χωριό".

Όμως οι ασχολίες του δεν ήταν μόνο αυτές. Ο καλός αριστοτέλης τεχνίτης έφτιαξε κι άλλα μεγάλα έργα. Ο σολέας τρ

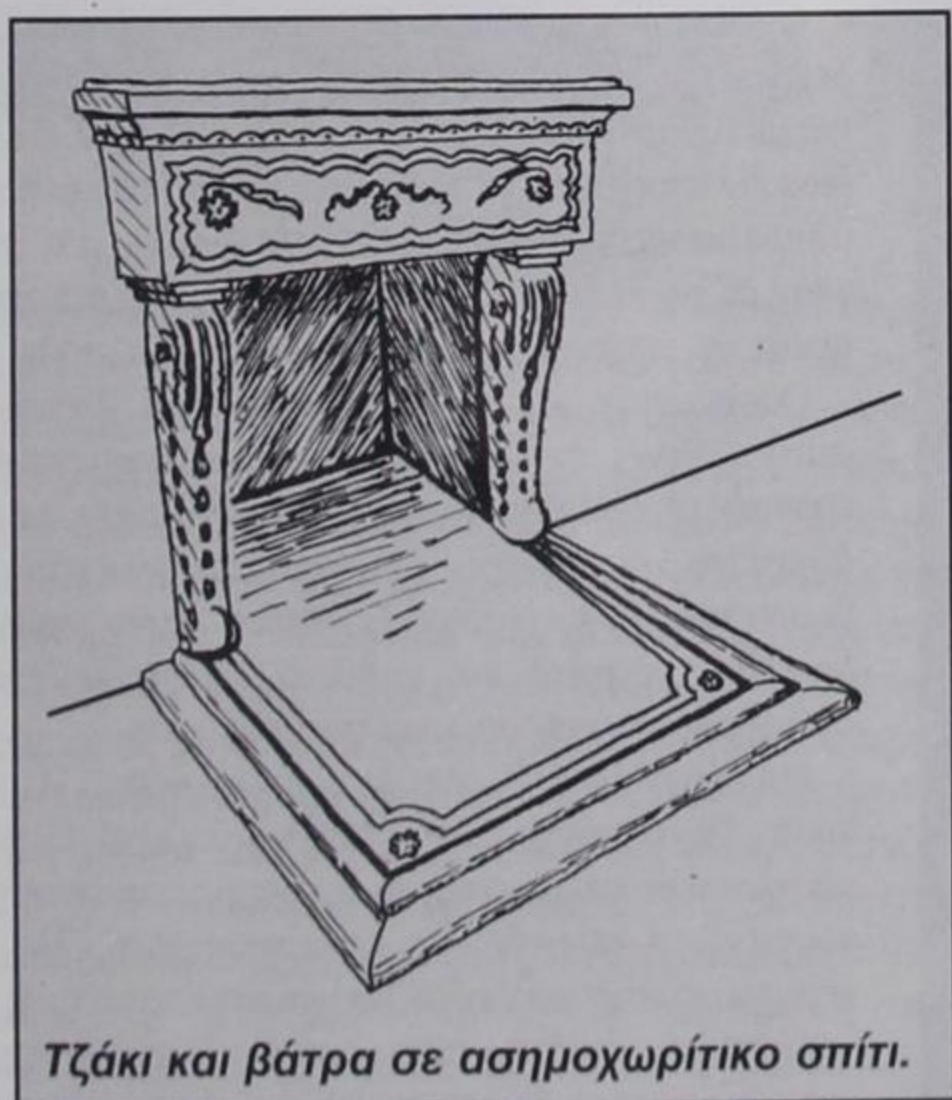

Τζιούμες.

κεντρικής εκκλησίας του χωριού, οι πλάκες που υπήρχαν παλιότερα στο δάπεδο καθώς και το παλιό πανέμορφο καμπαναριό ήταν δικά του έργα.

Δικό του έργο είναι επίσης και η θολωτή πύλη του Αρχιμανδρείου των Ιωαννίνων που σώζεται ανέγγιχτη μέχρι σήμερα και είναι ένα αριστούργημα. Εδώ μάλιστα, όταν έφτιαχνε αυτό το έργο, συνέβη το εξής χαρακτηριστικό γεγονός το οποίο φανερώνει τη μοναδικότητα και την αξία του Λισκασιίτη πελεκάνου: Μόλις πελέκησε όλα τα αγκωνάρια που θα χρησιμοποιούσε στην κατασκευή του θόλου, οι επίτροποι θέλησαν να του μειώσουν τα χρήματα που είχαν συμφωνήσει και του είπαν ότι ήταν πολλά αυτά που ζητούσε, ελπίζοντας πως αν έφευγε θα μπορούσαν με άλλο μάστορα να φτιάξουν το έργο τους φθηνότερο, αφού οι πέτρες ήταν έτοιμες. Ο Μήτρος θύμωσε με τη συμπεριφορά τους αυτή, ανακάτεψε τις πελεκημένες πέτρες, πήρε το τσοκάνι του και έφυγε. Όμως κανένας μάστορας δεν μπόρεσε να συνεχίσει το έργο και οι επίτροποι ντροπιασμένοι ξαναφώναξαν το Μήτρο για να το τελειώσει. Κι εκείνος φυσικά γύρισε.

Αυτός ήταν με λίγα λόγια ο περιβόητος Μητρο-Τσεπέλης, ο οποίος, εκτός από καλός τεχνίτης, ήταν και ένας βαθιά θρησκευόμενος άνθρωπος. Ένα στοιχείο που από πολλούς παρεξηγήθηκε. Ωστόσο, φανερώνει το ήθος και την ακεραιότητα του χαρακτήρα του.

Τζάκι και βάτρα σε ασημοχωρίτικο σπίτι.

ΑΡΧΙΜΑΣΤΟΡΕΣ

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΙΑΣ

ΕΙΡΗΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ - ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ

Τα βουνά της Ηπείρου στεφανώνει ο ουρανός,
όταν ζεις εκεί ψηλά φαντάζεις τρανός,
αγώνες και ιστορία φορτωμένα,
απ' τους πολέμους αιματοβαμμένα.

Γεμάτα δόξα και λεβεντιά,
εχθροί της υποδούλωσης και της σκλαβιάς,
βουνά και άνθρωποι γίνονται ένα,
γνωστό από παλιά για τον καθένα.

Πετρόκτιστα σπίτια όλο αρχοντιά,
πλακόστρωτα σοκάκια μια δρασκελιά,
ανεφορίζουν μαζί κι οι δυσκολίες της ζωής,
τα οράματα, οι ελπίδες της προσμονής.

Λύκνο πολιτισμού από την αρχαιότητα,
η Δωδώνη κι η Νικόπολη δίνουν την ταυτότητα,
σμίγουν στην Ήπειρο παλιό με νέο,
η ανόθευτη αγάπη για κάθε ωραίο.

Στοιβαγμένες ελπίδες της ξενιτιάς,
αρχιμάστορες οι Ηπειρώτες της Πρωτιάς,
κάθε μέρα το γυρισμό ονειρεύονται,
τη μοναξιά του πλούτου και της δόξας εχθρεύονται.

Ταξίδι λαχτάρας η νοσταλγία,
εκεί στα ξένα κάθε αργία,
άγρυπνοι στην κορυφή παραμένουν,
τη δικαίωση στη ζωή περιμένουν.

Αθήνα 12 Ιουνίου 1997

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

- Γ'ναίκα απού σοί κι σκ'λί απού στάν.
- Ου νιός τα νιάτα τ' κι ου γέρους τ'ν αρμάτα τ'.
- Του μάτ' τ' ν'κουκύρ' χουρταίν' του βόιδ'.
- Ανάρι' ανάρια, φίλε μου, για να 'σαι πάντα φίλος!
- Αποθαμένος κάθουνταν στ' αρρώστου το κεφάλι.
- Κάλλια λάχανα κι' ειρήνια, περί ζάχαρη μι γκρίνια.
- Κát' νους χάρ'ζαν γουμάρ' κι του κοίταζι στα δόντια.
- Πές μ' μι ποιόν τσακώθ'κισ, να σ' πω (κι) πόσες έφαϊς.
- Ανάβαλις του σκύλου, πάρι κι του ξύλου!
- Βόηθα, Παναγιά μ'. - Ταράξ', να σε βουηθήσου!
- Τί κάν'ς Γιάν; - Κουκιά σπέρου!
- Σ' τρέχ' η μύτ', γαμπρέ. - Είσι απού του χ'μώνα! - Σι ξέρου κι απ' του καλουκαίρ'!
- Είδ' ου άβρακος βρακί, κάθι πόρτα κι του λυει!

Δημητρίου Σ. Λουκάτου

"Ο ΠΑΡΟΙΜΙΑΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ".
Βιβλιοθήκη ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

τα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας

Ένα μακρύ οδοιπορικό στην Ιστορία, τις ομορφιές και τους πόνους των Μαστοροχωριών της Κόνιτσας, βασισμένο στο βιβλίο του π. Διονυσίου Τάση " Γνωριμία με την επαρχία Κόνιτσης"

Η ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ

Επιμέλεια - Φωτογραφίες Δημ. Γ. Γεωργάκη

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΑ *

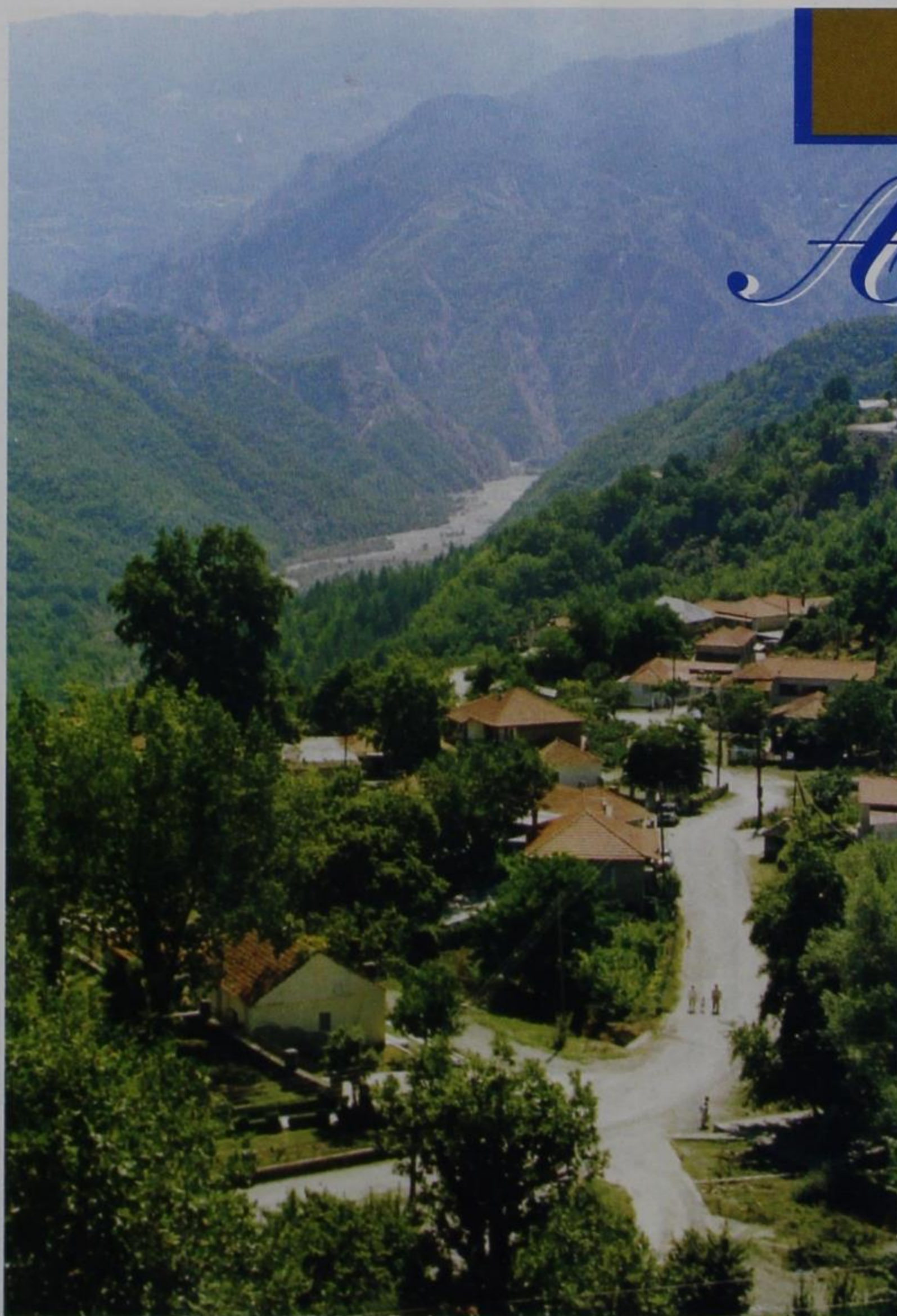
Αύγουστος. Η Βούρμπιανη ντυμένη στα γιορτινά της. Είναι ο μήνας που τα ξενιτεμένα παιδιά της σπεύδουν περισσότερο από κάθε άλλη περίοδο να επισκεφθούν τη γενέτειρα. Πανηγυρίζει και η Πολιούχος της, η Παναγία, που οι Βουρμπιανίτες την τιμούν ιδιαίτερα. Είναι και το πατροπαράδοτο πανηγύρι... Και η χαρά είναι μεγάλη.

Μέσα σε αυτή την περίοδο την επισκεπτόμαστε κι εμείς για δυο συνεχόμενες μέρες και μοιραζόμαστε τη χαρά της. Πολύς ο κόσμος. Η πλατεία και οι δρόμοι σφύζουν από ζωή. Τα τραπεζάκια των γραφικών καφενείων της σε ένταση. Η παιδική χαρά πλημμυρισμένη από παιδικά τιτιβίσματα, ενώ οι οβροοί και τα πεζούλια δίνουν εικόνες της παλιάς δόξας τους.

Φιλόξενοι όπως πάντα οι Βουρμπιανίτες μάς υποδέχονται με χαρά. Γνωρίζουν πολλοί το περιοδικό μας και με ευχαρίστηση δέχονται να μας μιλήσουν, να μας δώσουν στοιχεία για το οδοιπορικό μας, ενώ οι Βουρμπιανίτισσες, εγκάρδιες και μελιστάλαχτες, μάς ανοίγουν με προθυμία τα σπίτια τους για να αποτυπώσουμε την αρχοντιά και το βουρμπιανίτικο μεράκι.

Θαυμάζουμε και χαιρόμαστε με όσα βλέπουμε: σπίτια παλιά, πεντακάθαρα, καλοδιατηρημένα που κρατούν με ευλάβεια το παραδοσιακό χρώμα. Σπίτια σύγχρονα, πανέμορφα, με ορατή τη συνέχεια της βουρμπιανίτικης τέχνης. Εκκλησίες περιποιημένες, δρομάκια γραφικά και κηπάρια φρεσκοδουλεμένα από χέρια που μπορούν και αντιστέκονται.

Και αντιστέκονται όλοι οι Βουρμπιανίτες. Με τον τρόπο του ο καθένας. Ατομικά και συλλογικά. Οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού, οι οποίοι δεν υπερβαίνουν τους εξήντα, συνταξιούχοι οι περισσότεροι, αλλά και νέοι που μένουν ασάλευτοι βράχοι στον τόπο τους, δίνουν την κύρια μάχη για να κρατηθεί ζωντανό το χωριό. Έχουν έναν δραστήριο εξωραϊστικό σύλλογο ο

Πανοραμική άποψη της Βούρμπιανης.

Παραδοσιακή βρύση στο μεσοχώρι έργο του εξωραϊστικού συλλόγου.

Το μεσοχώρι.

Τα πλατάνια στο μεσοχώρι με τα γραφικά καφενεία.

Γραφική γειτονιά.

Οι Βουρμπιανήσες μας καλωσορίζουν με χαμόγελο.

οποίος επιτελεί σημαντικό έργο, διατηρούν τα τρία καφενεία τους ανοιχτά όλο το χρόνο, ασχολούνται όσο είναι δυνατό με τα χωράφια τους, ενώ υπάρχουν και τέσσερις υγιείς κτηνοτροφικές μονάδες με γιδοπρόβατα και αγελάδες, σημαντικά ζωτικά στοιχεία για τον τόπο τους.

Από την πλευρά των αποδήμων υπάρχουν ο Σύνδεσμος Βουρμπιαντών και το Κληροδότημα Χαρ. Ζήκου που εδρεύουν στην Αθήνα και οι Σύλλογοι Ιωαννίνων και Θεσσαλονίκης οι οποίοι κάνουν και αυτοί το δικό τους σπουδαίο αγώνα. Πέρα από τα διάφορα έργα που φτιάχνουν στο χωριό, οργανώνουν πολιτιστικές εκδηλώσεις, αθλητικές συναντήσεις και άλλα ενδιαφέροντα προγράμματα, προκειμένου να κρατήσουν ακέραιες τις παραδόσεις τους και να ελκύσουν τους νέους στις ρίζες τους.

Και το πετυχαίνουν οι Βουρμπιανίτες. Είδαμε νέους να χορεύουν με ενθουσιασμό παραδοσιακούς χορούς, να συμμετέχουν σε όλες τις αθλητικές συναντήσεις, να κάνουν οργανωμένους περιπάτους στο δάσος, μικρά παιδιά να ζωγραφίζουν με πολλή χαρά κάτω από τα πλατάνια της πλατείας, μάθαμε για κάποια Βουρμπιανιτόπουλα που σπεύδουν ακόμα κι

από την Αμερική προκειμένου να λάβουν μέρος στις παραπάνω εκδηλώσεις!..

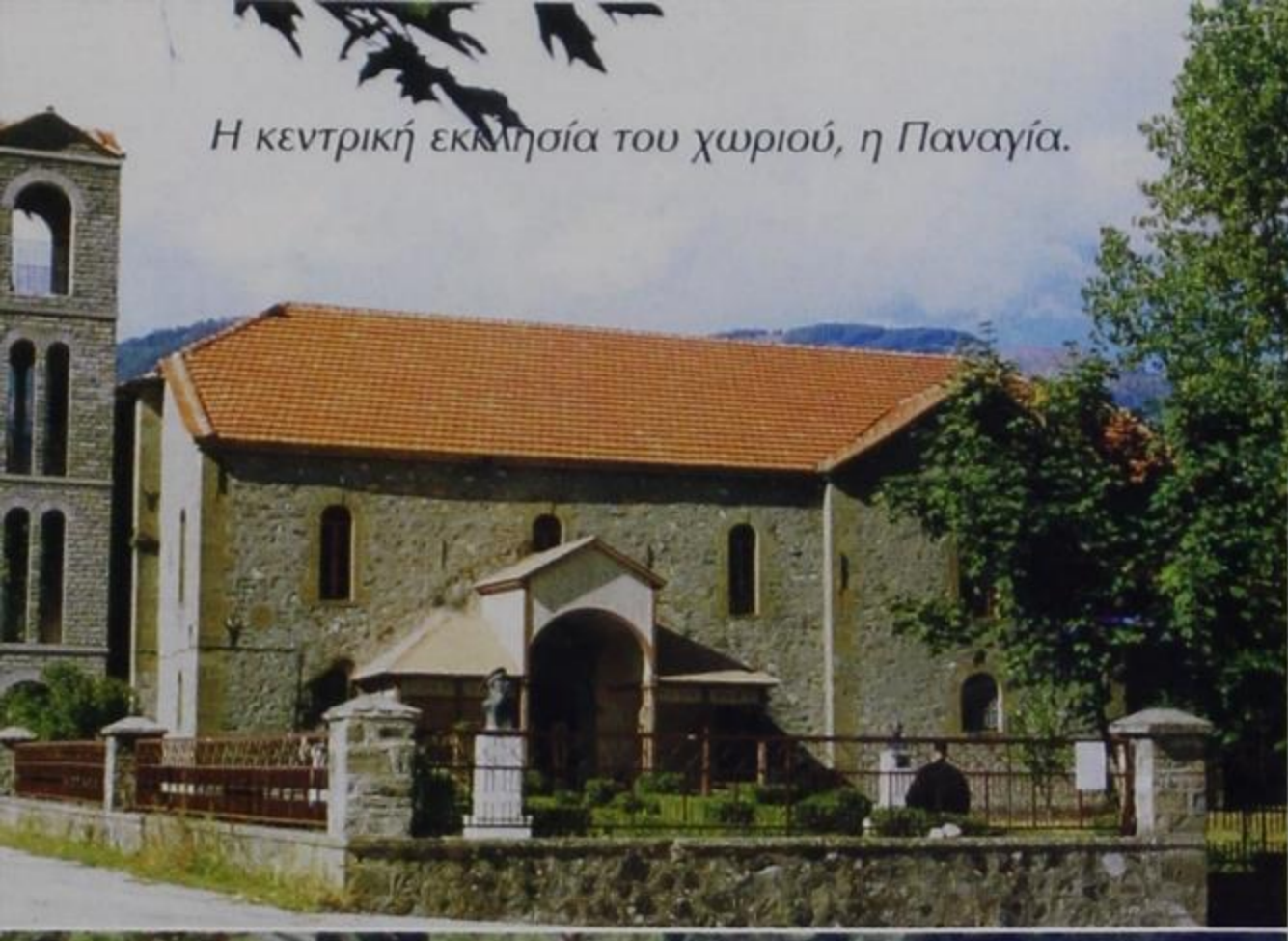
Είδαμε και μάθαμε πολλά, χαρήκαμε ιδιαίτερα, συγχαίρουμε τους αγαπητούς συμπατριώτες και τους ευχόμαστε να κρατούν το χωριό τους πάντοτε ζωντανό και ωραίο, άξιο της ιστορίας και της παράδοσης του.

*Κείμενο Δημ. Γ. Γεωργάκη.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Βούρμπιανη είναι χτισμένη στα Β.Δ. του Γράμμου, σε μια πλαγιά που το ψηλότερο σημείο της είναι η κορυφή Ταμπόρι. Το πράσινο κυριαρχεί παντού. Χαμηλά κυλάει τα ήσυχα και γάργαρα νερά του ο Γοργοπόταμος που τρέχει για να τα ενώσει με τα νερά του Σαραντάπορου. Η Βούρμπιανη αποτελείται από έξι μαχαλάδες, τους Σαρσάδες, Σομπάδες, Δώδεκα Αποστόλους, Αϊ-Γιάννη και Μπούκηδες¹. Στις αρχές του αιώνα μας ήταν το μεγαλύτερο χωριό της περιοχής του Γράμμου.

Η κεντρική εκκλησία του χωριού, η Παναγία.

Σχολείο και Οικοτροφείο.
Παλιές δόξες της Βούρμπιανης.

Το όνομα Βούρμπιανη είναι σλαβικό και δηλώνει τόπο με ιτιές. Πραγματικά και σήμερα υπάρχουν στα παρόχθια μέρη των τεσσάρων χειμάρρων που διασχίζουν το χωριό πολλές ιτιές². Πότε και πως έγινε η Βούρμπιανη χωριό δεν γνωρίζουμε. Κατά καιρούς διατυπώθηκαν διάφορες γνώμες. Πάντως ήταν μεγάλο χωριό. Το 1920 είχε πεντακόσια σπίτια με 2.500 περίπου κατοίκους. Όλα τα σπίτια ήταν πέτρινα και καλοχτισμένα. Δυστυχώς τα περισσότερα έχουν καταστραφεί. Σήμερα χτίζονται πολλά καινούργια σπίτια από τους ταξιδεμένους Βούρμπιανίτες, στα οποία μένουν μόνον το καλοκαίρι.

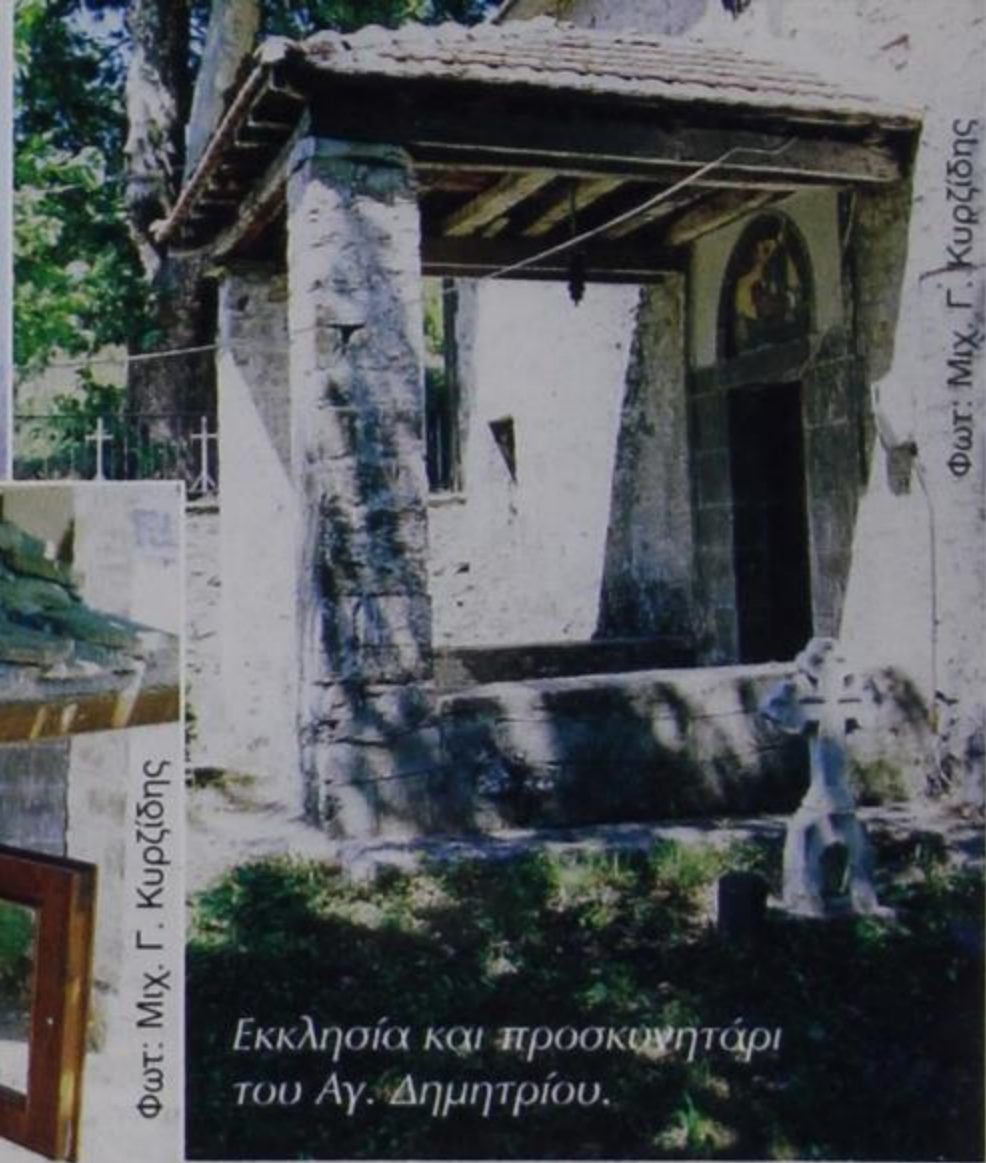
Η Βούρμπιανη έχει 18 εκκλησίες. Χτίστηκαν τα παλιά χρόνια, τότε που το χωριό είχε πολύ κόσμο. Μερικές διατηρούνται στην αρχική τους μορφή, ενώ άλλες ξαναχτίστηκαν ή στο ίδιο μέρος που ήταν οι παλιές ή κοντά εκεί. Όλες τις φροντίζουν ο Σύνδεσμος των Βούρμπιανιτών, το κληροδότημα Χαρ. Ζήκου, η Εκκλησιαστική Επιτροπή και πολλοί ιδιώτες³. Το γεγονός αυτό φανερώνει τη μεγάλη ευλάβεια προς τα θεία, που είχαν και έχουν οι Βούρμπιανίτες. Τον περασμένο αιώνα, όταν η Βούρμπιανη βρισκόταν στην ακμή της, υπήρχαν 13 ιερείς, κάτι που δεν έχει να επιδείξει κανένα άλλο κεφαλοχώρι της Ηπείρου⁴.

Κατά το έτος 1779 πέρασε από την Βούρμπιανη και ο εθναπόστολος Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ο οποίος ενθουσιάστηκε βλέποντας τους ιερείς του χωριού και τις πολλές του εκκλησίες. Μεταξύ των άλλων είπε ότι "ο Θεός πήρε την οργή του από τούτον τον τόπο και πολλές ψυχούλες θα γλιτώσουν ετούτα τα βουνά"⁵.

Η Βούρμπιανη επί Τουρκοκρατίας και ύστερα μέχρι το 1940 είχε πάρα πολλά αμπέλια. Οι κάτοικοί της έβγαζαν χιλιάδες οκάδες κρασί και άφθονο ρακί. Επίσης καλλιεργούσαν καλαμπόκι, λαχανικά, πατάτες κ.α. Είχαν παράλληλα και τη συνηθισμένη κτηνοτροφία. Πολλοί από τους άνδρες ήταν χτίστες, οι οποίοι ταξίδευαν σε διάφορα

Φωτ. Μιχ. Γ. Κυρζίδης

Εκκλησία και προσκυνητάρι του Αγ. Δημητρίου.

Φωτ. Μιχ. Γ. Κυρζίδης

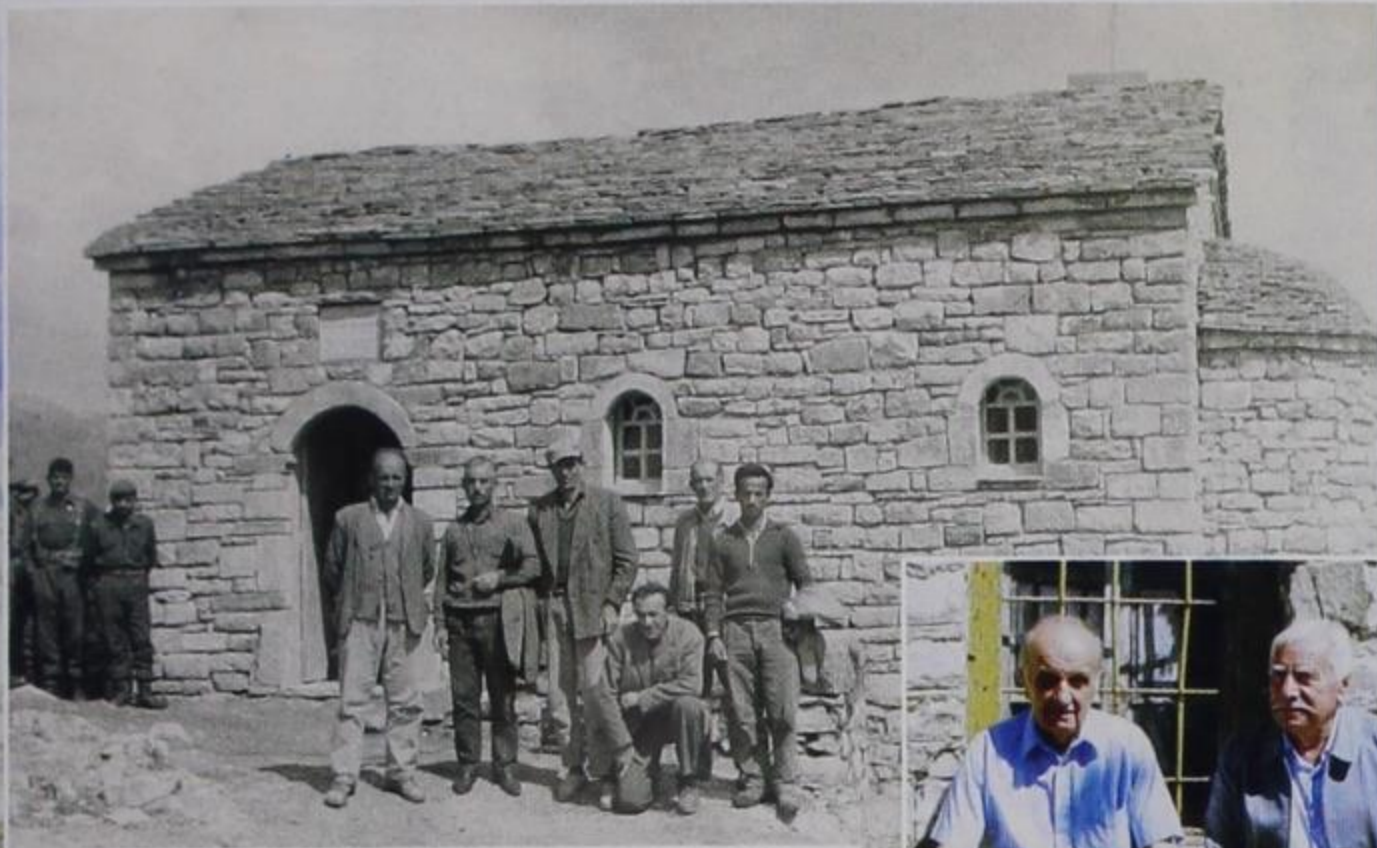

Αρχοντιά και μεράκι Βούρμπιανίτικου οπιτιού.

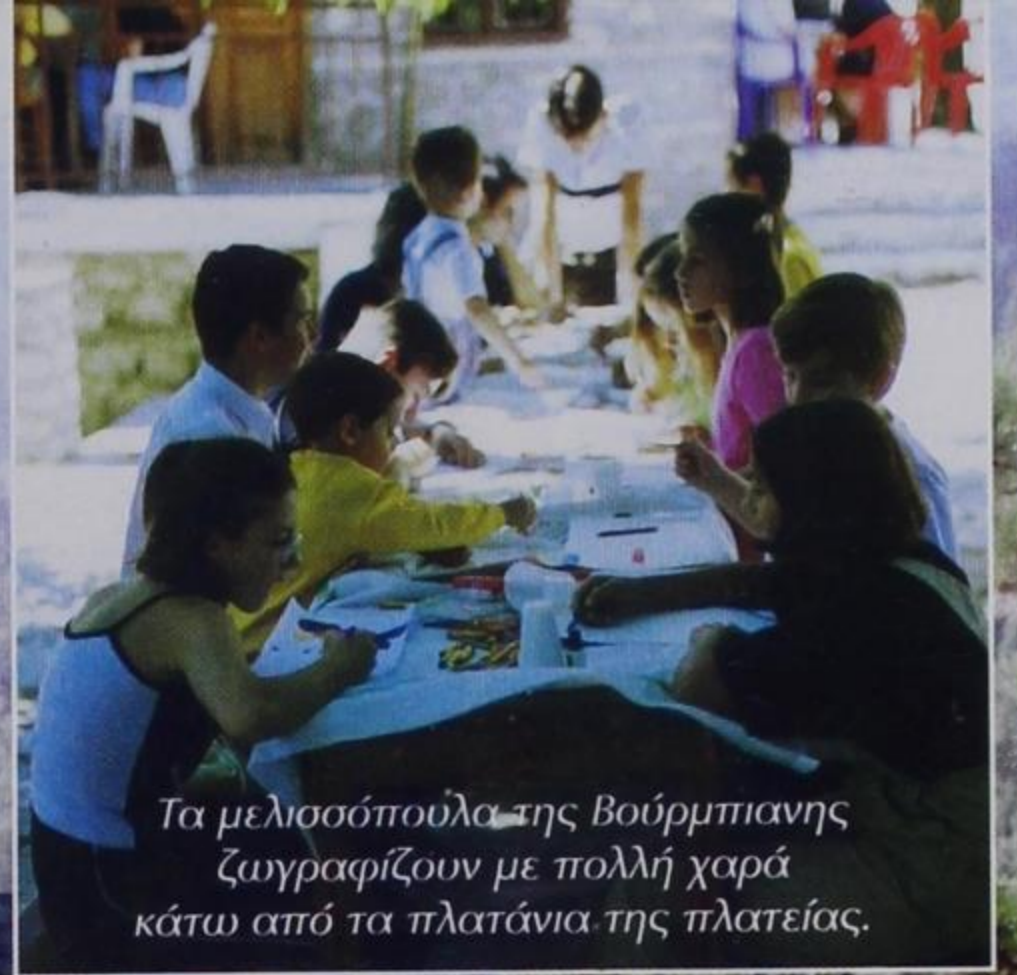
μέρη, όπως στην Αθήνα, στον Πειραιά, στο Λαύριο κ.α. Έργα Βούρμπιανιτών μαστόρων είναι διάφορες εκκλησίες της επαρχίας, πολλά σαράγια των μπέηδων της Αρβανιτιάς, διάφορα κτίρια του Αλή Πάσα, ο μητροπολιτικός ναός της Κόνιτσας, ο Άγιος Γεώργιος της μονής Δουρούτης, η εκκλησία στο Χλωμό της Βορείου Ηπείρου, ο μητροπολιτικός ναός και το Αρχιμανδρείο Ιωαννίνων και ένα πλήθος ακόμη αρχοντικών σε διάφορα άλλα μέρη⁶. Έχτιζαν δημόσια και ιδιωτικά κτίρια, άλλοτε με σχέδια μηχανικών και άλλοτε με δικά τους. Εκτός από τους χτίστες υπήρχαν και οι καλλιτέχνες ξυλουργοί που έφτιαχναν κουφώματα και ξυλόγλυπτες διακοσμήσεις σε σπίτια, ναούς, σεράγια κ.λ.π.⁷

Γρήγορα οι Βούρμπιανίτες στράφηκαν προς τα γράμματα, αφήνοντας έτσι οι νεότεροι την μαστορική τέχνη. Το 1875 ιδρύουν τη Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα και τον Ιανουάριο του επόμενου έτους ψηφίζουν τον κανονισμό σύμφωνα με τον οποίο σκοπός της Αδελφότητας είναι η ανέγερση κεντρικής ελληνικής σχολής και παρθεναγωγείου και γενικότερα η ανάπτυξη της παιδείας στη Βούρμπιανη⁸. Η πρόοδος συνεχίζεται. Στο καινούργιο διδακτήριο λειτουργούσε δημοτικό σχολείο και ελληνικό τριτάξιο σχολαρχείο. Υπήρχε και οικοτροφείο σε ξεχωριστό σπίτι. Τα σχολεία και το οικοτροφείο ήταν γνωστά όχι μόνο στην επαρχία, αλλά και σε όλη την Ήπειρο. Ακόμα και από την Αλβανία έρχονταν Ελληνόπουλα και σπούδαζαν στη Βούρμπιανη. Η ανάπτυξη των γραμμάτων είχε σαν αποτέλεσμα πολλοί Βούρμπιανίτες να προσδεύσουν. Ο οφθαλμίατρος Αλέξης Τράντας⁹, ο ποιητής Τέλλος Άγρας, ο στρατηγός Σωκράτης Δημάρατος, ο αφανής ήρωας της Πίνδου, ο αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας Απόστολος Παπαλάμπρος, ο δάσκαλος Χαράλαμπος Ρεμπέλης, ο γνωστός από το βιβλίο του "Κονιτσιώτικα", ο λαογράφος και λογοτέχνης Αναστάσιος Ευθυμίου κ.α. είναι τέκνα της Βούρμπιανης.¹⁰

Από τη Βούρμπιανη, τέλος, ήταν και ο Κώστας ο Γραμματικός. Γεννήθηκε γύρω στα 1760 και αποκεφαλίστηκε το 1838. Ήταν έξυπνος και επιτηδέιος. Έμαθε αρκετά γράμματα από τους κληρικούς δασκάλους του χωριού. Κατόπιν ακολούθησε την πατροπαράδοτη τέχνη του χτίστη και χάρη στην εξυ-

Βουρμπιανίτες μαστόροι στο Ξακουστό Κούγκι το 1963 όπου έχτισαν το εικονιζόμενο εκκλησάκι, το οποίο είχε ανατινάξει ο καλόγερος Σαμουήλ το 1821. Δεξιά δύο από τους μαστόρους αυτούς σήμερα, ο Γεώργιος Παπαναστασίου και ο Ιωάννης Μύγιος.

Τα μελισσόπουλα της Βούρμπιανης ζωγραφίζουν με πολλή χαρά κάτω από τα πλατάνια της πλατείας.

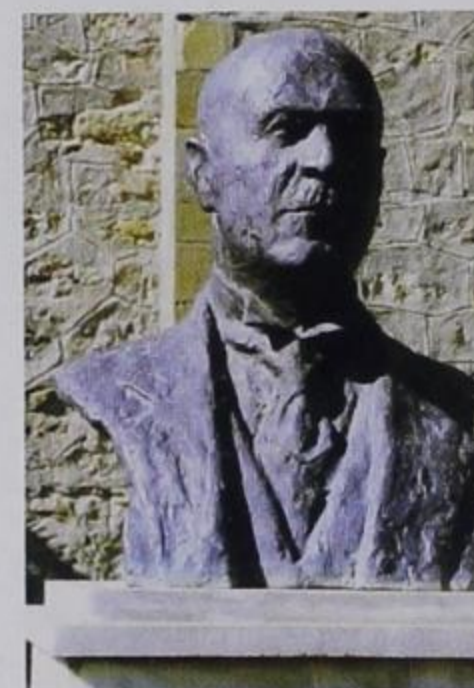
Ο Βουρμπιανίτης Στρατηγός Σωκρ. Δημάρατος. Ένας από τους κύριους συντελεστές της νίκης των Ελλήνων κατά των Ιταλών το 1940.

Η κτηνοτροφία ζωτικό στοιχείο του χωριού.

Σπίτια σύγχρονα, πανέμορφα ξεφυτρώνουν συνέχεια.

Αλ. Τράντας και Χαρ. Ζήκος οι δύο ευεργέτες της Βούρμπιανης.

πνάδα του, την καπατσούνη και την πονηριά του κατόρθωσε ν' αναδειχτεί και να γίνει ο επιφανέστερος άντρας της Βούρμπιανης και της επαρχίας γενικότερα. Προσελήφθη από τον Αλή Πασά ως γραμματέας του. Ο Κώστας Γραμματικός φρόντισε να μην γίνουν τσιφλίκι η Βούρμπιανη και άλλα χωριά της επαρχίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- 1 Δραστηριότητες Συνδέσμου Βουρμπιανιτών Θεσσαλονίκης, στην ετήσια έκδοση 'Ηπειρος, 1989, σελ. 182-184.
- 2 Νικ. Χ. Ρεμπέλη, Επιδρομές Σλάβων και σλαβικά τοπωνύμια, στο δελτίο "Ηπειρωτική Εταιρεία", 1986, σελ. 68.
- 3 Νικ. Παπασωτηρίου, Οι εκκλησίες της Βούρμπιανης, στο δελτίο "Ηπειρωτική Εταιρεία", 1983, σελ. 338.
- 4 Αναστ. Ευθυμίου, Η Βούρμπιανη της Ηπείρου, (4 τεύχη που εκδόθηκαν στα Ιωάννινα από 1987 μέχρι 1990), τ. Γ' σελ. 296.

- 5 Οπ.π., τ. Α', σελ. 25.
- 6 Οπ.π., σελ. 36.
- 7 Οπ.π., τ. Β' σελ. 89-90.
- 8 Οπ.π., τ. Γ' σελ. 331-332.
- 9 Πληροφορίες για τον Τράντα βλέπε στον τόμο με τα Πρακτικά της Ιατροχειρουργικής Εταιρείας Αθηνών του έτους 1961, σελ. 245-257, όπου δημοσιεύεται ομιλία του ιατρού Βασ. Χρήστου για το επιστημονικό, εθνικό και κοινωνικό έργο του.
- 10 Νικ. Παπασωτηρίου, Η σημερινή Βούρμπιανη με λίγη ιστορία, στο δελτίο Ηπειρωτική Εταιρεία, τ. Γ', 1983, σελ. 29-30.

ΠΟΙΟΣ ΕΧΤΙΣΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ;

Ένας Πυρσογιαννίτης τον παλιό καιρό απεφάσισε να γίνει παπάς και με προτροπή των χωριανών του πήγε στο δεσπότη της Κόνιτσας, ο οποίος τον ρώτησε:

- Ποιος έχτισε τον κόσμο;

Ο αγράμματος χωρικός έξυσε το κεφάλι του και μετά από σκέψη απάντησε:

- Μα ποιος άλλος από τους Πυρσογιαννίτες, δεσπότη μου!

- Τι λες, μωρέ χαμένε; του είπε ο δεσπότης. Κι εκείνος συμπλήρωσε:

- Ίσως, δέσποτά μου, να βοήθησαν και οι Βουρμπιανίτες.

Της Αθηνάς
Δ. Στεργίου

Αν ο λαός είναι η ψυχή ενός τόπου, το δημοτικό τραγούδι είναι η καρδιά του, ο πιο λειος εκφραστής του. Σ' αυτό βρήκε διέξοδο η λύπη και η χαρά καθιστώντας το ένα από τα γνησιότερα πολιτιστικά φαινόμενα της φυλής μας. Το αριστούργημα της λαϊκής παράδοσης που λέγεται δημοτικό τραγούδι αποτελεί το συνδυασμό του προφορικού έντεχνου λόγου με το ρυθμό και τη μελωδία. Αυτό ακριβώς που κι εμείς σήμερα ακούμε από τους λαϊκούς οργανοπαίχτες στα πανηγύρια του χωριού, αποκομμένο ωστόσο από την ιεροτελεστική μορφή και το τελετουργικό που συνόδευε κάθε δραστηριότητα της κοινότητας όπως γινόταν παλιότερα.

Το Ηπειρώτικο

Δημοτικό

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Ο ανώνυμος Έλληνας και ειδικότερα ο ανώνυμος Ηπειρώτης είναι ο εμπνευστής των περισσότερων τραγουδιών. Αυτός που ζούσε στις πλαγιές των βουνών, που δούλευε μέσα στη φύση που γεννιόταν και έφευγε από τη ζωή μέσα σε μια δύσκολη πραγματικότητα. Ο λόγος ή αλλιώς οι στίχοι του τραγουδιού είναι απλοί, χωρίς περιττά χηνα κατασκευάσματα, ειλικρινείς και γνήσιοι. Ξηνηδούν μέσα από την καθημερινή ζωή με τη μορφή εικόνων για να περιγράψουν την ευτυχία ή τη μελαγχολία, τη θλίψη του ξεριζωμού και τον πόνο της ξενιτιάς, την αγάπη και τον έρωτα. Τα ξενητεμένα πουλιά της Ηπείρου κουβαλούσαν στα πτερά τους τις αναμνήσεις μαζί με το παρρησιόπλονο. Διέξοδος στα ξένα ήταν το τραγούδι. Άφηναν πίσω γυναίκες και παιδιά μόνους να ανταπεξέρχονται στις δυσκολίες της ζωής. Τα μοιρολόγια και τα τραγούδια για τα ξένα πλάστηκαν από τις ίδιες αυτές γυναίκες για να απαλύνουν τη μελαγχολία τους.

Όμως το δημοτικό τραγούδι γίνεται κτήμα του λαού, όταν διαδίδεται από στόμα σε στόμα. Όταν περάσει από επεξεργασία και διαδοθεί σε ολόκληρη τη μικρή ή μεγάλη κοινότητα. Ο κόσμος αγαπήσε και εξακολουθεί να αγαπάει αυτά τα τραγούδια που συνόδευαν κάθε εκδήλωση της ζωής του. Με πολύ μεγάλη ευχαρίστηση δεχόταν ακόμη τα νέα ακούσματα που έφερναν από τα μακρινά ταξίδια οι παππούδες και οι πατεράδες τους. Απαραίτητος κανόνας η προσαρμογή στο τοπικό ύφος και ρεπερτόριο και έπειτα η ενσωμάτωση.

Ιζερός 1999.

Ασημοχωρίτες στο πανηγύρι τραγουδούν μαζί με τα όργανα.

Χωριανοί τραγουδούν στο γάμο του Σωτήρη Π. Γιαννούλη.

Τα χωριά της Λάκκας των Μαστοροχωριών έχουν λίγο-πολύ παρόμοια δημοτικά τραγούδια. Ωστόσο το καθένα παρουσιάζει κάποιες ιδιομορφίες, όχι μόνο ως προς τα τραγούδια που προτιμά το κάθε χωριό, αλλά και ως προς το ρυθμό. Το Ασημοχώρι και ο Γοργοπόταμος προτιμούν το κλαρίνο να παίζει αργά με βάση τη δική τους μελωδία. Σε αυτό διαφοροποιείται η Πυρσόγιαννη με πιο γρήγορους ρυθμούς και περισσότερα χορευτικά τραγούδια. Παρατηρούμε λοιπόν ότι από χωριό σε χωριό υπάρχουν παραλλαγές. Όπως ισχυρίζεται ο Μιχάλης Πανουσάκος, από τους καλύτερους κλαρινίστες της περιοχής, οι οργανοπαίχτες παίζουν διαφορετικά σε κάθε χωριό. Οι Ασημοχωρίτες, όπως λέει, τραγουδούν με πάθος όλα τα τραγούδια. Είναι ένα μοναδικό χαρακτηριστικό. Προτιμούν τα καθιστικά ή τραγούδια της τάβλας και συμμετέχουν ενεργά δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στο στίχο. " Το χωριό βγάζει τραγούδια από το μυαλό του" μας λέει χαρακτηριστικά. Υπάρχουν περίπου 30 τραγούδια

Τραγούδι

που δημιουργήθηκαν εξολοκλήρου σε αυτή τη μικρή ορεινή κοινότητα. Τραγουδιούνται και χορεύονται μόνο εκεί. Τα "Βολιούμαι μια, βολιούμαι δυο...", "Τον άμμο, άμμο...", "Η Γιαννάκαινα", "Ας αμάν", "Αριστείδη μου", "Ο γεράλαφος", "Ξενιτεμένο μου πουλί" (παίζεται διαφορετικά στο Ασημοχώρι) είναι μόνο μερικά από αυτά.

Συνεχίζει λέγοντας ότι το πάθος αυτό οφείλεται στο μεγάλο συναισθηματισμό του κόσμου που έζησε την αγάπη, τον πόνο, το θάνατο και την ξενιτιά με πολύ μεγάλη ένταση. Η ζύμωση αυτών των πραγμάτων είχε ως αποτέλεσμα τη γέννηση δημοτικών τραγουδιών που πάνω απ' όλα ήταν βίωμα και προσωπική εμπειρία. Η μουσική του κλαρίνου μετατρέπει τα λόγια σε ζωντανό στοιχείο, σε κίνηση με τη μορφή του χορού. Σε μια ιδανική ψυχοσωματική έκφραση.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι τα τραγούδια και οι ρυθμοί των Μαστοροχωριών παρουσιάζουν ομοιότητες με τα αρβανίτικα πολυφωνικά και τους ρυθμούς των ορεινών όγκων της ευρύτερης Βαλκανικής. Η αλληλεπίδραση αυτών των λαών στο πέρασμα των αιώνων είναι δεδομένη. Το ίδιο και η μοναδικότητα και η ανεκτίμητη αξία των δημοτικών τραγουδιών κάθε τόπου. Η ανάδειξη και ο σεβασμός στον ανεκτίμητο αυτό πλούτο της λαϊκής παράδοσης πρέπει να είναι το πρωταρχικό αίτημα.

(Συνεχίζεται)

Ο ΓΕΡΑΛΑΦΟΣ

Πέρα εκεί στον έλατο
κάθεται γεράλαφος
κι όλο κλαίν τα μάτια του,
χύνει δάκρυα κόκκινα,
κόκκινα και πράσινα.

Κινηγός επέρασε
και τον καλημέρισε.

Τι έχεις βρε γεράλαφε
κι όλο κλαίν τα μάτια σου
και χύνουν δάκρυα κόκκινα,
κόκκινα και πράσινα;

Έχω γιο στην ξενιτιά,
γράμμα δεν μου γράφει πια.

Ασημοχωρίτικο τραγούδι

Ένας παλαίμαχος δάσκαλος θυμάται...

Λάμπρος Γεωργιάδης

" Ένωσα
μεγάλη αγάπη
στο Ασημοχώρι"

Συναντήσαμε στο Γοργοπόταμο τον παλαίμαχο δάσκαλο Λάμπρο Γεωργιάδη να απολαμβάνει τη γαλήνη του αγαπημένου του χωριού και τους χυμούς των αναμνήσεών του από τη μακρόχρονη πορεία του στο λειτούργημα του εκπαιδευτικού. Στα 86 του σήμερα, ακμαιότατος, εγκάρδιος, χαμογελαστός, μας πλησίασε, προσέφερε γενναία ενίσχυση για το περιοδικό και με πολλή ευχαρίστηση μας μίλησε για τα χρόνια εκείνα (1946 - 1947) που υπηρέτησε στο Ασημοχώρι.

" Ένωσα μεγάλη αγάπη στο Ασημοχώρι", μας είπε. "Οι άνθρωποι εκεί με είχαν σαν παιδί τους. Αγαπούσα όμως κι εγώ πολύ τα παιδιά, όχι μόνο εκεί, αλλά σε όλα τα χωριά που πήγαινα. Όταν αρρώσταιναν τα επισκεπτόμουν στα σπίτια τους. Μόλις τελείωνα το μάθημα έτρεχα πρώτα να τα δω και μετά έτρωγα. Ο κόσμος συγκινούνταν με το ενδιαφέρον μου.

Τότε το σχολείο είχε 35 με 40 παιδιά. Καλά παιδιά όλα. Αλλά όμως δεν ξεχνώ την Κασσιανή του Αχιλλέα Χολέβα και την Πηνελόπη του Σωτήρη Οικονόμου. Ήταν άριστες μαθήτριες. Τις αγαπούσα πολύ.

Έχω όμορφες αναμνήσεις από τη δουλειά μου. Ήταν άλλα τα χρόνια εκείνα. Πιο ήρεμος ο κόσμος, πιο απλός. Σήμερα όλα έχουν αλλάξει..."

Αυτά μας είπε ο παλιός καλός μας δάσκαλος και μας αποχαιρέτησε με χαμόγελο, αλλά και με θλίψη. Μια θλίψη που μας διακατέχει όλους για τα όμορφα χρόνια που πέρασαν, αλλά και για τα σημερινά που δεν κάνουμε όσα πρέπει για να τα ομορφύνουμε!...

Δ. Γ. Γ.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Κάλεσμα

Η ανάγκη διάσωσης και διάδοσης των δημοτικών τραγουδιών και παραδοσιακών μας χορών είναι επιτακτική.

Δηλώστε τώρα συμμετοχή στο χορευτικό συγκρότημα και τη χορωδία της Ομοσπονδίας
Τηλ.: 3249057 - 6411586 - 8957143

Οι Ιταλοί μπήκαν από το Ασημοχώρι Πώς βίωσαν οι Ασημοχωρίτες την εισβολή Η συμβολή των γυναικών του χωριού στον πόλεμο

Διηγήσεις: Μάνθου Νάσιου και Βασιλικής Πασχ. Χρήστου

■ ημέρωνε 28η
■ Οκτωβρίου.
■ Ακούσαμε ριπές οπλοπολυβόλων να έρχονται από την Μπάντρα και το Βαρτζομπάνι. Τρομάξαμε όλοι και βγήκαμε έξω να δούμε τι γίνεται. Κανένας δεν ήξερε τίποτε. Οι Ιταλοί έμπαιναν στην Ελλάδα κι εμείς είχαμε άγνοια. Τότε δεν είχαμε ραδιόφωνα, δεν υπήρχαν εφημερίδες και ήμασταν τελείως απροετοίμαστοι για ό,τι θα επακολουθούσε.

Κάποια στιγμή είδαμε το Στέφανο Οικονόμου, ο οποίος ήταν λοχίας και υπηρετούσε στο 22ο φυλάκιο του Βαρτζομπανιού, να κατεβαίνει πανικόβλητος στο χωριό πηγαίνοντας για το Λόχο του στη Βούρμπιανη και τρέξαμε να τον ρωτήσουμε τι συμβαίνει. "Μας χτύπησαν οι Ιταλοί" μας είπε και μας κυριέυσε όλους φόβος.

Βγήκαμε τότε όλοι οι χωριανοί στο μεσοχώρι για να δούμε τι θα κάνουμε. Εντωμεταξύ οι Ιταλοί, αφού χτύπησαν τα συνοριακά μας φυλάκια κι αυτά υποχώρησαν, εννοείται, μπροστά σε τόσο μεγάλη δύναμη, κατέβαιναν προς τα κάτω. Άλλοι κατηφόριζαν από τον Αη-Λια και τις Γκούβες και άλλοι από τον Άγιο Αθανάσιο. Έντρομοι εμείς πήγαμε και κρυφτήκαμε άλλοι στις Γκορτσιές, άλλοι στις Ράχες κι άλλοι στον Αη - Δημήτρη. Στο χωριό έμεινε μόνο ο Γκέλη - Γιώτης, ο οποίος ήξερε λίγα Ιταλικά γιατί είχε κάνει στην Αβυσσινία κι αφού σήκωσε άσπρη σημαία στο σπίτι του που έμοιαζε με στρατόπεδο, βγήκε να δει τι γίνεται.

Οι απρόοπτοι εισβολείς είχαν φτάσει κιόλας στην πλατεία. "Πού είναι οι χωριανοί;" τον ρώτησαν μέσω των διερμηνέων τους. "Φοβήθηκαν και πήγαν να κρυφτούν" τους απάντησε εκείνος. "Εμείς δεν πρόκειται να πειράξουμε κανέναν. Να πας να τους πεις να γυρίσουν όλοι πίσω" του απάντησαν.

Την ίδια ώρα ο Γκέλης ήρθε και μας φώναξε. Γυρίσαμε πίσω και πράγματι δεν μας πείραξαν καθόλου. Θυμάμαι μάλιστα, μοίραζαν σ' εμάς τα παιδιά πανιότες (μικρά ψωμάκια) και μας έλεγαν: "πόκο πάνε, πόκο πάνε" (λίγο ψωμί) κι εμείς τους κοιτάγαμε με απορία και καχυποψία.

Κάποια στιγμή παρουσιάστηκε ένας αξιωματικός καβάλα στο άλογο, με ύφος αγέρωχο, φορούσε θυμάμαι και μονόκλ, μας πλησίασε, όπως ήμασταν όλοι συγκεντρωμένοι στο μεσοχώρι και σε άπταιστα ελληνικά μας είπε: "Εμείς δεν πειράζουμε κανέναν, θα πάμε στη δουλειά μας". Όμως αμέσως μετά συμπλήρωσε στα ιταλικά: "Τρε τζιόρνι Ατένε - Σαλονίκο", δηλαδή, "Σε τρεις μέρες θα είμαστε στην Αθήνα και τη

Θεσσαλονίκη". Πού να ήξερε όμως τί τους περίμενε...

Συνέχισαν πράγματι την επέλασή τους, κατέβηκαν στις Ποταμιές, ανηφόρισαν στον Άγιο Κωσταντίνο, πέρασαν στο Μπουνάρι κι από εκεί στον Προφήτη Ηλία της Φούρκας όπου τους περίμενε ο ήρωας Δαβάκης, ο οποίος τους διέλυσε στην κυριολεξία και τους έτρεψε σε φυγή. Έτσι στις 18 Νοεμβρίου τους είδαμε να γυρνούν πίσω πανικόβλητοι, κουρελιασμένοι,

πεινασμένοι κι εμείς, ενώ από τη μια πλευρά χαιρόμαστε για το πάθημά τους, από την άλλη τους λυπόμαστε και τους δίναμε να φάνε. Και η ειρωνία γι' αυτούς ήταν ότι, ενώ όταν έμπαιναν ήταν περιποιημένοι, καμαρωτοί, με τα αλπινιστικά τους μπαστούνια, με τα φτερά στα καπέλα και τις κιθάρες στον ώμο, λες και πήγαιναν σε γάμο, σε λίγες μέρες δεν τους αναγνώριζες από το χάλι που τους είχε βρει. Ο πανικός δε που τους είχε πιάσει ήταν τέτοιος, που έτρεχαν να κρυφτούν σαν λαγοί. Είχα ακούσει μάλιστα και έναν Έλληνα αξιωματικό να το φωνάζει αυτό στους στρατιώτες του, καθώς τους είχαν πάρει φαλάγγι: "Λεβέντες, έχουμε εχθρούς λαγούς", τους έλεγε.

Και να σκεφτεί κανείς ότι η δύναμη αυτή ήταν η πιο επίλεκτη των Ιταλών, η περίφημη Μεραρχία Αλπινιστών "ΤΖΟΥΛΙΑ"...

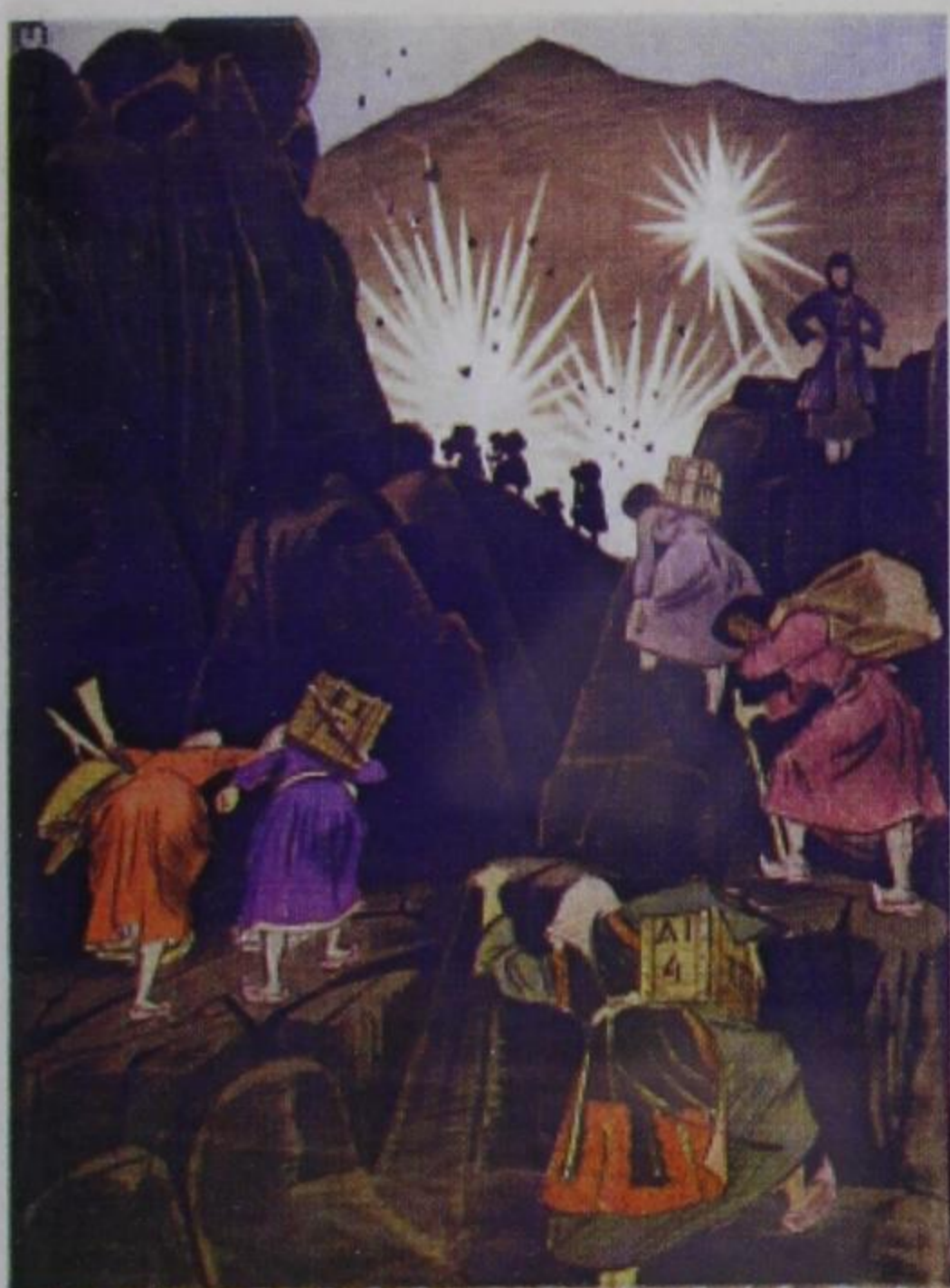
Αυτά ήταν τα κατορθώματα του Ελληνικού Στρατού που τα ζήσαμε οι ίδιοι και τα είδαμε με τα μάτια μας.

M.N.

Στον πόλεμο αυτό βοηθήσαμε κι εμείς οι Ασημοχωρίτισσες όπως και τόσες άλλες Ηπειρώτισσες. Κουβαλούσαμε πολεμοφόδια και τρόφιμα για το στρατό μας, που πολεμούσε στα βουνά κυνηγώντας τους Ιταλούς προς την Αλβανία. Άλλες ζαλωμένες, άλλες με τα γομάρια ανεβαίναμε τη Μπάντρα τραγουδώντας.

Φορτωνόμαστε, θυμάμαι, στο σχολείο και πηγαίναμε και τ' αφήναμε στο Μπουρντάνι, κοντά στην Ερσέκα. Στο δρόμο έκανε κρύο, τα μονοπάτια ήταν παγωμένα, πότε-πότε έβρεχε, αλλά εμείς δε λογαριάζαμε τίποτε. Το μόνο που μας ένοιαζε ήταν πώς να βοηθήσουμε περισσότερο την Πατρίδα. Μας έδινε, βλέπεις, ο Θεός δύναμη, όπως και σ' όλο το στρατό μας, γιατί είχε πίστη τότε ο κόσμος. Γι' αυτό κι έγινε αυτό το θαύμα, να νικήσουν μια χούφτα Έλληνες μια ολόκληρη αυτοκρατορία.

B.Π.Χ.

ΟΙ ΗΡΩΪΔΕΣ ΤΟΥ 1940

ΕΘΝΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΣΣΕΣ

"Στις Πίνδου τις τραχιές πλαγιές
-γη κι ουρανό να ορίζουν-
βρίσκω τις Ηπειρώτισσες
ψηλά ν' ανηφορίζουν.
Με τα φυσέκια στην ποδιά
με τ' άρματα στην πλάτη.
Ποιος έχει λιονταριού καρδιά,
ποιος έχει αητού μάτι;
Για τ' άπαρτα, τ' απάτητα,
της λευτεριάς τα κάστρα
στους επικούς ορίζοντες
να λάμπουνε σαν άστρα".

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΑΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΝ ΤΟΥ ΤΟ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΟΝ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΕΙΤΑΙ

Του Ιατρού † Βασ. Κ. Χρήστου

Το Ασημοχώριον Κονίτσης, επί της μεθορίου, μετά την καταστροφήν του τον Αύγουστον του 1949, ανασυγκροτείται βαθμιαίως επί των ερειπίων του, χάρις εις τον Δασικόν Συνεταιρισμόν και την συγκέντρωσιν 35 φιλέργων νέων, με την φιλοπατρίαν των αποδήμων και την βοήθειαν του κράτους.

Η καταστροφή του Ασημοχωρίου, με τας επιχειρήσεις του Γράμμου, επί των Ιταλών και ανταρτών (1940-1949), ήτο σχεδόν ολική. Από τα 65 σπίτια τα 25 επιρρολήθησαν. Τα υπόλοιπα, ως και η κεντρική Εκκλησία της Παναγίας, τα εξωκκλήσια και το Σχολείο, υπέστησαν καταστροφάς. Οι δρόμοι παρεμορφώθησαν, η κτηνοτροφία και τα οικιακά σκεύη εξηφανίσθησαν, τα κτήματα χάλασαν. Ήταν παντού ερείπωσις, ερήμωσις και φρίκη. Ογδόντα οκτώ εκ των κατοίκων της (πάσης ηλικίας) μετέβησαν με τα γεγονότα του ανταρτοπολέμου εις Αλβανίαν, Ρουμανίαν, Ουγγαρίαν και Ρωσσίαν. Αρκετοί εκ τούτων επανήλθαν δια του Διεθνούς Ε.Σ. και άλλοι παραμένουν εις τας εις τας χώρας αυτάς.

Η Κοινότης αριθμεί ήδη 40 οικογενείας, με 190 άτομα εκ των 300 και πλέον προπολεμικώς. Όλοι, μικροί και μεγάλοι επεδόθησαν εντατικώς, τα τελευταία χρόνια, εις την ανοικοδόμησιν και ανασυγκρότησιν του χωριού και όλοι είναι αξιέπαινοι, διότι ανατακτοποίησαν κατά το δυνατόν τα νοικοκυριά τους, τα κτήματά τους, την κτηνοτροφίαν τους. Το μεγαλύτερον όμως αξιοθαύμαστον κατόρθωμά τους είναι η ίδρυσις του Δασικού Συνεταιρισμού το 1952. Η ωφέλεια εξ' αυτού είναι μεγίστη και πολλαπλή: Και εις τους ιδίους, διότι ζουν πλέον ανθρωπίνως, διά του ημερομισθίου των, κοντά εις τας οικογενείας των, και τα κτήματά των και εις το κράτος διότι και εθνικούς φρουρούς έχει στα σύνορα, και φόρους εισπράττει εκ της ξυλεύσεως, από ανθρώπους πρώην εγκατασπαρμένους κατά το πλείστον εις αστικά κέντρα, φυτοζωούντας στερουμένους στοιχειωδώς και ταλαιπωρουμένους αλλά και η Κοινότης έχει ήδη ένα καλόν ετήσιον εισόδημα, δια την αντιμετώπισιν των κοινοτικών - κοινοφελών έργων της, εκ του κοινοτικού της δάσους εξ ελάτης και οξιάς.

Το εισόδημα αυτό είναι σταθερόν και πρέπει δι' αυτό ο Δ.Σ. να ενισχυθή και να προοδεύση και να πρυτανεύση η αγάπη και η καλή συνεργασία δια το διαρκές καλόν της Κοινότητος. Εις τούτο θα έχουν συμπαραστάτας και ενισχυτάς και τους μακράν της Κοινότητος ευρισκομένους.

Για την αντιγραφή, πρωτ. Τιμόθεος Χρήστου.

*Το Ασημοχώρι προπολεμικά.
Διακρίνεται το σπίτι του Γκέλη-Γιώτη
που μοιάζει με στρατώννα.
Φωτ. πρωτ. Τιμ. Χρήστου*

Σπουδαίο κεφαλοχώρι η Πυρσόγιαννη! Μεγάλη εκκλησία και σπίτια δώροφα, τριώροφα. Δε σταθήκαμε όμως. Κατηφορίσαμε ξανά και πέσαμε στη στενή κοίτη του Βουρμπιανίτικου.

Καταμεσήμερο τελειώσαν και τα αστεία! Στον Προφήτ' Ηλία Οξιός, μάνιαζε η μάχη! Κείνοι έκοβαν την ποταμιά με τις ριπές - πάει θα μας θάβαν όλους!

Επιμέλεια:
Χαρίλαος Γκούτος

Αργά τ' απόγευμα μπαίναμε στην Βούρμπιανη. Ο λό-

χος έφυγε για παραπέρα. Κι όλα τα ζώα μαζί του. Μόνο εμένα αφήσαν στη διάθεση του σπιστή και του μάγερα.

Το πράσινο, το πιο κυρίαρχο χρώμα, το πιο επιθετικό, το πιο αφειδώλευτα σπαταλημένο - να την πνίξει γύρευε! Κι άπλωνε τους τόνους του και τον πυρετό του, απ' το λαχανί της σαύρας ως το σκούρο του κυπαρισσιού!.. Δέντρα, δέντρα, δέντρα, γιομάτα φρούτα! Μηλιές, κορομηλιές, βερυκοκιές. αχλάδια και φουντούκια και καρύδια. βατόμουρα και κράνα και κεράσια. γκορτζιές, ροδακινιές. δαμασκηνιές και κλήματα - ό,τι βάλει ο νους σου!..

Μα φύγαν οι άνθρωποι, παν οι άνθρωποι - παντέρμη η Βούρμπιανη! Στους δρόμους της κανείς, κανείς στα σκαλοπάτια της, στα σπίτια της κανείς, κανείς στις βρύσες της! Κανείς στον πλάτανό της, κανείς στα περιβόλια της! Παρατημένη η Βούρμπιανη, της ερημιάς το γκρίζο να την περιτυλίγει!..

Στα δώροφα της πλατείας, οι "εξουσίες" - πως μοιάζουν όλες! Εδώ η "Κοινότητα". Παρέκει η "Λέσχη της Δ.Ν.". Σβησμένα παλιά συνθήματα της προκατόχου "Ε.Ο.Ν."!.. Γραμμόφωνο γερό, με 20 πλάκες - "ψυχαγωγία"!.. (Σλόου, σουίνγκ και ουάνστεπ, με βελόνα ακονισμένη στο σίδερο της αμπάρας!) "Μητρώα" σκισμένα... (στο Χαρτονένιο ξύφυλλο από πίσω, γραμμένα καλλιγραφικά, κατεβατό "συνθήματα": "Τα παραπάνω τάγραφα εγώ..." - τι κατόρθωμα!..) Τα τυπικά, τα γνωστά κι απ' αλλού: Κόκκινα επιτοίχια - το Α.Κ.Ε. επικρατεί... Στην πρόσοψη της "Λέσχης": "Όταν οι λαοί ξυπνούν οι τύραννοι πεθαίνουν!" (Μπορεί. Μα ποιοί δεν είναι τύραννοι; Και πότε πια, με το καλό, σ' αλήθεια, θα ξυπνήσουν οι λαοί;..) Άλλο που έθρεψε την περιέργεια: "Συγκεντρωτική εκλογής για λαϊκό συμβούλιο" ...Χαρτιά σκισμένα, κασόνια μ' όσπρια, μπουκάλια, προκηρύξεις, "δελτία ειδήσεων" - τα γνωστά!..

Μισόφωτο μες σε παρατημένα σπίτια... Πόρτες, πλάκες, αυλές, σκάλες ξύλινες, δωμάτια κενά, συγυρισμένα - το καθένα με τη μυρουδιά του τη σπιτίσια, τη δικιά του!

Φύγαν κ' οι άλλοι δύο από την πλατεία. Της εξουσίας τα δώροφα δεν τους λέγαν τίποτα κι αυτών. Τρεις άνθρωποι μες σ' ολάκερη τη Βούρμπιανη, την εγκαταλειμμένη - τρεις αφέντες! Ο καθένας ένα μαχαλά για το σπίτι του, για χτήμα του - δικιά του περιοχή! Όλα τα σπίτια γιομάτα ζώα κλεισμένα στα κατώγια. Τ' άνοιξα - φύγαν, πήραν τα βουνά, πρώτη φορά τους λεύτερα!.. (μπορεί και να ξανάρθουν!..)

Φάγαμε στο τρίπατο της πλατείας - σπίτι παπά μπορεί... Πήγα στην κουζίνα και βρήκα πιάτα, μαχαιροπήρουνα, ποτήρια... Νερό σ' ένα λαγήνι, απ' την πηγή... Λάμπα με πλούσιο φως... Λυπάμαι ακόμα για τα φουντούκια και την γκίζα και το φρέσκο βούτυρο, που σπατάλεψα λαίμαργα!.. Βρήκα πλυμένα ρούχα. πέταξα το βρώμικο μαντίλι μου και πήρα καθαρό...

Κάθε σπίτι έχει κ' ένα "καθιστικό" (πάντα με τζάκι και κιλί-

Ρένος Αποστολίδης:

ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ 1948

Ο Ρένος Αποστολίδης είναι λογοτέχνης· έχει γράψει περισσότερα από 30 βιβλία· γεννήθηκε το 1924· εργάστηκε ως δημοσιογράφος και παράλληλα στη ιδιωτική μέση εκπαίδευση. Ο πατέρας του καταγόταν από το Ντομπρίνι (Ηλιοχώρι) Ζαγορίου.

Το 1950 πρωτοεκδόθηκε το βιβλίο του "Πυραμίδα 67", στο οποίο παρουσίασε συναρπαστικά τις εμπειρίες του από την στρατιωτική θητεία του και την περίοδο του ανταρτοπολέμου - εμφυλίου πολέμου (1947-1949), χρησιμοποιώντας και τις σημειώσεις του που τηρούσε τότε. Το θέρος του 1948 υπηρέτησε στην επαρχία μας, κυρίως ως ημιονηγός. Συγκεκριμένα, μετακινήθηκε στα εξής μέρη: Κόνιτσα, Βράνιστα, Αγία Βαρβάρα, Στράτσιανη, Μόλιστα, Αντινυμο, Μαριά, Πυρσόγιαννη, Βούρμπιανη, Τσέκουρα Δένδρα, Οξιός, Λιόκο, Αποτομηλίτσα, Κιάφα, Γράμμοστα, Σαραντάπορος, Αμάραντος, Κόνιτσα, Λυκόμυρο, Κουτσούφλιανη, Εφταχώρι. Πολλά από τα μέρη αυτού του οδοιπορικού παρουσίασε το 1996 στην τηλεόραση (κανάλι 29). Σχετικά στοιχεία κατέγραψε και στα βιβλία του "ο Α2" (1968, 1995) και "Η δίνη" (1993).

Στο παρακάτω απόσπασμα από την "Πυραμίδα 67" (σελ. 236-239), τον παρακολουθούμε να ενεργεί μεταφορές στην διαδρομή Πυρσόγιαννη, Βούρμπιανη, Τσέκουρα Δένδρα, Αετομηλίτσα, Κιάφα, Λιόκο και έπειτα να αναζητήσει το μουλάρι του (που το έλεγε Σκλάβο) μεταξύ Βούρμπιανης και Οξιούς.

μα μπρος του). Κάθε κουζίνα κ' ένα ντουλάπι, μια πιανοθήκη, ένα ερμάρι... Μέσα σ' ένα βρήκα και σόδα...

Διαταγή ν' ανεβάσουμε νερό. Διψάν! Δίνουνε μάχη, δυο μέρες τώρα, αντίκρα, στα Τσέκουρα - Δέντρα. Μια σφήνα έχουν κάνει, κάτω από το 1521 - δε φαίνεται από δω - κ' είναι ζωσμένοι ολούθε! Μόνο απόνα μέρος φτάνεις, μα είν' επισημασμένο - βάζουν ολοένα. φάτσα σ' έχουν, στα 150! (Δυό μισοδράλλια και τρεις όλμοι!) Κει πούνε δυό δένδρα ξέχωρα στο φαλακρό, κόβεις δεξιά και χώνεσαι από πίσω. Έχουν μπηχτεί στο πέταλο, 600 μέτρα παραπέρα, κάτω απ' το δασωμένο 40 ώρες τώρα πεσμένοι χάμω!

Στο λόχο χάος... Κανείς δεν ήξερε τί γινόταν. Νεκροί οι μισοί από κάθε διμοιρία. Η δικιά μου, η άλλοτε, από 30 πούχε, 14 μονάχα της απόμεναν. Οι τραυματίες εκεί, πρόχειρα δεμένοι, χάναν αίμα συνέχεια και βογκούσαν.

Μιάμιση ώρα για να φτάσουμε στα δυό ξέχωρα δέντρα και να κρυφτούμε πίσω απ' το φαλα-

κρό!.. Κ' ύστερα, μες από σάρες και χαράδρες, μες λόγγους και γκρεμούς, εφτά ολάκερες ώρες στο σκοτάδι ως το ποτάμι κάτω απ' τη Βούρμπιανη, στο χειρουργείο

Ο θρυλικός Γράμμος.

Πώς είδαν άλλοι

Φύγαν πέρα κι απ' το Γράμμο! Τ' άφησαν όλα σύξυλα και μπαίνουμε μπουλούκι στην Αλβανία! Φεύγουν, φεύγουν... Το κατόπι τους κ' εμείς!..

Σαν τέλειωσαν οι οξιές της κορυφογραμμής, κόψαμε δεξιά: μια πλαγιά ομαλή κ' ύστερα ένα δάσος. Στην είσοδό του, ριγμένο ένα σπιτφάιρ - διαλυμένο!.. Παραπέρα καμένες εγκαταστάσεις: μαγειρεία, ραφτάδικα, νοσοκομεία... Μια ραφτομηχανή του ποδιού.

Στην Αητομηλίτσα δε μείναμε. Βομβαρδισμένη ανήλεα! Σ' όλους τους τοίχους κόκκινα συνθήματα. Κ' ελληνικά και σλαβομακεδόνικα. Παραπάνω στρατώνες: "ΣΧΟΛΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΟΥ Δ.Σ.". Ένα επιτοίχιο: "Εμείς κρατάμε όλο τον κόσμο στα χέρια μας!"

Στην Κιάφα φτάσαμε νύχτα. Μιάμιση ώρα ανήφορος, βροχιά της Αητομηλίτσας. Ένα διάσελο ανοιχτό, έρμαιο των ανέμων! Κρύο ασύλληπτο - κρύσταλα στη φτέρη (Αυγούστου εικοσιμία!) Τόπος γυμνός: μήτ' ένα κλαδί, ένας κορμός, μια κοτρώνα! Μόλις είχα ξεφορτώσει, νέα εντολή: να ξαναφύγω, για το υπόλοιπο της αποθήκης, στο Λιόκο! Πεντέμιση ώρες πίσω!.. Σαν ξεκινούσα, όλα τα υψώματα φλέγονταν! Φωτοβολίδες σ' όλα τα χρώματα, τροχοδειχτικές λογιές - λογιώ, φωτιστικά, ριπές - ένας σαματάς, ένα κακό! Πανηγύριζαν! Ο Γράμμος είχε πέσει! Το γλεντούσαν!

- Όλα! Ρίχτε, ρίχτε! Και του χρόνου! Και του χρόνου! Μορφωμένοι εγκληματίες, κ' εδώ κ' εκεί! Και του χρόνου!..

Διαταγή: όλα τα ζώα τα χαμένα να βρεθούν! Τα πράματα τα σκορπισμένα σ' όλο το βουνό να μαζευτούν! Ο ιματισμός σωστός, δίχως τίποτα να λείπει, να ξαναπέσει για διανομή! Όλοι οι νεκροί να κουβαληθούν στην Πυρσόγιαννη! Στρατοδικείο για όποιον του λείπει ζώο, του λείπει φόρτωμα ή παράτησε ακουβάλητο νεκρό!

Τρέχα να βρεις ένα μουλάρι σε τέσσερις διευθύνσεις! Στην ποταμιά της Βούρμπιανης; Στην Πυρσόγιαννη; Στην Οξιά; Στο Πληκάτι, στ' Ασημοχώρι - στους αντάρτες;

Έκανα μια σκέψη: να ψάξω κατά την Οξιά. Αν πήγαινε

στη Βούρμπιανη, θα τόβρισκαν. Κι αν στην Πυρσόγιαννη, κάποιος θα το τσάκωνε στο δρόμο. Στους αντάρτες, βέβαια, δε θα το γύρευα! Έμενε, λοιπόν, η Οξιά... Μα και πού να πρωτόψαχνα; Λόφοι, λοφάκια, χαράδρες, κατήφοροι, λιβάδια, υψώματα, βοσκές... Ανέβαινα όλο στα ψηλά και πάλευα να δω... Ξέταζα λόγγους, κύλαγα σε σάρες, έψαχνα σε κοίτες, σ' αμπέλια, σε χωράφια, σε βραγιές! .. Τίποτα - άφαντος ο Σκλάβος!..

Ξάφνου ξεδιάκρινα μακριά, σε μια καταπράσινη χούνη, κάτι ν' ανεμίζει. Δε σειόταν ούτε φύλλο - ουρές, ουρές το δίχως άλλο!.. Άρχισα να τρέχω! Ροβόλησα τη σάρα κ' έπεσα μες σε κάτι ρεματιές. Σκαρφάλωνα ύστερα σαν τρελός και ξέβγαίνα στα ισιώματα... Ωσπου ξαναχάθηκα. Τώρα μήτε χούνη καταπράσινη ήξερα πούπεφτε, μήτε ουρές που ανεμίζαν μόραγα να δω... Βρέθηκα σε μια λάκα όλο χαράδρες και λιβαδάκια, όλο αμπέλια και βραγιές... Ένας τόπος κρυμμένος απ' τα μάτια του κόσμου, ειρηνικός... Πλανιόμουν μέσα κει κ' ήμουν πια ολότελα αδιάφορος. Την αγωνία μου, σαν περιττή, την είχα αφήσει πίσω!.. Χάζευα στ' αμπέλια με παιδιάστικο κέφι... Έτρωγα αγουριδες...

Ξάφνου, νάτα!.. Μ' αχ, δεν ήταν ο Σκλάβος μου! Βόδια ήταν, που έβοσκαν ξένοιαστα... Τ' άφησα κ' έφυγα... Πήγαινα όπου τύχαινε, όπου μ' έφερναν οι ρίμες και τ' αυλάκια, τα ισιώματα κ' οι κατηφόρες, τα σταφύλια και τ' αχλάδια κείνου του τόπου!..

- Καλέ, μην είδες τίποτα βόδια;.. Δυο κοριτσιστικες φωνές, θαρρετές... Γύρισα πίσω μου: ίσαμε δεκάξη χρόνων - δυο ξανθούλες, όμορφες.

- Να, εδώ παρακάτω!.. Σεις μην είδατε κανα μουλάρι;..

- Αχ, πούναι τα, καλέ; Πούναι τα τα βόδια; Τρεις μέρες τα ζητάμε - πούναι τα;..

- Να σας πάω. Ελάτε!..

Μουλάρι όχι, δεν είχαν δει.

Τα βόδια τα δικά τους! Και τα πέντε! Ολόγερα!.. (Να με φιλήσουν κόντευαν). Μούπανε τα ονόματά τους, Τη λε-

ππούλα, με τα πότε πράσινα, πότε γαλάζια μάτια, τα έκπληκτα, την λέγαν Τίλια!..

- Πώς τόπες;

- Τίλια, καλέ! Τίλια, σου είπα!..

Και την άλλη, πιο γεροδεμένη, πιο μεστή, πιο εγκόσμια: Μαρούσα!..

- Έλα, καλέ, στο σπίτι μας, να φας, να πιεις, να δέσεις την πληγή σου η μάνα μας, να σε φιλέψουμε - έλα!.. Βρήκες τα βόδια μας - να πλύνουμε τα ρούχα σου, έλα, και να τα μπαλώσουμε! Κι αύριο ψάχνουμε μαζί για το μουλάρι σου!.. Θα σου δώσει τ' άλογο ο πατέρας, να τόβρεις στο λεφτό!..

- Είμαι στρατιώτης...!

- Ε, και σαν είσαι; Τι θα σου κάνουν; Πες πως το γύρευες όλη νύχτα!

- Κι αν ως αύριο φύγουν;..

- Πού να παν; Το πολύ ως το Λιόκο!.. Στο Πληκάτι, στ' Ασημοχώρι, στην Αητομηλίτσα είν'

ακόμα αντάρτες. Όπου και να πάνε, θα σε πάμε μεις - τον ξέρουμε τον τόπο!..

Γέλασα... Μα όχι, δε γινόταν...

- Κρίμας!.. Πούθ' είσαι;..

- Απ' την Αθήνα.

- Μεσ απ' την Αθήνα; (Κι άνοιξαν ακόμα πιο διάπλατα τα γαλάζια τώρα μάτια της Τίλιας).

- Μέσα για μέσα! Εκεί γεννήθηκα... (πήραν ένα γαλανό νοσταλγικό, κ' ύστερα ένα πράσινο καταλυπημένο τα μάτια της...)

- Και γιαλιά φοράς... (Για να πει κάτι, μπλέκοντας αμήχανα μια μπουκλα στα μικρά της δάχτυλα) ...Κάτσε δω στη σκιά, να σου μάσω αχλάδια, μιας και δεν έρχεσαι σπίτι μας!..

Μούφερε σωρό, κι άλλο ένα σωρό σταφύλια στην ποδιά της... Γονάτισε παιδιάστικα μπροστά μου και τ' άδειασε... Κάτσαν δίπλα μου κ' οι δυο και με κοίταζαν πούτρωγα. Δε μιλούσαν. Ξάφνου η Τίλια:

- Πέσμου τ' όνομά σου!..

- Τί το θες;

- Τίποτα... Μόνο έτσι, να το ξέρω...

Της είπα... Της φάνταξε - τα μάτια της ξαναγίναν γαλάζια...

- Σε ρωτάν κ' εσένα, σαν το λες, αν είν' τ' αληθινό σου;..

- Ναι. Κ' εσένα;..

- Κ' εμένα... Παράξενο είναι και το δικό σου - δεν είναι μπελάς ναχεις παράξενο όνομα;..

- Σου είναι μπελάς το δικό σου;..

- Ε, και βέβαια! Να σε ξαναρωτάνε σαν το λες... κ' εσύ με ξαναρωτήσεις! - ... και να σε φωνάζουν τίλιο και χαμόμηλο τ' άλλα παιδιά, ε;..

Τώρα τα μάτια της άνοιξαν πιο διάπλατα κι απ' τον ουρανό, όλο απορία, μα και θυμό στο βάθος, κ' ύστερα πάλι απορία, και πάλι θυμό, και πάλι απορία!..

- Καλέ, που το ξέρεις; Μάντης είσαι;..

Γέλασα.

- Τί γελάς, καλέ; Που το ξέρεις;..

- Το φαντάστηκα... Κι εμένανε μικρόν με λέγανε "νερό" - "νερό, νερό, νεράκι, κρύο νεράκι!.." Σε λένε τ' ί λ ι ο, λοιπόν, κ' εσένανε;.. Είν' όμως όμορφο όνομα!

- Ναι, βέβαια, μα είναι μπελάς...

- Όμορφο, πολύ όμορφο! Να μη σε νοιάζει που σε πειράζουνε!

- Α μπα! Δε με νοιάζει... Σ' αρέσει σένα, που ξέρεις τόσα;..

- Πού ξέρεις πόσα ξέρω;..

- Φαίνεσαι, αφού μαντεύεις!..

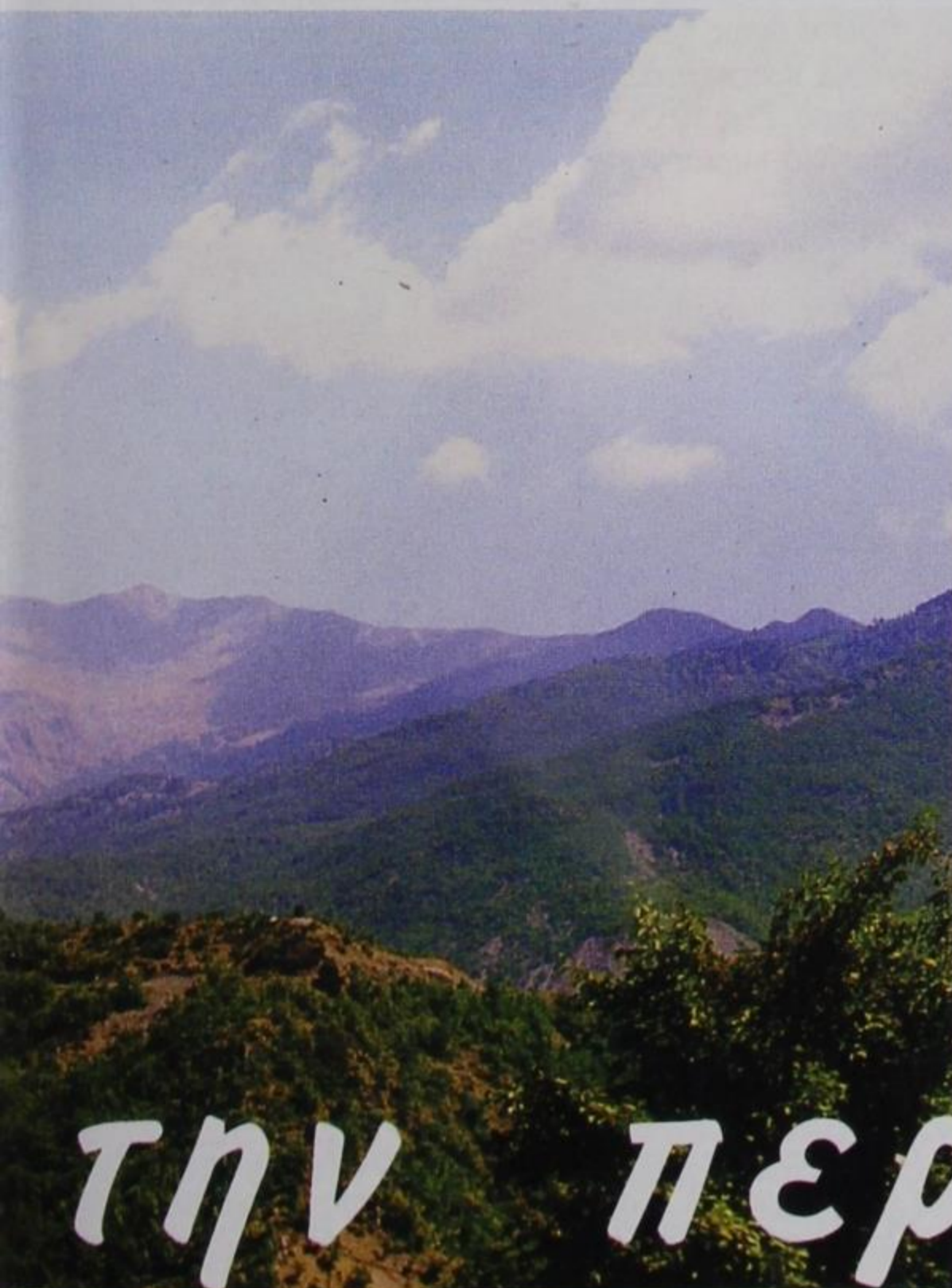
Πήραν τα βόδια τους κ' έφυγαν. Έμεινα στη ρίζα της μεγάλης καρυδιάς, κι αποκοιμήθηκα... Είδα όνειρο: Σ' άσπρο άτι, η Τίλια: "- Πάρε τ' άλογο, μούπε, και γύρνα απόψε στο τελευταίο παχνί!.. (Τα μαλλιά της ξάστραφταν φέγγος αστρικό...)" - ποιο παχνί;" τη ρώτησα. "- Στο τελευταίο παχνί!.. Γρήγορα! Στο τελευταίο παχνί!..". Κ' εχάθη...

Ξύπνησα!.. Τ' ήταν τ' όραμα;.. Ποιό τελευταίο παχνί;..

Στυλώθηκα όρθιος κι άρχισα να τρέχω... "Στη Βούρμπιανη, στη Βούρμπιανη θάχει γυρίσει! Στην αποθήκη με το σανό! Στο ισόγειο πάνω απ' την πλατεία!.."

...Μεσάνυχτα έφτασα... Ψυχή! Τα βήματά μου αντήχησαν απόξενα... Η θύρα διάπλατη! Και μέσα ο Σκλάβος, ήσυχος, μασούσε το σανό του!.. Μου χλμίντρισε ήρεμα, σα να με περίμενε:

- Τί έγινε, μορέ δίποδο; πούχες χαθεί; Κ' εγώ έψαχνα να σ' έβρω!..

φωτ.: Δημ. Γ. Γεωργιάκη

ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΣ

Ταξιδεύοντας

στο χρόνο

και στον τόπο

της Ηπείρου

β' μέρος

Της Χρύσας Χρονοπούλου-Πανταζή

ΡΩΜΑΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Κατά τη ρωμαϊκή περίοδο η περιοχή της Ηπείρου εντάσσεται στην επαρχία της Μακεδονίας. Το 27 π. Χ. ο Οκταβιανός Αύγουστος υπάγει την Ήπειρο στην επαρχία Αχαΐας. Αλλά το χειρότερο δεν ήταν που η Ήπειρος έχασε την αυτοτέλειά της, ήταν οι βαρβαρικές επιδρομές που δέχτηκε και από τις οποίες οι κάτοικοί της δοκιμάστηκαν τόσο δεινά, που ο εξανδραποδισμός του Λεύκιου Παύλου το 168 π.Χ. να φαίνεται αθώος. Γότθοι, Οστρογότθοι, Βησιγότθοι, Σλάβοι, Σαρακηνοί, Βούλγαροι, Νορμανδοί, έτσι για να μνημονεύσουμε μερικούς, πλήγωσαν ανελέητα τον τόπο, με συνέπεια να μην μπορέσει να αναλάβει για πολλά χρόνια.

Κατά τη βυζαντινή περίοδο η Ήπειρος βρίσκεται πάλι προσδεμένη στη Μακεδονία και είναι χωρισμένη σε Παλαιά και Νέα Ήπειρο με σπουδαιότερες πόλεις το Δυρράχιο και τη Νικόπολη. Στα χρόνια του Ιουστινιανού, 6ος μ. Χ. αι., η Παλαιά Ήπειρος εκτεινόταν από τα Ακροκεραύνεια όρη μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο και την Ιόνια θάλασσα, αποτελούσε τη δωδέκατη επαρχία του Βυζαντινού Κράτους και διατελούσε υπό ηγεμόνα. Αυτό ήταν πολύ σημαντικό, γιατί η αναβάθμιση αυτής της περιοχής θα σημάνει και την ιστορική της δικαίωση, όταν θα δημιουργηθεί στα εδάφη αυτά το δεσποτάτο της Ηπείρου. Σπουδαιότερη πόλη της Παλαιάς Ηπείρου ήταν η Νικόπολη. Η Νέα Ήπειρος εκτεινόταν πάνω από τα ακροκεραύνεια μέχρι την αρχαία Δαλματία και σπουδαιότερες πόλεις μνημονεύονται το Δυρράχιο, ο Αυλώνας, η Απολλωνία και η Λυχνιδός. Άλλες πόλεις ονομαστές της περιοχής και της εποχής αναφέρονται: τα Τίρανα, η Αχρίδα και η Πρέσπα, τα Βαλάγρετα, το Ωρικό, η Χειμάρα και το Αργυρόκαστρο, το Δέλβινο και η Δρυινόπολη, το Βουθρωτό, το Μέτσοβο, η Φωτική, οι Φιλιάτες, το Γιάννενα, οι Καλαρρύτες, η Άρτα και η Πρέβεζα. Ωστόσο οι πόλεις αυτές δεν είχαν τη μορφή που ξέρουμε. Ήταν κυρίως φρούρια, ενώ οι περισσότεροι πληθυσμοί της Ηπείρου ζούσαν σε μικρούς οικισμούς κατά οικογένειες και ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία σε χωράφια και βοσκοτόπια που ανήκαν στους βυζαντινούς τιμαριούχους, (κεφαλάδες), στις εκκλησίες και τα μοναστήρια.

ΤΟ ΔΕΣΠΟΤΑΤΟ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Το 1204 οι σταυροφόροι της Δ' σταυροφορίας κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη. Οι διάδοχοι του βυζαντινού θρόνου, Άγγελοι και Κομνηνοί, προκειμένου να διατηρήσουν τα κυριαρχικά τους δι-

καιώματα επί του θρόνου, ίδρυσαν στην Ήπειρο το δεσποτάτο, γεγονός πολύ σημαντικό για την περιοχή, που τόσο σκληρά είχε δοκιμαστεί επί τούτους αιώνες. Η ίδρυση του δεσποτάτου απετέλεσε την αφετηρία μιας γόνιμης και αξιομνημόνευτης ιστορικής περιόδου.

Ίδρυτής του δεσποτάτου ήταν ο Μιχαήλ Α' Άγγελος Κομνηνός, νόθος γιος του σεβαστοκράτορα Ιωάννη Κομνηνού Αγγέλου, ναυάρχου και στρατηγού της Κέρκυρας και του Δυρραχίου. Τα γεγονότα της ίδρυσης έχουν ως εξής: Στρατηγός του θέματος της Νικόπολης ήταν ο Σενεχερίμ. Μετά το θάνατο του Σενεχερίμ σε μια επανάσταση των κατοίκων της Νικοπόλεως, ο Μιχαήλ Α' παντρεύτηκε τη χήρα του και ανακηρύχτηκε δεσπότης και ηγεμόνας του θέματος και της χώρας της Ηπείρου, που επεκτεινόταν από τη Ναύπακτο μέχρι το Δυρράχιο. Πρωτεύουσα του δεσποτάτου όρισε την Άρτα και οργάνωσε το κράτος κατά τα βυζαντινά πρότυπα, να φαίνεται ως συνέχεια του βυζαντίου.

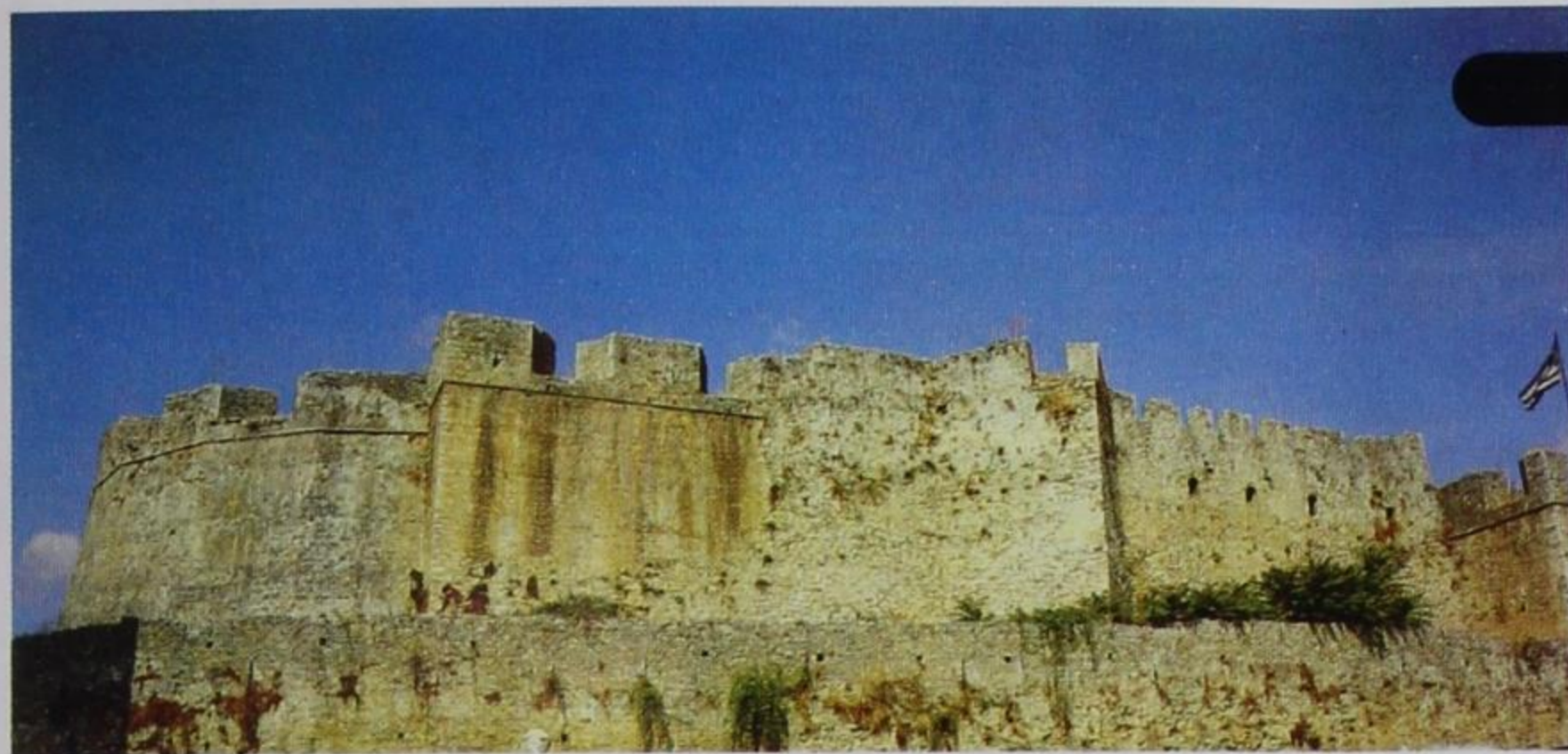
Ο Μιχαήλ Α' Άγγελος Κομνηνός, ιδρυτής και δεσπότης της Ηπείρου, κυβέρνησε από το 1204 - 1214 και τον διαδέχτηκε ο αδελφός του Θεόδωρος Άγγελος Κομνηνός. (1214-1230). Ο Θεόδωρος είχε πολλές δυσκολίες με τους Βουλγάρους, με συνέπεια το δεσποτάτο να οδηγηθεί σχεδόν σε διάλυση. Ο Μιχαήλ Β' (1236-1271) ίδρυσε ή μάλλον επανίδρυσε το δεσποτάτο στα εδάφη της Θεσσαλίας, της Ηπείρου και της Αιτωλοακαρνανίας. Το νέο αυτό δεσποτάτο διατηρήθηκε μέχρι το 1318, οπότε περιήλθε στα χέρια πρώτα των Ιταλών, μετά των Σέρβων και στο τέλος των Τούρκων το 1431. Στο δεσποτάτο όμως της Ηπείρου ανήκει μεγάλη τιμή, κατέχει σημαντική θέση στην ιστορία του ελληνισμού, γιατί αγωνίστηκε σκληρά και για μακρύ χρονικό διάστημα εναντίον διαφόρων επιδρομέων, προκειμένου να ανασυσταθεί ελληνικό κράτος στη Βαλκανική.

ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

Στα κατακτητικά σχέδια των Τούρκων ήταν και η κατάκτηση της Ηπείρου. Πρώτα όμως χρειάστηκε να δώσουν σκληρές μάχες με τους Φράγκους κατακτητές, για να μπορέσουν να τους αποσπάσουν την Ήπειρο. Στις 10 Οκτωβρίου του 1453 κατέλαβαν τα Γιάννενα και οριστικά κυριάρχησαν στην περιοχή το 1499, μετά την

Ο ναός της Παναγίας της Παρηγορήτισσας Άρτας. Έργο του δεσπότη Νικηφόρου Α' Κομνηνού Δούκα της Ηπείρου, 13ος αιώνας. Πρόκειται για το εντυπωσιακότερο μνημείο του δεσποτάτου.

Το βυζαντινό κάστρο της Άρτας, το οποίο μνημονεύεται στις πηγές ήδη από τον 9ο αιώνα, κτίσθηκε επάνω στα τείχη της Αρχαίας Αμβρακίας, ενώ αναστηλώθηκε και επεκτάθηκε επί Μιχαήλ Β΄ της Ηπείρου (1230 - 1268).

κατάληψη της Ναυπάκτου και του Δυρραχίου. Σε αντάλλαγμα οι Οθωμανοί, για να μη τους δημιουργούν προβλήματα οι Φράγκοι, άφησαν στους Ενετούς την Πρέβεζα και την Κεφαλλονιά.

Επαναστατικά κινήματα των Ηπειρωτών εναντίον των Τούρκων

Οι Έλληνες της περιοχής, που ουδέποτε είδαν με καλό μάτι την επικράτηση των αλλόθρησκων, από πολύ ενωρίς ξεκίνησαν αγώνες για να απαλλαγούν από αυτούς. Το πρώτο επαναστατικό λαϊκό κίνημα εναντίον της τουρκικής κατάκτησης σημειώνεται το 1480. Πρωτεργάτες του κινήματος ήταν ο γιος του Γεωργίου Καστριώτη Γιάννης και ο αρματολός Κροκόδειλος Κλαδάς. Βέβαια το εγχείρημα δεν ήταν δυνατό να καρποφορήσει, ήταν όμως σημαντικό δείγμα της επιθυμίας των Ηπειρωτών για ελευθερία και ανεξαρτησία.

Νέα επαναστατική προσπάθεια εκδηλώνεται το 1495, η οποία και πάλι δεν ευδοκότηκε, ενώ αντίθετα σαράντα χρόνια μετά τα παράλια της Ηπείρου καθώς και η ενδοχώρα της ταλαιπωρήθηκαν σκληρά από τον Οθωμανό αρχιναύαρχο Χαϊρεντίν Βαρβαρόσσα. Άλλες επαναστατικές προσπάθειες που εκδηλώθηκαν εναντίον των Τούρκων κατακτητών κατά το 16ο αιώνα είναι: Το κίνημα του 1570 από τον Σεβαστιανό Βενιέρη και τον Εμμανουήλ Μουρμούρη, με σκοπό να εμποδίσουν την προέλαση του σουλτάνου Σελήμ Β΄, Και το κίνημα του 1585 από τους Ηπειρώτες αρματολούς Πούλιο, Δράκο και Μαλάμο με την υποκίνηση των Βενετών.

Ένα από τα πιο σημαντικά επαναστατικά κινήματα που ξέσπασαν στην Ήπειρο και μάλιστα με τρομαχτικές και καταστροφικές για την περιοχή συνέπειες ήταν αυτό του Διονυσίου του Σκυλόσοφου. Έτσι τον βάφτισε περιφρονητικά το εκκλησιαστικό κατεστημένο της εποχής, που πολύ φοβήθηκε από τις επαναστατικές ιδέες και προσπάθειες του ιερωμένου για την απελευθέρωση των σκλάβων. Ο Διονύ-

σιος ήταν επίσκοπος Τρίκκης και Λάρισας. Με τα φλογερά του κηρύγματα κατόρθωσε να ανάψει τον πόθο για ελευθερία στις ψυχές των χωρικών της Ηπείρου. Συγκέντρωσε χωρικούς από τη Θεσπρωτία, τους όπλισε, όρισε αρχηγούς τον Παραμυθιώτη Λάμπρο, πρώην γραμματέα του Οσμάν πασά, και τους Γιαννιώτες Ντελή Γιώργο και Ζώτο Τσιρίπο και τη νύχτα 10 προς 11 Σεπτεμβρίου του 1611 μπήκαν στα Γιάννενα. Οι Τούρκοι αντέδρασαν ακαριαία, γεγονός που αφήνει υπόνοιες πως το κίνημα είχε προδοθεί. Η επανάσταση πνίγηκε στο αίμα, οι πληθυσμοί που συμμετείχαν κατασφάχτηκαν, και ο Διονύσιος συνελήφθη και γδάρθηκε ζωντανός. Αποτέλεσμα, η Ήπειρος για αρκετά χρόνια μετά κυριολεκτικά δεινοπάθησε από φορολογίες, εξισλαμισμούς και διωγμούς των κατοίκων της.

Η ιστορία διασώζει κι άλλα, ασήμαντα και σημαντικά λαϊκά κινήματα για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού. Τα περισσότερα απ' αυτά υποκινήθηκαν από τους Ενετούς, που εκμεταλλευόμενοι των πόθων των Ηπειρωτών για ελευθερία και ανεξαρτησία τους έβγαζαν στον πόλεμο για να υποκαταστήσουν τους Τούρκους στην περιοχή. Παρά τις αποτυχίες όμως των εξεγέρσεων αυτών και τους αμείλικτους διωγμούς που δοκίμαζαν οι κάτοικοι της Ηπείρου, διατήρησαν ακμαίο και ετοιμοπόλεμο το πατριωτικό τους φρόνημα και άσβεστο τον πόθο για την ελευθερία.

Οικονομική και Πνευματική δραστηριότητα στην Ήπειρο κατά την Τουρκοκρατία

Πολλοί σκλαβωμένοι Ηπειρώτες, μην αντέχοντας την τουρκική κατάκτηση έφυγαν και πήγαν στη Δύση. Εκεί ασχολήθηκαν με το εμπόριο και με την προκοπή τους συνέβαλαν αποφασιστικά στην πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη της τουρκοκρατούμενης Ηπείρου. Παράλληλα ανάγκασαν τους Τούρκους, για λόγους εσωτερικής τάξεως, να δεχτούν το θεσμό

των Αρματολικιών, που οργανώθηκε κατά τα βενετικά πρότυπα. Στην περιοχή της Ηπείρου καταγράφονται τα παλαιότερα αρματολίκια στα Τζουμέρκα, στο Ξηρόμερο και στο Βενέτικο. Επίσης, πολλοί Ηπειρώτες κατατάχτηκαν στα βενετικά, ιταλικά και γαλλικά πολεμικά σώματα στρατού και ναυτικού και όταν έφτασε η ώρα του μεγάλου Αγώνα οι Έλληνες της Ηπείρου συνέβαλαν κι αυτοί καθοριστικά στην απελευθέρωση της πατρίδας.

Οι Ηπειρώτες δεν διακρίθηκαν μόνο στο εμπόριο και στα άρματα. Διακρίθηκαν και στα γράμματα. Κατά το 16ο αι. ιδρύθηκαν οι σχολές των Ιωαννίνων και των Φιλανθρωπινών, σημαντικά δείγματα μιας πνευματικής κίνησης και ζωής, που στους επόμενους αιώνες θα αποτελέσει τον πυρήνα της ίδρυσης των περιφημων σχολών του ηγουμένου Επιφανίου, του Γκούμα, του Ζώη Καπλάνη, των Ζαγοροχωρίων, της Μαρουτσαίας κ.λ.π. Αυτή η πνευματική προσπάθεια τους επόμενους αιώνες θα αναδείξει τα Γιάννενα το επισημότερο και σημαντικότερο πνευματικό κέντρο όλου του υπόδουλου ελληνισμού.

Οι ξένοι περιηγητές που περιδιάβηκαν τα ηπειρώτικα χώματα και έζησαν από κοντά την περιοχή μαρτυρούν μια μεγάλη και πολύπλευρη ανάπτυξη στην οικονομία, στο εμπόριο και στα γράμματα που παρουσίασε η Ήπειρος από το 17ο αιώνα και μετά. Η οικονομία οφελήθηκε από την άνοδο της βιοτεχνίας, την εισροή του ξένου κεφαλαίου, το ανέβασμα της κτηνοτροφίας και τη μετατροπή του τιμαριωτισμού σε τσιφλικάδικη ιδιοκτησία. Ιδρύθηκαν επίσης προξενεία, δημιουργήθηκαν μεγάλοι εμπορικοί οίκοι στην αλλοδαπή από Ηπειρώτες έμπορους και τα Γιάννενα αναδείχτηκαν το επίκεντρο της πνευματικής και πολιτιστικής ζωής του σκλάβου ελληνισμού. Δυστυχώς, όμως, την ίδια περίοδο εξισλαμίζονται σε μεγάλο βαθμό το Μαργαρίτι, η Παραμυθιά, ο Αulώνας και το Δέλβινο, γεγονός που δεν βοηθάει και πολύ την εθνική υπόθεση.

Ελλάδα μου

του Δημήτρη Ζ. Γιώτη

"Μην αφήσετε τον Δημήτρη να γυρίσει στην Ελλάδα, θα καταστραφεί" έλεγαν στους δικούς μου διάφοροι χωριανοί όταν ήμουν

στην Αμερική.

Πτήση TWA, CHARLOTTE - ΑΘΗΝΑ, και αυτά τα λόγια πριν από 11 χρόνια στριφογύριζαν στο μυαλό μου. Θα τα καταφέρω; Ένα στοίχημα με τον εαυτό μου, που έπρεπε πάση θυσία να κερδίσω. Έπρεπε να αποδείξω πολλά και φοβόμουν. Χωρίς πολλά χρήματα, πού να βρεθούν άλλωστε, αφού οι δικοί μου δεν είχαν ποτέ δική τους επιχείρηση στην ξενιτιά. Έζησα μόνος με την υποστήριξη λιγοστών συγγενών, αλλά πολλών φίλων. Και κάθε φορά που το τηλέφωνο χτυπούσε τη νύχτα και άκουγα τη φωνή τους: "Ελα αγόρι μου, τί κάνεις;", η ψυχή μου φτερούγιζε και κάθε μέρα μια καινούρια υπόσχεση έδιναν στον εαυτό μου. "Ό,τι και να γίνει, εγώ δε θα γυρίσω πίσω", έλεγα. Κληρονόμησα το πείσμα του παππού μου, και το σθένος της μάνας μου. Σύμμαχοι ατρόμητοι για μένα.

Σπούδασα στη φτωχο-Ελλαδίτσα, γιατί έτσι ήθελα να γίνει, βρήκα εργασία και παντρεύτηκα στην φτωχοελλαδίτσα, γιατί έτσι έπρεπε να γίνει. Και ξαφνικά οι δυο μου αγάπες, Ελλάδα και Ασημοχώρι, έγιναν τρεις. Το παιδικό μου όνειρο ανδρώθηκε, ωρίμασε και τώρα θα μπορώ να χτίσω και το μέλλον των παιδιών μου μέσα από αυτό το όνειρο. Δεν είμαι πια το εικοσάχρονο αγόρι, μπορώ και βλέπω πλέον τα πράγματα ξεκάθαρα. Και συγκρίνοντας τη ζωή μου με εκείνη των κοντινών μου ανθρώπων, που μπορεί να έφτιαξαν μια περιουσία στην Αμερική, που ίσως ποτέ δε θα κάνω εγώ εδώ, αλλά όμως εγώ έχω το πλεονέκτημα της πατρίδας.

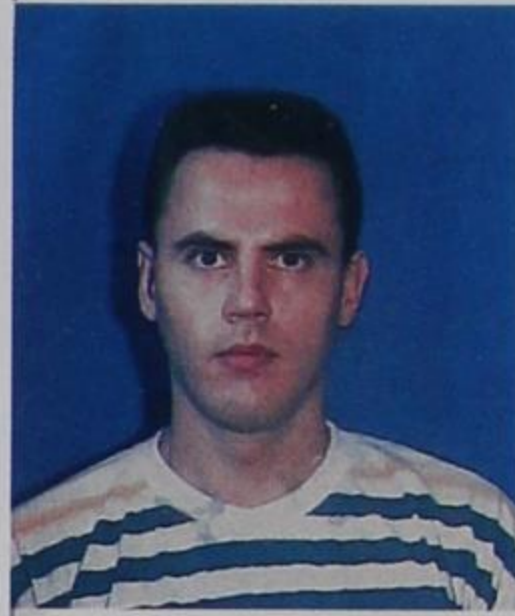
Και όλα αυτά θέλησα να τα γράψω, όχι για να υψώσω δάφνες για τον εαυτό μου, αλλά γιατί παρατηρώ ότι κανένας δε γυρίζει πίσω. Ελάχιστοι είναι αυτοί που θα αφήναν τα παιδιά τους να χτίσουν τη ζωή τους εδώ, και επίσης ελάχιστοι είναι αυτοί που την επισκέπτονται. Πού είναι τα ασημοχωρίτικα παιδιά της ηλικίας μου από την Αμερική; Εγώ δεν έχω δει κανέναν. Ίσως κι αυτά ακούν τα ίδια λόγια που έλεγαν κάποτε στους δικούς μου. Δε σκέφτονται όμως πως αυτοί οι ίδιοι έχουν τις ρίζες τους εδώ και πως, αν κάποτε η επιλογή τους ήταν να παραμείνουν στην Ελλάδα, θα έβρισκαν σίγουρα τον τρόπο να κάνουν χρήματα και θα μπορούσαν να τα χαρούν καλύτερα.

Τώρα εγώ ποτίζω τους σπόρους που φύτεψα στην Ελλάδα και οι ρίζες τους απλώνονται και βαθαίνουν στη γη. Κάποιοι σπόροι έμειναν πίσω, δεν κατάφερα να τους μαζέψω όλους. Αλλά κάποτε θα γυρίσω πίσω μόνο για λίγες μέρες και δε θα αφήσω να μείνουν πεσμένοι σε ξένη γη...

Ασημοχωρίτες, κάντε ένα μεγάλο βήμα και γυρίστε πίσω. Αυτό θέλει η Πατρίδα κι όχι δολάρια. Γυρίστε πριν οι σπόροι ριζώσουν σε σκληρό και άγονο χώμα.

Παραδεισένιο Ασημοχώρι

του Νικολάου Κ. Θεολόγου

Ασημοχώρι... Ένα χωριό που θυμίζει Παράδεισο, σαν ζωγραφιά σε πίνακα με τα πιο έντονα και πολύμορφα χρώματα, που όταν το κοιτάς θαρρείς και θέλει να σου μιλήσει!!!

Περικυκλωμένο από καταπράσινα και πανύψηλα έλατα, τα γραφικά βουνά Γκόλιο, Βαρτζομπάνι, Όρλα και πιο μακριά αγναντεύεις τη Μπάντρα και το Γράμμο. Τα βουνά περναίνουν και για τα δυό γάργαρα ποτάμια

που ηχούν τόσο όμορφα και δίνουν ζωή και δροσίζουν όποιον θέλει να τ' αγγίξει!!!

Μήπως και τα πεντάμορφα ξωκκλήσια του δεν σε μαγεύουν!!! Σκιερτά η ψυχή σου σαν μπαίνει μέσα στο ναό, λόγια προσευχής σου 'ρχονται στο νου, στο Θεό να μιλήσεις, τον πόνο σου να πεις...

Ασημοχώρι... Πόσοι άραγε έχουν δακρύσει για σένα αγαπημένο χωριό! Πόσοι ξενιτεμένοι στην άλλη μεριά της γης δακρύζουν ασταμάτητα όταν πατούν ύστερα από χρόνια την καταπράσινη γη σου και αναπνέουν τον καθαίο Βαρτζομπανίσιο αέρα σου! Πόσοι πάλι κλαίνε καταπικραμένοι που έφυγαν από τη ζεστή αγκαλιά σου και το ψωμί της ξενιτιάς γίνεται πικρό σαν σε θυμούνται!!!

Ασημοχώρι... Κι εμείς που είμαστε πιο κοντά σου, με πόση λαχτάρα περιμένουμε να βρούμε λίγο χρόνο να ξεκουραστούμε ανέμελοι κάτω από τα μυριόφυλλα δέντρα σου, αφουγκραζόμενοι την ημέρα το ασπρητό τραγούδι των τζιτζικιών σου και το βράδυ τα σιγοψυθιρίσματα των τριζονιών σου!

Ασημοχώρι... Εσύ που σαγηνεύεις όποιον κι αν πατά την καταπράσινη γη σου, γλύκανε και ζέστανε και μας τα παιδιά των αξίων προγόνων σου! Μαγνήτιζε τις καρδιές μας για να σ' αγαπάμε και να ενδιαιτηθούμε μαζί σου! Ένωσέ μας με τον τρόπο που εσύ μόνο ξέρεις να το κάνεις! Μαζί με τα αδέρφια μας στα ξένα! Δώσε μας τη δύναμη να κρατήσουμε με ανόθευτη την αιώνια παράδοσή σου...

Σ' αγαπώ, Ασημοχώρι!!

Μετασεισμικές

Για λίγα δευτερόλεπτα νιώσαμε τη γη να τρέμει κάτω από τα πόδια μας. Κι ύστερα πεταχτήκαμε έντρομοι έξω κι ενωθήκαμε με τους υπόλοιπους που - άλλοι αναστατωμένοι, άλλοι πιο ψύχραιμοι - κατευθύνονταν στις

ντινές πλατείες, στα πάρκα, σε έναν οποιοδήποτε ανοιχτό χώρο.

Στο σύντομο χρονικό διάστημα της διαμονής μου στην Αθήνα (από τα τέλη του περασμένου Σεπτεμβρίου) πρώτη φορά αντίκρισα σ' αυτή την "απρόσωπη" την "πολύβουη" πολιτεία (συχνά άκουγα να την "κατακαλούν" με τέτοιους χαρακτηρισμούς) ένα τέτοιο ανθρώπινο ποτάμι όπου τα προσώπια είχαν πέσει, τα πρόσωπα έδειχναν οικειότητα με ταξύ τους και τα μάτια λαμπύριζαν όταν κοίταζαν άλλα μάτια.

"ΤΑ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΑ" και το Ασημοχώρι

της Αναστασίας Β. Γιαννούλη

"ΤΑ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΑ" είναι ένα περιοδικό που είναι γραμμένο με λόγια από την καρδιά και στημένο με φωτογραφίες και χρώματα που σε ταξιδεύουν σε ένα μικρό χωριό που λαχταρούμε όλοι: Το Ασημοχώρι. Λόγια όμορφα που γράφουν Ασημοχωρίτες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Λόγια που πλέκουν ιστορίες από το παρελθόν και όνειρα για το μέλλον. Έτσι με τον τρόπο αυτό, το όμορφο περιοδικό μας, γίνεται συνδετικός κρίκος και μάς συνδέει όλους και μαθαίνουμε ο ένας τα νέα του άλλου.

Είναι σπουδαίο και ευχάριστο πράγμα οι ιστορίες παλαιών εποχών, που διαβάζουμε εμείς οι νεότεροι και παίρνουμε μια εικόνα για το πώς ήταν το χωριό παλιά και πώς ζούσαν οι δικοί μας εκείνα τα χρόνια. Περιπέτειες, χαρές, λύπες, βάσανα...

Όμως αυτό που αγγίζει περισσότερο τις καρδιές όλων μας είναι ότι από όλες αυτές τις ιστορίες εκπέμπεται μια τρομερή ζεστασιά και αγάπη για το χωριό μας. Αυτή η ζεστασιά είναι μέσα στην ψυχή όλων των Ασημοχωριτών, όπου και αν βρίσκονται και χαίρομαι πολύ που είχα την τύχη να μεγαλώσω ανάμεσα σε τέτοιους ανθρώπους. Πιστεύω ότι όσο μικρό είναι το χωριό μας, άλλο τόσο μεγάλη είναι η ψυχή μας.

Είναι πολύ σημαντικό πράγμα στη ζωή να γνωρίζεις από πού κατάγεσαι, να νιώθεις ότι έχεις ένα δικό σου τόπο, να ξέ-

ρεις ότι έχεις ανθρώπους δίπλα σου που σε αγαπάνε ειλικρινά και σε νοιάζονται. Θυμάμαι, όταν ήμουν πιο μικρή, ο πατέρας μου μου έλεγε: "Άλλο να ξέρεις ότι έχεις πολλούς φίλους στη ζωή και άλλο να ξέρεις ότι έχεις φίλους του τόπου σου και συγγενείς που να σε νοιάζονται. Μη χάνεις ποτέ την επαφή με τους ανθρώπους σου". Σαν μικρή που ήμουν δε μπορούσα να καταλάβω τι εννοούσε, όπως και τη μεγάλη αγάπη του για το χωριό. Όλα μου φαίνονταν υπερβολικά. Όμως όταν μεγάλωσα και έβλεπα και ένιωθα τρομερές αλλαγές στη ζωή μου και στη ζωή αγαπημένων μου προσώπων κατάλαβα ότι είχε δίκιο ο πατέρας μου. Μου έμαθε να αγαπώ ό,τι είναι σημαντικό στη ζωή και η ψυχή μου να είναι μεγάλη για να χωράνε όλοι.

Σ' ευχαριστώ, μπαμπά, για όλα.

Σ' αγαπώ πολύ. Ευχαριστώ όλους.

Αγάπη για το χωριό μας

της Άλκηστης Πρέντζα
Α' Γυμνασίου

Εμείς που έχουμε τόσο ωραίο χωριό πρέπει να το επισκεπτόμαστε πολύ συχνά. Είναι υποχρέωσή μας να ερχόμαστε τακτικά και κυρίως η νεολαία, αφού οι νέοι αποτελούν ουσιαστικά το στήριγμα και την ελπίδα του τόπου μας.

Όλοι εμείς το χωριό το βρήκαμε από τους προγόνους μας όμορφο και περιποιημένο και έτσι πρέπει να το διατηρήσουμε. Άλλωστε η αδιαφορία που δείχνουν οι περισσότεροι συγχωριανοί βλάπτει και τους ίδιους και τον τόπο που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν.

Μια άλλη πρόταση

του Γιώργου Δ. Γεωργάκη
Α' Λυκείου

Φέτος το καλοκαίρι στο χωριό περάσαμε θαυμάσια. Ήταν πολλά παιδιά και γενικά έμεινα πολύ ευχαριστημένος.

Ωστόσο θα μπορούσε αυτό το διάστημα να είναι πιο δημιουργικό. Όπως είδα σε άλλα χωριά διοργάνωσαν διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις, εκπαιδευτικά και αθλητικά προγράμματα, έκαναν ορειβατικές εξορμήσεις κ.α. Δε θα μπορούσε άραγε και το χωριό μας να κάνει ανάλογα πράγματα, που είναι σίγουρο ότι θα άρεζαν σε όλα τα παιδιά;

Σκέψεις

της Εύης Διαμαντοπούλου
Φοιτήτριας Ελληνικής Φιλολογίας

- Νιώσατε το σεισμό;
- Κι εμείς, κι εμείς.
- Ήταν πολύ ισχυρός!
- Ναι, πράγματι.
- Είστε καλά;
- Όλοι μια χαρά, δόξα τω Θεώ...

Κι ενώ αυτά συνέβαιναν στους Αμπελοκήπους, σε άλλες γωνιές της Αττικής οι ψυχές δοκιμάζονταν: το βάρος απ' τα χαλάσματα των κτιρίων που κατέρρευσαν ήταν πολύ ισχυρό, για να το αντέξουν κάποιοι από τους εγκλωβισμένους. Οι άνδρες των σω-

στικών συνεργείων και πολίτες με κίνητρα καθαρά ανθρωπιστικά αγωνίζονταν. Κι όταν κάποιος έβγαινε ζωντανός, τα μάτια γέμιζαν από δάκρυα συγκίνησης και χειροκροτήματα έσπασαν την ησυχία της αγωνίας...

Κι όταν ο θόρυβος καταλάγιασε μια διάθεση φιλοσοφική μας κατέλαβε. (Για άλλη μια φορά όπως συμβαίνει συχνά μετά από καταστροφές) οι συζητήσεις ατέρμονες για τη δύναμη της φύσης, τη ματαιότητα των υλικών αγαθών μπροστά στην ίδια την ανθρώπινη ζωή, η συνειδητοποίηση της μηδαιμότητας της ανθρώπινης τεχνολογίας.

Αρκεί μια στιγμή και οι συμβατοί μηχανισμοί καταλύονται. Και τότε προβάλλει επιτακτική η ανάγκη ανοικοδόμησης και αναδόμησης (κυρίως του κατακερματισμένου ψυχικού κόσμου, που οι απανωτές δυσκολίες τον αποδυναμώνουν και τον φθείρουν). Ακόμη πιο επιτακτικό προβάλλει το ερώτημα: Γιατί να μας ενώνουν οι συμφορές και οι κοινοί κίνδυνοι; Είναι ωφελιμότερο και προτιμότερο να συνασπιζόμαστε πρωτίστως στις καλές στιγμές, να φροντίζουμε για το κοινό καλό, που - αν το αναλογιστούμε καλύτερα - είναι σε τελευταία ανάλυση ατομικό καλό.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΑΤΖΗΡΟΥΜΠΗ - ΓΙΩΤΗ

Η Αναστασία είναι κόρη του Δημητρίου Χατζηρούμπη και της Γεωργίας Ζήκου-Χατζηρούμπη, σύζυγος του Διονυσίου Ν. Γιώτη. Ζει στο Charlotte των Η.Π.Α. από το 1987, είναι τριάντα δύο ετών και έχει ένα χαριτωμένο αγοράκι, το Νικόλαο.

Στο τελευταίο της ταξίδι στην Ελλάδα κάναμε μια εγκάρδια κουβέντα, μέσα από την οποία διακρίναμε την αγάπη που τρέφει για την Πατρίδα, τις ακριβές αξίες της ζωής που κουβάλησε απ' αυτή, τις χαρές αλλά και τις αγωνίες που τις χαρίζει στην ξενιτιά.

Τη χαρήκαμε, την εκτιμήσαμε και της ευχόμαστε ο Θεός που τόσο πολύ αγαπά, να της χαρίζει ό,τι προσδοκά στη ζωή.

Στη συνέχεια παραθέτουμε μερικά ψήγματα από την ενδιαφέρουσα κουβέντα που είχαμε μαζί της.

Γράφει ο Δημ. Γ. Γεωργάκης

- *Τασούλα, τί σημαίνει για σένα η έννοια "φεύγω από την πατρίδα, ξενιτεύομαι;"*

- Ξεριζώμα καρδιάς, πόνος πολύς.

- *Πώς ήταν για σένα ο πρώτος καιρός στην ξενιτιά και πώς είναι τώρα;*

- Ομολογώ ότι δυσκολεύτηκα πολύ να προσαρμοστώ και να συνηθίσω στην ιδέα ότι είμαι μακριά από τον τόπο μου, αλλά σιγά - σιγά μέσα στην οικογένεια που δημιούργησα εκεί και με τη βοήθεια του Θεού, συνηθισα.

- *Τώρα νοσταλγείς την πατρίδα;*

- Όσο να συνηθίσει κανείς κι όσο να αγαπήσει έναν ξένο τόπο η νοσταλγία για τον τόπο που γεννήθηκες είναι πάντα η ίδια.

- *Επικοινωνία έχετε με τους εκεί συμπατριώτες και τί σημαίνει αυτό για σένα;*

- Ο ρυθμός της ζωής στην Αμερική είναι τέτοιος που δεν σου αφήνει πολλά περιθώρια να κινηθείς όπως θέλεις. Ωστόσο όμως έχουμε επικοινωνία με πολλούς συμπατριώτες, είτε σε γιορτές, είτε σε διάφορες εκδηλώσεις της Εκκλη-

σίας κι αυτό είναι χαρά και παρηγοριά για όλους εμάς τους ξενιτεμένους.

- *Τί σημαίνει για σένα Εκκλησία;*

- Κέντρο ζωής. Μέσα στην Εκκλησία βρίσκω το Θεό, την Ελλάδα, τα παιδικά μου βιώματα, την ανακούφιση, την ελπίδα... Την αγάπη μου για την Εκκλησία, για το Θεό την κουβάλησα από την πατρίδα, στην ξενιτιά όμως φούντωσε πιο πολύ.

- *Λέγεται ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Αμερική έχει επηρεαστεί από το δυτικό πνεύμα και τη διακρίνει μια χλιαρότητα. Εσύ το πιστεύεις αυτό;*

- Δυστυχώς, ναι. Δεν υπάρχει εκεί αυτή η πνευματικότητα που υπάρχει εδώ. Ωστόσο υπάρχουν ορθόδοξα μοναστήρια, όπως αυτά που ίδρυσε ο Αγιορείτης μοναχός π. Εφραίμ, τα οποία κρατούν γνήσια την ορθόδοξη παράδοση κι εκεί αναπαύεται πραγματικά η ψυχή σου...

- *Τα ελληνικά κανάλια τα παρακολουθείτε; Μαθαίνετε νέα μας;*

- Τα παρακολουθούμε με πολλή λαχτάρα αλλά και με πολλή απογοήτευση. Ο τρόπος που παρουσιάζουν τα νέα εί-

Η Αναστασία και ο γιος της Νικόλαος στο τελευταίο τους ταξίδι στο Ασημοχώρι.

ναι απαραίδεκτος. Δείχνουν μόνο τα καλά που γίνονται, τα μεγενθύνουν μάλιστα και τα καλά τα κρύβουν. Σαν να μην γίνεται τίποτε καλό στην Ελλάδα. Με τον τρόπο αυτό επηρεάζουν αρνητικά τους νέους μας, αλλά και τους ξένους. "Αυτή είναι η πατρίδα σας" μας λένε... Κι αυτό μας θλίβει πολύ. Δεν υπάρχουν άραγε αρμόδιοι που να νοιάζονται γι' αυτά τα πράγματα;

- *Το ίδιο αναρωτιόμαστε κι εμείς αγαπητή Τασούλα... Ωστόσο, τί μήνυμα θα άφηνες στους νέους φεύγοντας;*

- Να εμβαθύνουν την αξία της Πατρίδας μας, να αγωνίζονται γι αυτή, και να κρατούν σαν κόρη οφθαλμού τις παραδόσεις και την ορθόδοξη πίστη μας!

ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΡΒΕΛΙΑ

Εκείνα τα χρόνια οι γυναίκες δεν έβγαιναν έξω από το χωριό και δεν ήξεραν από κόσμο. Όταν καμιά φορά κατέβαιναν παρακάτω από κάποια ανάγκη, τους φαίνονταν όλα παράξενα.

Έτσι κατέβηκε κάποτε στην Κόνιτσα και η Γκέλαινα του Γιώτη (η μάνα του Χρυσόστομου και του Τόλη) κι εκεί που περπατούσε είδε ένα φούρνο που είχε αραδιασμένα τα ψωμιά στη βιτρίνα και λέει: "ούι 'κριβή μ', δε θα τ'ς μουχλιάσ'ν όλα τούτα τα καρβέλια; Εδώ είναι ένα σωρό, πότε θα τα φάν' ολ' αυτά...".

ΤΟ ΑΝΙΚΑΝΟ ΓΟΜΑΡΙ

Στην Κατοχή οι χωριανοί γυρνούσαν μπουλούκια - μπουλούκια από πόλη σε πόλη και από χωριό σε χωριό ανταλλάσσοντας προϊόντα για να μπορέσουν να ζήσουν. Σε μια απ' αυτές τις διαδρομές που συμμετείχε και ο Διομήδης Νούτσης, σ' ένα από τα ποτάμια που διέσχιζαν, παρέσυρε το γομάρι του το νερό και το πήγαινε τον κατήφορο του σκοτωμού. Και ενώ όλοι οι χωριανοί έτρεξαν άμεσα να το βγάλουν, ο Διομήδης ντροπιασμένος για το ζωντανό του τους φώναζε: "Αφήστε το, αφήστε το το παλιογόμαρο να το πάρει ο λάκκος, είναι ανίκανο να ζει στην κοινωνία...". Οι χωριανοί όμως δεν τον άκουσαν και το έσωσαν το γομάρι.

Διασώζουν οι: Ανδρονίκη Σ. Νούτση και ο Νίκος Ε. Γιώτης αντίστοιχα.

πρωτ. Διονύσιος Τάτσης πραγματοποίησε τον Αύγουστο στο Ασημοχώρι εκδήλωση στη μνήμη του Αγιορείτη μοναχού π. Παΐσιου με ομιλία και προβολή διαφανειών από το βίο και το έργο του μακαριστού γέροντα.

Η εκδήλωση έγινε στη μεγάλη αίθουσα του σχολείου και την παρακολούθησαν όλοι οι χωριανοί με πολύ ενδιαφέρον. Στο τέλος ο π. Διονύσιος μοίρασε σε όλους βιβλία που έγραψε ο ίδιος για το σύγχρονο αυτό Άγιο.

Στη συνέχεια παραθέτουμε τα βασικότερα σημεία της ομιλίας και μερικές διδαχές που σταχυολογήσαμε από τα σχετικά βιβλία του π. Διονυσίου.

Ο π. Παΐσιος (κατά κόσμον Αρσένιος Εζνεπίδης) γεννήθηκε στα Φάρασα της Καππαδοκίας το 1924. Οι γονείς του Πρόδρομος και Ευλαμπία είχαν αποκτήσει δέκα παιδιά.

Λίγες μέρες μετά τη γέννησή του βαφτίζεται από τον εφημέριο του χωριού και σύγχρονο Άγιο της Εκκλησίας μας, τον ιερομόναχο Αρσένιο Καππαδόκη, ο οποίος του έδωσε το όνομά του.

Ο π. Παΐσιος ήλθε στην Ελλάδα με τους γονείς του με την ανταλλαγή των πληθυσμών (40 ημερών προσφυγόπουλο) και εγκαταστάθηκαν στην Κόνιτσα. Από πολύ μικρή ηλικία εκδηλώνεται η έντονη θρησκευτικότητά του και αρχίζει να επιδίδεται σε διάφορες μορφές πνευματικής ασκήσεως. Τα απογεύματα συνήθιζε να αποσύρεται στο γειτονικό δάσος, όπου είχε φτιάξει ένα ασκητήριο από ξύλα και κλαδιά και εκεί να προσεύχεται μετά δακρύων. Αυτή του η συνήθεια τον οδήγησε στη θέαση του Χριστού που του είπε: **"Αρσένιε, εγώ είμαι η Ανάσταση και η Ζωή. Όποιος πιστεύει σε μένα κι αν πεθάνει θα ζήσει"**. Αυτή του η εμπειρία ήταν η πρώτη είσοδος του Αρσενίου στο χώρο των υπερφυσικών αποκαλύψεων και το καθοριστικό σημείο της μετέπειτα πορείας του προς το μοναχισμό.

Μετά την απόλυσή του από το στρατό ο Αρσένιος πηγαίνει στο Αγ. Όρος όπου κείρεται μοναχός και μετονομάζεται Παΐσιος. Κατά τη διάρκεια της μοναχικής του ζωής ο π. Παΐσιος πέρασε από διαφορετικά κελιά διαφόρων Μονών του Αγίου Όρους, αλλά ιδιαίτερα γνωστός έγινε όταν ήταν στο κελί του Τιμίου Σταυρού της Μονής Σταυρονικήτα και στο Κουτλουμουσιανό κελί "Παναγούδα". Επίσης κατά τη διάρκεια της μοναχικής του ζωής και πριν από τις προαναφερόμενες Μονές, ο Γέροντας πέρασε από τη Μονή Στομίου Κονίτσης και το κελί των Αγίων Γαλακτίωνος και Επιστήμης στη Μονή Αγ. Αικατερίνης στο Σινά.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στο Στόμιο ανακαίνισε τη Μονή, συμπαραστάθηκε στους Κονιτσιώτες, βοήθησε τους φτωχούς οργανώνοντας φιλόπρωχα ταμεία και έκανε πολλές κατηχήσεις. Όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα να γίνει ιδιαίτερα αγαπητός στους κατοίκους, οι οποίοι του αναγνώρισαν τα ιδιαίτερα πνευματικά χαρίσματα.

Ο Γέροντας ζούσε πολύ λιτά και με μεγάλη άσκηση. Το κελί

του ήταν πάμφτωχο και ασκητικότατο. Το αρχονταρίκι του ήταν επίσης απλό και υπαίθριο. Μέσα απ' αυτό είχε γίνει ένας μεγάλος πνευματικός ευεργέτης, αφού τον επισκέπτονταν πονεμένοι άνθρωποι από όλη την

Ελλάδα και το εξωτερικό και τους ανάπαινε με την αγάπη του, τις θεόπνευστες διδαχές του, και προ παντός με την αδιάλειπτη προσευχή του. Προσευχόταν για όλο τον κόσμο.

Ο Γέροντας από πολύ νωρίς αντιμετώπιζε σοβαρότατα προβλήματα υγείας, όμως τα προβλήματα αυτά δεν ήταν άξια να τον αποσπούν από τον πνευματικό του αγώνα και την άσκηση. Τελικά η αιτία που τον οδήγησε στο θάνατο ήταν ο καρκίνος. Ο ίδιος είχε αντιληφθεί ότι ο θάνατος θα ερχότανε πολύ σύντομα, αλλά τον έβλεπε ως μια λύτρωση, ως μια γέφυρα για να φτάσει στο Θεό. Έλεγε χαρακτηριστικά γι αυτό: **"Αφού δε μπορώ να γονατίσω, δε χρειάζομαι πια στον κόσμο, πρέπει να φύγω"**. Όσο για την αρρώστια του, είχε δηλώσει: **"Όσο με ωφέλησε η αρρώστια δε με ωφέλησε η άσκηση όλα τα χρόνια"**.

Στις 12 Ιουλίου 1994, ο Γέροντας κοιμήθη και ετάφη στο γυναικείο ησυχαστήριο της Σουρωτής, το οποίο ο ίδιος είχε ιδρύσει, δίπλα στο Ναό του Αγ. Αρσενίου, κατόπιν γραπτής επιθυμίας του.

ΔΙΔΑΧΕΣ.

- Τα χτυπήματα είναι απαραίτητα για την ψυχή μας, γιατί αυτά λαμπκάρουν την ψυχή. Όσο χτυπάει κανείς τα ρούχα και τα τρίβει, τόσο καλύτερα καθαρίζουν. Όπως και το χταπόδι και η σουτιά με το πολύ χτύπημα μαλακώνουν καλύτερα και καθαρίζουν οι μελάνες.
- Όσοι αναπαύονται μέσα στον υλικό κόσμο και δεν ανησυχούν για τη σωτηρία της ψυχής τους, μοιάζουν με τα πουλιά που δε θορυβούν μέσα στο αυγό, για να σπάσουν το τσόφλι, να βγουν έξω και να χαρούν τον ήλιο - το ουράνιο πέταγμα στην παραδεισένια ζωή -, αλλά παραμένουν ακίνητα και πεθαίνουν μέσα στο τσόφλι του αυγού.
- Όσο απομακρύνονται οι άνθρωποι απ' τη φυσική ζωή, την απλή, και προχωρούν στην πολυτέλεια, αυξάνουν και το ανθρώπινο άγχος. Και όσο προχωρεί η κοσμική ευγένεια, τόσο χάνεται και η απλότητα, η χαρά και το φυσικό χαμόγελο.
- Όποιος δε συλλαμβάνει το νόημα της ζωής, μοιάζει με μηχανή με παγωμένα λάδια. Είναι άνθρωπος χωρίς ιδανικά, χωρίς πνεύμα θυσίας. Η καρδιά του είναι παγωμένη.

A

Προετοιμασία του γάμου

πό την προηγούμενη Κυριακή άρχιζε η προετοιμασία του γάμου. Τα κορίτσια ράβανε τις κάνουρες κι ετοιμάζανε τα προικιά. Η νύφη δεν έβγαινε από το σπίτι. Ζούσε σε κατάσταση περισυλλογής. Τη Δευτέρα και Τρίτη κόβανε ξύλα του

Του πρωτ. Τιμοθέου Χρήστου

γαμπρού περί τα τριάντα φορτώματα. Πηγαίνανε όλοι στο Λιβάδι κι όταν γυρίζανε τους κάνανε τραπέζι με κρέας από γίδα ή προβατίνα. Την Πέμπτη ζεματίζανε τα ρεβίθια για τις κουλούρες και τα ψωμιά. Την Παρασκευή πηγαίνανε τις κουλούρες στο νουνό, στον μπράτιμο (βλάμη), στον ιερέα και το σόι του γαμπρού. Τις πήγαινε μια γυναίκα και δυο παιδιά. Έπαιρναν μαζί μια κόφα με κρασί και δεμένο βασιλικό και έλεγαν :

- Να κοπιάσετε να στεφανώσετε κουμπάρε, μπράτιμε, το γιο μας. Αν

πήγαιναν από το γαμπρό στη νύφη κουλούρα, εκείνη τους έδινε τσουράπια με ζαχαρικά και βασιλικό μέσα.

Το Σάββατο το πρωί σφάζανε τα σφαχτά και ξύνανε τους πατσιάδες. Το απόγευμα δυο παιδιά από το γαμπρό και δυο από τη

νύφη, γύριζαν το χωριό με τις κόφες κι έλεγαν να κοπιάσουν να πάρουν νερό για τη νύφη και το γαμπρό - ξεχωριστά για τους δυο - για να φτιάξουν την κουλούρα του γαμπρού και της νύφης. Όλοι οι συγγενείς έρχονταν το Σάββατο και ξεκινούσαν και τα δυο συμπεθερικά με το γαμπρό μπροστά και πήγαιναν στη βρύση μαζί την νύχτα στις 11 η ώρα το βράδυ και όταν έφταναν στη βρύση έλεγαν το τραγούδι:

*Βρυσούλα βρυσοκάγκελη, δος μας νερό για το γαμπρό
κι αν έρθει η νύφη για νερό, νερό να μην της δώσετε,
πολύ να την ξετάξετε κ.λ.π.*

Στη βρύση γινόταν μια διαμάχη μεταξύ των δύο παρατάξεων, σε επίπεδο αστειότητας βέβαια, για το ποιο συμπεθερικό θα πάρει πρώτο νερό με τα γκιούμια και ραντίζονταν μεταξύ τους οι αντίπαλοι συμπεθεροι. Επιστρέφοντας στα σπίτια με τραγούδια οι νοικοκυρές κερνούσαν κρασί με κόφες και μαστραπάδες. Φτιάχνανε την κουλούρα και στα δυο σπίτια. Στο μεγάλο δωμάτιο έφερναν στο κέντρο τα σύνεργα, όπως: πλαστήρι, σίτα, αλεύρι, αλάτι, προζύμι κ.α. Στο ζυμάρι της κουλούρας κερνούσαν χρήματα, πρώτα ο πατέρας και η μάνα και ύστερα τα αδέρφια, τα ξαδέλφια και το σόι όλο. Και στον καθένα που κερνούσε τραγουδούσαν:

*Κέρνα πατέρα, κέρνα το κανίσι.
Κέρνα μάνα, κέρνα το κανίσι.
Κέρνα αδελφέ, ξάδελφε κ.λ.π.*

Τα χρήματα τα παίρνανε εκείνες που ζύμωναν την κουλούρα (αδελφές, νύφες, κ.λ.π.). Την κουλούρα την ψήνανε την άλλη μέρα και τη μοιράζανε μισή στους συγγενείς του γαμπρού και μισή στους συγγενείς της νύφης. Την λιάνιζε ο μπράτιμος και η μπρατίμισσα και κομματάκια τη βάζανε στον τρουβά και την μοιράζανε στα στέφανα.

Συνεχίζεται

ΓΑΜΟΣ στο ΛΕΣΚΑΤΣΙ πριν από 100 χρόνια. Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά: Ο Δ. Μπάρκης (δημ/λος), ο Παπαγιώργης (ιερέας), ο Γ. Κ. Χρήστου (πεθερός), η Αγαθή Γ. Χρήστου (πεθερά), η Ασημούλα Γιαννούλη (νύφη), ο Κ/νος Γ. Χρήστου (γαμπρός), ο Βασιλάκης και Μάρκος Γιαννούλης (αδελφοί της νύφης), η Απ. Χρήστου (θεία του γαμπρού), η Σωκρ. Ζωγράφου (θεία του γαμπρού, εκ Χιονιάδων), μαζί με τον γιο της Νικολάκη (δικηγόρο στην Αμερική), η Ευδ. Τάτση (θεία της νύφης), η Ρούσιω Λ. Γιώτη (θεία), ο Σωκρ. Ζωγράφος (θείος του γαμπρού, εκ Χιονιάδων), ολόκληρο συμπεθερικό από όλα τα γύρω χωριά, με τους ξακουστούς βιολιτζήδες.

Φωτογραφία ανέκδοτη. πρώτη στο χωριό υπό Ν. Παπακώστα -Ζωγράφου, εκ Χιονιάδων. (Αρχείο πρωτ. Τιμοθέου Χρήστου).

Από το γάμο της Κασσιανής Χολέβα.

Αναμνήσεις

ΕΝΟΣ ΠΑΛΙΟΥ ΓΑΝΩΤΗ

Ο Βαγγέλης Ζώης, ένας παλιός γανωτής απ' το Γαρδίκι Φιλιατών που συναντήσαμε στην Αθήνα, θυμάται με νοσταλγία τα χρόνια που δούλεψε σαν γυρολόγος γανωτής κοντά στο θείο του Ανδρέα Τσιμπούκη (εποχή γύρω στο 1955), περιδιαβαίνοντας τα κατάμεστα τότε από κόσμο χωριά των Ιωαννίνων και ιδιαίτερα τα χωριά της Κόνιτσας, όπου, παρ' όλες τις κακουχίες και τη σκληρή δουλειά, βίωναν μια ξεχωριστή ζεστασιά των χωριών αυτών και των κατοίκων τους.

"Ξεκινούσαμε κάθε χρόνο από τους Φιλιάτες τις Απόκριες. Αφού κάναμε ένα μεγάλο κύκλο από χωριά επιστρέψαμε στη βάση μας τον Οκτώβριο. Ήταν ένα ταξίδι πεζοπορίας μακρινό, γεμάτο κακου-

χωριά της Κόνιτσας για τη φιλοξενία τους.

Στο Ασημοχώρι μέναμε στον κάτω μαχαλά, στο Αμελικό κι όλοι οι χωριανοί μας περιποιούνταν με το παραπάνω. Μας έφερναν απ' όλα τα καλά. Αλλά, πάνω απ' όλα, μας συγκινούσε η καλοσύνη με την οποία μας δέχονταν. Ήμουν τότε στο ξεκίνημά μου, δεκαέξι - δεκαεφτά ετών, κι

όλα αυτά έμεναν τυπωμένα βαθιά στην καρδιά μου.

Η δουλειά μας γινόταν ως εξής:

Πλέναμε πρώτα τα χαλκώματα τρίβοντάς τα με σπερνάρι (σκληρή κόκκινη πέτρα τριμμένη). Μετά τα περνούσαμε με νισιαντήρι, στη συνέχεια τα καλαϊζαμε πάνω στη φωτιά και τα αγγειά γίνονταν καινούρια."

Γανωτήδες ή καλαντζήδες, όπως τους λέγαμε συνηθέστερα, συμπαθέστατοι εποχιακοί επισκέπτες των χωριών μας όπως και οι βαγενάδες, οι κουτσουράδες και άλλοι πολλοί γυρολόγοι οι οποίοι, αποχωρώντας από τη σημερινή πραγματικότητα των χωριών μας, έσυραν πίσω τους και την αυλαία μιας απλοϊκής, όμορφης ζωής, που δεν θα ξαναρθεί ποτέ πια...

Όμως, εμείς θα τους θυμόμαστε για πάντα!

"Δεν θα ξεχάσω ποτέ τα χωριά της Κόνιτσας για τη φιλοξενία τους

χίες, γεμάτο τλαιπωρίες, με χιόνια και βροχές, αλλά και όμορφες στιγμές κοντά σε φιλόξενους ανθρώπους.

Στο κάθε χωριό, καθόμασταν δέκα-δεκαπέντε μέρες, ανάλογα με τη δουλειά και φιλοξενούμασταν σε διάφορα σπίτια, συνήθως σε παλιά, για να μπορούμε να δουλεύουμε. Σε όλα τα χωριά είχαμε δουλειά και έβγαине το μεροκάματο του πόνου... Τότε βλέπεις δεν υπήρχαν τα ανοξείδωτα και τα διάφορα άλλα σκεύη που υπάρχουν σήμερα και το καλίσμα ήταν αναγκαίο.

Ήταν όμως και ο κόσμος αλλιώς. Οι άνθρωποι ήταν πιο απλοί. Μπορεί να ήταν πιο φτωχοί, αλλά είχαν μέσα τους μια ημεράδα. Εντωμεταξύ, στα περισσότερα χωριά, οι πιο πολλοί άνδρες ήταν ταξιδεμένοι. Οι κάτοικοι ζούσαν τον πόνο της ξενιτιάς και τον ξένο του χωριού τους τον δέχονταν με αγάπη. Δεν θα ξεχάσω ποτέ

Ντοπιολαλήματα

Έφ'χε η αντροπή απ' τον κόσμο

Μολογάει η Διομήδαινα Στεργίου

Ο κόσμος τώρα έφ'χε πολύ απ' το νόμο τ' Θεού. Εκείνα τα χρόνια ήμασταν αγαπ'μένες σ'ντρόφ'σες όλα τα κορίτσια τ' χωριού. Τώρα δεν κοτάς να πεις ένα λόγο...

Θέλ'ν να χαλάσ'ν σπίτια ο κόσμος. Δεν έχ'ν ούδ' αγάπ', ούτε τίποτα. Τί γίν'καν, τέτοιοι; Εγώ λιώ, μας έφαγε η πολυτέλεια.

Λιέν καμπόσ': "Έχουμε άγχος..." "Γιατί έχιτι άγχος;" τ'ς λιώ, "Απ' τα καλά σας και παρέκ'; Τότε άμα είχαμαν ψη ούρδα, δε θελάμαν τίποτες άλλο. Μας σών'ταν και δε λιέγαμαν τ' όνομά μας. Τώρα έχιτι τα καλά σας όλα, δε σας λείπ' τίποτες κι 'φχαριστ'μέν' δεν είστι".

Χάλασ' ο κόσμος πιδάκι μ', δεν έχ'ν αγάπ'. Όλο νεύρα και κακό είναι. Άσ' τα γκουντουσλίκια... Αλλιώς θα πεις τ'ν κουβέντα, αλλιώς θα σ' τ'ν πουν. και σε πιάν'ν κι οχτρό ύστερα. Έρχονται καμπόσες και μ' λιέν: "έτσ' έκαμ' η μια, έτσ' έκαμ' η άλλ'...". "Δε θέλω σ'ντάκια ιγώ", τ'ς λιώ, "να μαλώνω με τον κόσμο".

Τί το θέλ'ς... Άλλαξαν όλα σήμερα. Έφ'χε κι η αντροπή γλιέπ'ς. Γι' αυτό τα καίει όλα ο Θεός και δεν αφήν' τίποτες. Τότε περνούσαμε απ' το μεσοχώρ' με τα τσ'πούνια, ούτε γκολιαπόδαρες, ούτε τίποτα. Ποτίζαμαν το χωράφ' κι για να περάσουμε απ' το σκολειό έπρεπε να φορέσουμε τα τσιεράπια. Ντρεπόμασταν. Τώρα όχι μαναχά τα ποδάρια έβγαλαν απ' όξω, αλλά κι όλα τούτα σιαπάνω...

Ακ' να σ' πω κατ' να θιαμαίνεσαι: Στα ξερ'κά τα χωράφια βγαίν' ένα άσπρο λουλούδ', τόσο τρανό. Στ' μέσ' αυτό το λουλούδ' είναι μαύρο. Εκείνα τα χρόνια αυτό το μαύρο ήταν μεγάλο. Τώρα είναι μ'κρό. Κι μας ίλιγαν οι μπάμπες: "Όταν φύγ' αυτό το μαύρο, θα φύγ' κι η αντροπή απ' τον κόσμο". Ε, άμα το δεις τώρα αυτό το λουλούδ', έφ'χε το μαύρο. τόσογια απόμ'κε.

Είναι γιατί έφ'χε η αντροπή. Όπως το 'λιεγαν οι μπάμπες...

Δ.Γ.Γ.

Είχα να δω καζανιά τσίπουρου από μικρό παιδί που ζούσα στο χωριό. Φέτος όμως ήρθαν έτσι τα πράγματα που κάθισα στο Ασημοχώρι, έβγαλα το δικό μου τσίπουρο από σταφύλια του χωριού κι έτσι είχα την ευκαιρία να απολαύσω αυτή την τελετουργική και τόσο όμορφη διαδικασία.

Αρχές Νοεμβρίου αρχίζουν και λειτουργούν τα δύο υπάρχοντα στο χωριό μας, καζάνια. Το ένα είναι του Τάκη Γεωργιάκη (Χαρίση) και του Σπύρου Στεργίου, το οποίο είναι παλαιωμένο και είναι εγκατεστημένο σε μια όμορφη και ευρύχωρη καλύβα που βρίσκεται κάτω από την παιδική χαρά και το άλλο είναι επ' ονόματι Γεωργίας Δ. Γιώτη, συζύγου του Γρηγόρη Στεργίου, είναι υπερσύγχρονο και λειτουργεί πολύ αποτελεσματικά.

Επισκέφθηκα επανειλημμένως, και ιδίως τις βραδινές ώρες, και τις δυο καζανιές. Οι Βορειοηπειρώτες εργάτες του χωριού μας πρωτοστατούν σε όλες τις εργασίες των καζανιών, όπως αυτές της μεταφοράς των στομπισμένων σταφυλιών που είναι μέσα σε κάδους, της τοποθέτησής τους στο ρακοκάζανο, του κουβαλήματος των ξύλων από τα σπίτια των νοικοκυραίων που πρόκειται να βγάλουν καζάνι, της προετοιμασίας της φωτιάς, του σφραγίσματος των καζανιών και του σωλήνα υγροποίησης του ατμού με μείγμα λάσπης από κοσκινισμένη στάχτη και καλαμποκάλευρο και σε όλες τις άλλες μικροεργασίες.

Η όλη διαδικασία από την αρχή έχει ως εξής:

Προηγείται το στούμπισμα των σταφυλιών, το οποίο γίνεται με στούμπο σε ειδικό κάδο. Στη συνέχεια ο μούστος και τα τσίπουρα (στέμφυλα) ρίχνονται σε άλλο κάδο, το καπάκι του οποίου μένει ανοιχτό για δέκα μέρες περίπου, μέχρις ότου "βράσουν καλά", οπότε σφραγίζεται μέχρι την απόσταξή του.

Όταν έρθει εκείνη η ώρα, γυρίζουν τα τσίπουρα στο ρακοκάζανο για να βράσουν στη φωτιά. Το καζάνι σκεπάζεται με ένα ειδικό καπάκι, από το οποίο ξεκινάει ο σωλήνας εξαγωγής και υγροποίησης του ατμού. Ο σωλήνας αυτός διέρχεται μέσα από ένα μεγάλο σιδερένιο βαρέλι που είναι συνεχώς γεμάτο με τρεχούμενο νερό. Διερχόμενος λοιπόν ο ατμός από τον ψυχρό σωλήνα υγροποιείται και στάζει σιγά-σιγά σε μια κατσαρόλα. Αυτό είναι το τσίπουρο. Όταν η κατσαρόλα γεμίσει, οι εργάτες το βάζουν σε διάφορα δοχεία, στραγγίζοντάς το. Εκεί μετريέται

με γραδόμετρο κι όταν πέσει κάτω από 15 βαθμούς αλκοόλ, το καζάνι διακόπτεται. Αυτή είναι κατά βάση η όλη διαδικασία παραγωγής τσίπουρου.

Ερχόμαστε τώρα στο τελετουργικό. Μαζί με τον εργάτη βρίσκεται στην καλύβα ο νοικοκύρης ή η νοικοκυρά που βγάζει τα τσίπουρα, καθώς και άλλοι συγχωριανοί που κάθονται για συντροφιά. Μπαίνοντας στην καλύβα, σου προσφέρουν με ρακοπότηρο τσίπουρο από την κατσαρόλα στην οποία τρέχει και μαζεύεται. Τότε πρέπει να ξέρεις να ευχηθείς, όπως "καλόπιστο", "σε χαρές, γάμους και πανηγύρια να καλοξοδευτεί" και άλλες παρόμοιες ευχές.

Εξαιρετική εμπειρία είναι και η απόλαυση της φωτιάς που είναι ευχάριστη λόγω του κρύου και ιδίως κατά τις νυχτερινές ώρες, ενώ σπήνεται ένα ατέλειωτο κουβεντολόι με αστεία, παλιές ιστορίες και πειράγματα. Ομολογώ πως απόλαυσα πραγματικά το βγάλσιμο των τσίπουρων και της ρακής, καθώς είναι κάτι ωραίο για τη ζωή του χωριού. Είναι μια απόλαυση, μια πανδαισία.

Εύχομαι, όπως διακήρυξε και ο Δήμος Μαστοροχωρίων, γρήγορα να καθιερωθεί η γιορτή του τσίπουρου σε όλα τα Διαμερίσματα του Δήμου μας.

Αραδόπιτα

Υλικά:

Μισό κιλό αλεύρι, μισό κιλό τυρί απ' το... Βαρτζομπάνι, νερό, αλάτι, λάδι, βούτυρο.

ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΣΥΝΤΑΓΕΣ

Συνταγή Μερόπης Τσεπέλη

Εκτέλεση:

Ανακατεύουμε το αλεύρι με το νερό μέχρι να γίνει χυλός, όχι πολύ πηχτός. Ρίχνουμε και λίγο αλάτι. Απλώνουμε μια αράδα στο ταψί, πάνω στην αράδα ρίχνουμε τυρί τριμμένο (ούρδα ακόμα καλύτερα) και το βάζουμε στο φούρνο να ψηθεί λίγο. Το βγάζουμε, ραντίζουμε με λάδι και λίγο βούτυρο, απλώνουμε άλλη αράδα, ρίχνουμε

πάλι τυρί και το ξαναβάζουμε στο φούρνο. Αν θέλουμε να κάνουμε την πίτα "χωραφιάτικη", ρίχνουμε και τρίτη αράδα ακολουθώντας την ίδια διαδικασία. Σε καμιά ώρα η πίτα είναι έτοιμη.

Και φάε και τι να φας... Εμείς, καμάρια μου, εκείνα τα χρόνια την ψέναμαν στο σιάτσι. Εκεί να βλέπαταν νοστιμιιά! Καλή σας όρεξη.

Μια επίσκεψη σους Ηπειρώτες σεισμοπαθείς

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ στον πόνο και την ελπίδα

Γράφει ο Δημ. Γ. Γεωργάκης

Επισκεφθήκαμε με τους ανθρώπους της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Κόνιτσας διάφορες συνοικίες των Δήμων όπου ο Εγκέλαδος έδειξε το πιο άγριο πρόσωπό του και η καρδιά μας ράγισε από τον ανθρώπινο πόνο που αντικρύσαμε. Περιπατήσαμε ανάμεσα από χλιοραγισμένα κτίρια, από σωριασμένα σπιτικά, από ατέλειωτα χαλάσματα και νιώσαμε απέραντη φρίκη...

Είδαμε ανθρώπους να κλαίνε για τα αφανισμένα νοικοκυριά τους, είδαμε καρδιές να σπαράζουν για αγαπημένα τους πρόσωπα που θάφτηκαν κάτω από τους ίδιους τους κόπους τους, είδαμε παγωμένα παιδικά χαμόγελα στους καταυλισμούς, είδαμε πόνο και δάκρυα πολλά, αλλά αντικρύσαμε και κάτι άλλο πιο μεγάλο, πιο δυνατό. Είδαμε ζωντανή την ελπίδα. Το ευλογημένο αυτό δώρο που δίνει ο Θεός σε κάθε δοκιμασία. Χειμάζονται οι άνθρωποι εκεί, αλλά έχουν δύναμη. Πονούν, αλ-

στο σπίτι του Παναγιώτη Γεώργα. Μένουν σε σκηνή οι άνθρωποι. Όμως με το χαμόγελο όλη η οικογένεια. "Έχει ο Θεός" λένε. Καταπάνω τους και ο πεθερός του. Ζαχαροπλάστης με ταπεραμέντο ο μπαρμπα - Γιώργος. Στα ογδόντα έξι του σήμερα και δουλεύει μέρα νύχτα, για να βοηθήσει τα παιδιά του. Δουλειά εξαντλητική όλα τα χρόνια κι όμως τώρα, σ' αυτή τη δοκιμασία, αντί να λυγίσει, έχει πιο πολύ κουράγιο. "Στηριχτείτε πάνω μου", τους λέει. Κι όλο χαμογελάει.

"Πού αποδίδεις όλη αυτή τη ζωντάνια

Το σπίτι του Θ. Σπυράκου. Ο όροφος που φαίνεται είναι ο τρίτος. Οι δύο άλλοι έγιναν ερείπια κάτω από τα οποία θάυτηκε ο άτυχος Θωμάς.

Με τους ανθρώπους της Ομοσπονδίας και εκπροσώπους του Δήμου Άνω Λιοσίων στο ζαχαροπλαστείο του Π. Γεώργα. Ο μπαρμπα-Γιώργος (δεύτερος από δεξιά), δε χορταίνει να μας κουβεντιάσει.

λά ελπίζουν. Ελπίζουν στο Θεό, ελπίζουν στους συνανθρώπους, ελπίζουν στην αγάπη.

Στο οδοιπορικό μας αυτό σταθήκαμε πιο πολύ στους Ηπειρώτες των Άνω Λιοσίων. Και πιο πολύ στις οικογένειες Παναγιώτη Γεώργα (γαμπρού του συγχωριανού μας Γιώργου Νάτση) και του Θόδωρου Σπυράκου από την Αχλαδέα της Λάκκας Σουλίου. Δυο οικογένειες που αντί να τους προσφέρουμε εμείς, μας πρόσφεραν εκείνοι από το περίσσευμα της καρδιάς τους. Δυο οικογένειες αντιπροσωπευτικές της ηπειρώτικης φιλοξενίας και της λεβεντιάς.

Μεγάλες ζημιές στο ζαχαροπλαστείο και

Γιώργος. Μας κέρασε και μας ξανακέρασε από τα υπέροχα γλυκά του. Μας γέμισε και τα χέρια μας φεύγοντας. "Και μη ξεχνάτε, εγώ θα συνεχίσω να φτιάχνω τη Βασιλόπιτα του Συλλόγου κάθε χρόνο", μας φώναξε. Σαν να μην έφτανε το ότι όλα τα τελευταία χρόνια ήταν δική του προσφορά η Βασιλόπιτα...

Το μεγαλείο της Ηπειρώτικης καρδιάς!

Από κει ανηφορίσαμε για το σπίτι του Θόδωρου Σπυράκου. Το σπίτι το οποίο πέφτοντας έθαψε στα χαλάσματά του τον 16χρονο παλαιστή Θωμά Σπυράκο, ένα από τα δυο παιδιά της οικογένειας. Ένα σπίτι τριόροφο που

σου;" τον ρωτήσαμε κάποια στιγμή. "Στη συντηρητική ζωή και στο χαμόγελο. Αγαπώ όλο τον κόσμο" μας είπε! Εντωμεταξύ γαμπρός και πεθερός μας περιποιήθηκαν με πολλή αγάπη. Δε χόρταινε να μας κουβεντιάσει και να μας αγκαλιάζει ο μπαρμπα-

το ρούφηξε, θαρρείς, η γη κι έμεινε στην επιφάνεια μόνο ο τρίτος όροφος. Από κει μέσα βγήκε ζωντανή η μάνα κι ο μικρότερος γιος, ο Αριστοτέλης, ενώ ο Θωμάς έμεινε εγκλωβισμένος με μια μπετόβεργα καρφωμένη στο στήθος...

Ήταν σπουδαίος παλαιστής ο Θωμάς. Είχε στο ενεργητικό του τρία χρυσά μετάλλια: παμπαίδων στα 32 κιλά, παίδων στα 42 και 50, εισαγωγή στα Τ.Ε.Φ.Α.Α., ενώ ετοιμαζόταν πυρετωδώς για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του '94. Αλλά δεν πρόφτασε...

Πιστεύαμε πως δε θα 'χουν δύναμη να στέκονται όρθιοι οι τραγικοί γονείς λίγες μέρες μετά το φοβερό γεγονός. Δεν περιμέναμε καν να τους δούμε. Όμως στο υπαίθριο σαλονάκι, ανάμεσα από θερμούς συγγενείς και γείτονες, ήταν εκεί.

Τσακισμένοι από το χάρο, αλλά όρθιοι. Κουρελιασμένοι από τον πόνο, αλλά δυνατοί. Με αφανισμένο το νοικοκυριό τους, αλλά φιλόξενοι. Συγκλονιστική εμπειρία. Μέσα σε τόση δοκιμασία είχαν τη δύναμη να μας δεχτούν, να μας περιποιηθούν, να μας μιλήσουν με τη γνώριμη ηπειρώτικη καλοσύνη.

Υπέροχοι άνθρωποι. Μεγάλες καρδιές. Γνώρισαν το χάρο και άντεξαν, γνώρισαν τον πόνο και πάλεψαν, γνώρισαν την καταστροφή και ελπίζουν!

Ώρα να γνωρίσουν και τη φιλανθρωπία μας...

Το αιώνιο πρόβλημα
αμείωτης εκμετάλλευσης

Του Ευάγγελου Β. Νούτση
Αισθητικού - Δερματολόγου

Η τριχόπτωση όταν υπερβαίνει τα φυσιολογικά όρια είναι πάθηση. Την άνοιξη και το φθινόπωρο πέφτουν πιο πολύ τα μαλλιά (εποχιακή τριχόπτωση).

Στο φαινόμενο αυτό οφείλεται και η επιστημονική ονομασία: αλωπεκία. Αυτή προέρχεται από το αλώπηξ (αλεπού), που αλλάζει τρίχωμα άνοιξη και φθινόπωρο. Η διαταραχή του κύκλου της τριχοφυΐας τις δυο αυτές εποχές οφείλεται στην αυξομείωση των ωρών ηλιοφάνειας, που τότε είναι πιο έντονη. Έτσι εξηγείται η παροδική αυτή τριχόπτωση, που δεν είναι παθολογική. Οι πιο συχνές αιτίες τριχόπτωσης στην εποχή μας είναι πέραν από την κληρονομικότητα, το υπερβολικό άγχος και η υπερβολική "περιποίηση" των μαλλιών. Τριχόπτωση προκαλεί επίσης η αναιμία, η δυσλειτουργία του θυρεοειδούς και ο σακχαρώδης διαβήτης. Η τριχόπτωση είναι συνήθως διάχυτη εκτός από τη γυροειδή αλωπεκία, που τις περισσότερες φορές είναι εντοπισμένη.

Η τριχόπτωση, που οφείλεται σε κληρονομική επιβάρυνση έχει σαν αιτία τη δράση των ανδρογόνων, που συνήθως είναι σε φυσιολογικά επίπεδα, αρκούν όμως για να δημιουργήσουν το πρόβλημα. Η τριχόπτωση σαν πάθηση των μαλλιών πρέπει να αντιμετωπίζεται μόνο με φάρμακα. Οποιαδήποτε άλλη αντιμετώπιση με παραφαρμακευτικά προϊόντα και καλλυντικά είναι το λιγότερο μη σοβαρή. Όλα αυτά στην καλύτερη περίπτωση μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο σαν συμπλήρωμα της θεραπείας και εφόσον είναι ελεγχμένη η ποιότητά τους και η έλλειψη παρενεργειών. Αποτελούν ένα είδος φροντίδας που γίνεται και

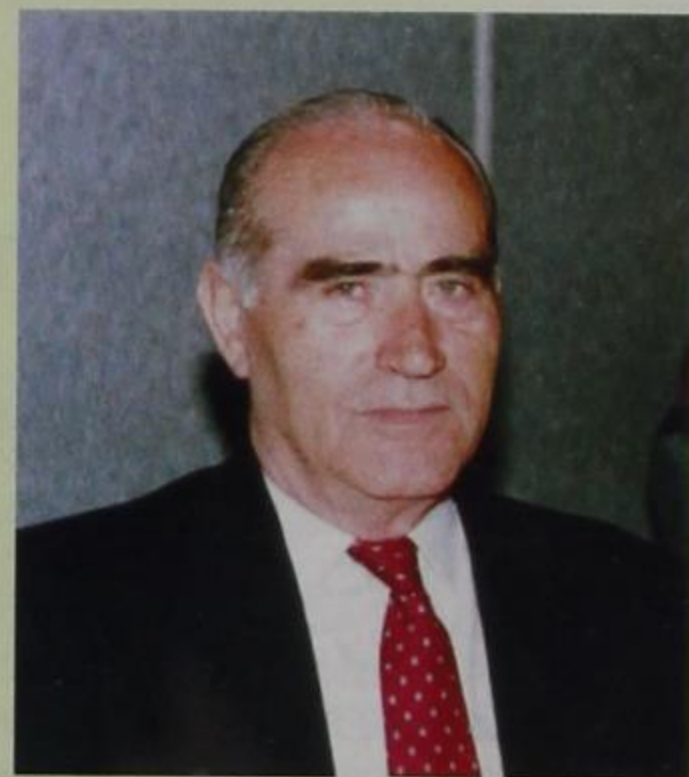
στα κομμωτήρια. Σε πολλά υπάρχει και πινακίδα που γράφει "θεραπεία μαλλιών", φυσικά χωρίς φάρμακα από τον κομμωτή, που σίγουρα δεν είναι ο ειδικός για την τριχόπτωση, γιατί απλούστατα δεν είναι το αντικείμενό του. Ο κόσμος πρέπει να μάθει, ότι άλλο είναι επιστημονική θεραπεία με φάρμακα και άλλο η επιπόλαια αντιμετώπιση του προβλήματος με διάφορα θαυματουργά ματζούνια, προϊόντα της παραπιστήμης. Το περιεχόμενό τους είναι άγνωστα μαγικά βότανα, αγριοκρεμμύδα, τσουκνίδα, χαιτή αλόγου κ.λ.π. που μόνο καλό δεν κάνουν στα μαλλιά.

Ανάλογα με τη μορφή της αλωπεκίας η φαρμακευτική θεραπεία έχει ανασταλτικό χαρακτήρα ή πετυχαίνει πλήρη επανέκφυση των τριχών. Τα μαλλιά που υπάρχουν

δυναμώνουν και ζωηρεύει το χρώμα τους (πάχυνση της τρίχας και αύξηση της χρωστικής της). Το αποτέλεσμα φαίνεται μετά από θεραπεία 3 μηνών χωρίς διακοπή. Στην αρχή ελαττώνεται ο ρυθμός με τον οποίο πέφτουν τα μαλλιά (πρώτο καλό μήνυμα της θεραπείας). Κύριος στόχος στην ανδρογόνο-εξαρτώμενη αλωπεκία είναι η διατήρηση των υπάρχοντων μαλλιών και η θεραπεία έχει επιτυχία όταν αρχίσει 3-4 χρόνια από την έναρξη της τριχόπτωσης, ώστε να μην προλάβει να ατροφήσει ο θύλακας της τρίχας.

Τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιούνται ειδικά διαλύματα, εκτός από εκείνα με κορτιζόνη για τη θεραπεία της αλωπεκίας με πολύ καλά αποτελέσματα. Νέους ορίζοντες στη θεραπεία άνοιξε ένα άλλο πιο ειδικό φάρμακο: η μινοξιδίλη. Η θεραπεία απλοποιήθηκε με την προσθήκη ενός πολυδύναμου οξέος: του ρετινοϊκού. Με αυτό η θεραπεία έγινε 24ώρου βάσεως. Η χορήγηση βιταμινών έχει νόημα σε περίπτωση που διαπιστώνεται έλλειψή τους, κάτι πολύ σπάνιο. Σήμερα στις προηγμένες χώρες οι άνθρωποι κινδυνεύουν όχι από έλλειψη, αλλά από λήψη βιταμινών! Δεν υπάρχουν σαμπουάν που σταματούν την τριχόπτωση. Τα λεγόμενα φαρμακευτικά ρυθμίζουν τη λιπαρότητα και ελέγχουν την πιτυρίδα.

Η λαϊκή δοξασία ότι το συχνό λούσιμο ωφελεί τα μαλλιά και το κοντό κούρεμα ευνοεί την τριχοφυΐα δεν αληθεύει.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΟΣ

Ο καλός δημοσιογράφος
Ο καλός πατριώτης
Ο καλός φίλος

Στο εξαιρετικό βιβλίο "ΜΝΗΜΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ ΤΟΥ ΧΘΕΣ" του ρεπόρτερ Άλκη Χρησιδίδη, που εκδόθηκε πρόσφατα στα Γιάννενα, εντοπίσαμε ένα αφιέρωμα στο Γιαννιώτη δημοσιογράφο Γιάννη Μπάκο, ανταποκριτή της γιαννιώτικης εφημερίδας "ΠΡΩΙΝΑ ΝΕΑ" στην Αθήνα, και δημοσιεύουμε ένα μικρό απόσπασμα γιατί του αξίζει.

Ο Γιάννης Μπάκος είναι ένας σπουδαίος δημοσιογράφος, ένας θερμός πατριώτης κι ένας λάτρης της Κόνιτσας. Αγαπάει δε ιδιαίτερα το Ασημοχώρι και το σύλλογό μας και παρακολουθεί όλα τα γεγονότα από κοντά και συμμετέχει με ενθουσιασμό σε όλες τις εκδηλώσεις και τις κινήσεις μας. Πρόσφατα βραβεύτηκε από την Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Κόνιτσας για τις υπηρεσίες του στην Επαρχία μας.

«Μια προσωπική μου επιθυμία - μα και για να ανταποκριθώ συνάμα στην υπόσχεση που έδωσα στον παλαίμαχο δημοσιογράφο και συμπατριώτη Γιάννη Μπάκο - με ώθησε να περιγράψω σε ένα μου ρεπορτάζ στις εφημερίδες, το ιστορικό της ίδρυσης του συλλόγου των Γιαννιωτών της Αθήνας και τη μετέπειτα δράση των μελών του.

Με το Γιάννη Μπάκο έχουμε μια γνωριμία από τα μαθητικά μας χρόνια, που τη συνεχίσαμε αργότερα και στα Γιαννιώτικα τυπογραφεία, ρουφώντας το αντιμόνιο από τις παλιές αλλοτινές λινοτυπικές μηχανές, σαν παιδιά του τύπου στις παραδοσιακές μικρές τοπικές εφημερίδες, κάποτε.

Ο Γιάννης Μπάκος που ζει από πολύν καιρό τώρα στην Αθήνα, είναι ένα δραστήριο μέλος της παροικίας της Ηπειρωτικής πρωτεύουσας. Ανήσυχος και νευρικός τύπος αυτός ο φίλος μου, πήρε μια επαινετή πατριωτική πρωτοβουλία να οργανώσει τους Γιαννιώτες των Αθηνών, και κατάφερε να ιδρύσει ένα σύλλογο, τον αντιπροσωπευτικότερο με ένα μεγάλο μέρος των Ηπειρωτών της Διασποράς, για κοινό όφελος. Η ονομασία του συλλόγου είναι: "Ο Νεομάρτης ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ".»

Μαστοροχωρικά

ΔΗΜΟΣ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Στην άμεση απορρόφηση της χρηματοδότησης του ποσοστού 15% από Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτ/σης (ΕΠΤΑ) ευελπιστεί ο Δήμος Μαστοροχωρίων. Η χρηματοδότηση των 140.000.000 δραχ. θα διατεθεί ως εξής: 50.000.000 δραχ. θα διατεθούν στη διαμόρφωση του δημαρχιακού μεγάρου, ένα έργο που βρίσκεται στο στάδιο της αποπεράτωσης, 50.000.000 δραχ. για την αντικατάσταση και την ενίσχυση των δικτύων ύδρευσης των Δημοτικών Διαμερισμάτων και 40.000.000 δραχ. στο μηχανολογικό εξοπλισμό του Δήμου. Έχει αποφασισθεί ένα μηχάνημα φορτωτή, ένα μαχαίρι και μία αλατιέρα. Ο Δήμος με την προμήθεια του μαχαιριού και της αλατιέρας αισιοδοξεί να λύσει το θέμα του καθαρισμού του οδικού δικτύου τους χειμερινούς μήνες και να αντιμετωπίσει το πρόβλημα του αποκλεισμού από τις χιονοπτώσεις.

Απόκτηση μέσων ειδικών αναγκών.

Το Υπουργείο Εσωτερικών από το πρόγραμμα "Καποδίστριας" έχει διαθέσει στο Δήμο ένα φορτηγό ανατρεπόμενο αυτοκίνητο. Το φορτηγό αυτοκίνητο, σε συνδυασμό με την αγορά του φορτωτή, θα λύσουν χρονίζοντα προβλήματα του αγροτικού και δασικού δικτύου του Δήμου. Από το ίδιο πρόγραμμα ο Δήμος έχει εξοπλισθεί σχεδόν από την αρχή της περιόδου και με ένα μικρό φορτηγό αυτοκίνητο, τύπου 4Χ4. Μέσα στο τρέχον έτος θα προβεί και στην πρόσληψη χειριστή - οδηγού, με οκτάμηνη σύμβαση.

Τουριστικά μονοπάτια.

Το έργο της "Χάραξης-σήμανσης των μονοπατιών Γράμμου", που θα υλοποιήσει ο Εθνικός Οργανισμός Τουρισμού, θα προβάλει τουριστικά το Δήμο. Η εταιρεία "ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ" Α.Τ.Ε., ανάδοχος του έργου, θα προβεί στον καθορισμό των μονοπατιών, θα τοποθετήσει πινακίδες, ενημερωτικά ταμπλώ και κιόσκια στις διαδρομές:

Αετομηλίτσας - Πυρσόγιαννης, Αετομηλίτσας - Ασημοχωρίου, Αετομηλίτσας - Γράμμουςτας, Αετομηλίτσας - Νοσοκο-

μείου Δημοκρατικού Στρατού Γράμμουςτας, Αετομηλίτσας - Μυροβλήτη - Αρχείου Δ.Σ., Αετομηλίτσας - Επταχωρίου, μέσω Κεφαλοχωρίου.

Σκοπός του έργου είναι η χάραξη μονοπατιών μεταξύ των οικισμών, η εξασφάλιση συνθηκών ασφάλειας και η αίσθηση ικανοποίησης των μελλοντικών επισκεπτών κατά την άσκηση της ορεινής πεζοπορίας.

Ο Σύλλογός μας προμηθεύτηκε το Χάρτη των τουριστικών μονοπατιών στον οποίο υπάρχει μόνο η διαδρομή: Πυρσόγιαννη - Βούρμπιανη - Οξυά - Αετομηλίτσα - Πληκάτι!!!

Τουριστική έκθεση

Ο Δήμος Μαστοροχωρίων, εκτιμώντας τη σημασία της προβολής και των συμφερόντων της περιοχής, συμμετείχε στην τουριστική έκθεση "Φιλοξενία 99", στα πλαίσια του Νομού Ιωαννίνων που πραγματοποιήθηκε στις 4 και 7 Νοεμβρίου στη Θεσσαλονίκη στο χώρο των εγκαταστάσεων της ΔΕΘ.

Το θέμα των απορριμμάτων.

Με μεθοδικό τρόπο ο Δήμος, παρόλα τα γραφειοκρατικά προβλήματα, έχει δημιουργήσει τρεις νέες χλωματερές. Στους χώρους αυτούς, που έχουν διαμορφωθεί κατάλληλα και έχουν περιφραχθεί θα μαζεύονται και θα μεταφέρονται όλα τα απορρίμματα των Δημοτικών Διαμερισμάτων. Η αποκομιδή των σκουπιδιών άρχισε από 1 Νοεμβρίου 1999. Για το σκοπό αυτό έχουν μισθωθεί ιδιωτικά μέσα Ο Δήμος έχει προβεί στην αγορά κάδων απορριμμάτων και έχουν τοποθετηθεί στα Δημ. Διαμερίσματα. Ομάδα εργασίας του Δήμου ετοιμάζει τον κανονισμό καθαριότητας. Η επιθυμία όλων ήταν να δημιουργηθούν χώροι υγειονομικής ταφής απορριμμάτων για όλο το Νομό ή την περιοχή μας. Υπάρ-

χουν όμως σοβαρά προβλήματα για την υλοποίησή του. Η υπάρχουσα κατάσταση με τα σκουπίδια στα χωριά μας ήταν θλιβερή και ο Δήμος πήρε την πρωτοβουλία για τη δημιουργία των παραπάνω χλωματερών.

Ο εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου

Ο επίσημος φετινός εορτασμός της Εθνικής μας Εορτής της 28ης Οκτωβρίου έγινε στο Κεφαλοχώρι. Ο Δήμαρχος δίνει στο Δημοτικό Διαμέρισμα του Κεφαλοχωρίου ιδιαίτερη βαρύτητα, κυρίως λόγω λειτουργίας του Δημοτικού Σχολείου και του Κέντρου Φροντίδας Οικογένειας του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας. Τα παιδιά παρουσίασαν τη σχολική τους γιορτή, δημιούργησαν εορταστική ατμόσφαιρα, συγκίνησαν και καταχειροκροτήθηκαν. Οι επίσημες εκδηλώσεις του Δήμου στις εθνικές εορτές θα γίνονται και σε άλλα Δημοτικά Διαμερίσματα.

Συνάντηση δράσης

Την Κυριακή, 31 Οκτωβρίου 1999, με πρωτοβουλία της Νομαρχιακής μας Συμβούλου κας Ελένης Παπαμιχαήλ, πραγματοποιήθηκε στο Δημαρχείο Κόνιτσας συνάντηση των φορέων της Τοπικής Αυτ/σης της Επαρχίας μας. Σκοπός της συνάντησης ήταν ο κοινός σχεδιασμός και δράση για την αντιμετώπιση των θεμάτων που το απαιτούν. Από το Δήμο Κόνιτσας παραβρέθηκαν ο Δήμαρχος Κόνιτσας κος Πρόδρομος Χατζηφραϊμίδης, ο Αντιδήμαρχος κος Μιχάλης Ντίνος, από το Δήμο Μαστοροχωρίων παραβρέθηκαν ο Δήμαρχος κος Γρηγόρης Παπανώτης, ο Αντιδήμαρχος κος Κύρκας Γκόσιος, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. κος Βασίλης Παπαγεωργίου και ο Δημοτικός σύμβουλος κος Νικόλαος Παπαδιαμάντης. Παραβρέθηκαν επίσης και οι πρόεδροι των Κοινοτήτων Διστράτου και Φούρκας.

Οικονομικές ενισχύσεις σε συνδημότισσες

Με απόφασή του το Δημοτικό Συμβούλιο αποφάσισε για την οικονομική ενίσχυση της πυροπαθούς κτηνοτρόφισσάς μας Αντιγόνης Καρανίκα και της χήρας του δημότη μας Παντελή Καρανίκα, που έχασε τη ζωή του και το σπίτι του στους πρόσφατους σεισμούς της Αθήνας.

Λαϊκή Συνέλευση του Δ. Δ. Ασημοχωρίου

Στο Ασημοχώρι την 26η του μηνός Σεπτεμβρίου του έτους 1999 συνήλθαν σε Λαϊκή Συνέλευση οι κάτοικοι του Δ. Δ. Ασημοχωρίου, κατά το άρθρο 10 του Ν. 2539/97 και σύμφωνα με την πρόσκληση του Δημαρχιακού Παρέδρου που στάλθηκε στον κ. Δήμαρχο, στους Δημοτικούς Συμβούλους και δημοσιεύτηκε στον πίνακα ανακοινώσεων και στα δημοσιότερα μέρη του Δημ/κού μας Διαμερίσματος.

Παρευρέθησαν: Ο Δήμαρχος κ. **Παπανώτης Γρηγ.**, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι κ.κ. **Στεργίου Γρηγ.**, **Παπαγεωργίου Βασ.**, **Παπαγεωργίου Γεωργ.**, **Παπαδιαμάντης Νικ.**, οι Τοπικοί Αντιπρόσωποι **Στεργίου Μ. Νικ.**, **Στεργίου Δ. Βασ.**, ο Πρόεδρος του Συλλόγου μας και κάτοικοι. Από μέρους του Δήμου για γραμματειακή υποστήριξη, παραβρέθηκε ο υπάλληλος του Δήμου Παπατζίμας Γεώργιος. Ο Δημαρχιακός Πάρεδρος κ. Στεργίου Αριστ., ως πρόεδρος της Λαϊκής Συνέλευσης, ευχαρίστησε τους παριστάμενους για τη συμμετοχή τους και κήρυξε την έναρξη αυτής.

Κατά τη διάρκεια της Συνέλευσης, έλαβαν τον λόγο και εξέθεσαν τις απόψεις τους ο πρόεδρος και τα μέλη του Τοπικού Συμβουλίου,

οι κάτοικοι του Δημοτικού Διαμερίσματος και οι κ.κ. Δημοτικοί Σύμβουλοι. Συζητήθηκαν διεξοδικά τα προβλήματα που απασχολούν το Δ.Δ. Ασημοχωρίου και το σώμα πρότεινε τα παρακάτω έργα και ενέργειες:

ΟΔΟΠΟΙΙΑ: Επισκευή οδού προς "Γκούβες", επισκευή οδού προς Νεκροταφείο, επισκευή επαρχιακής οδού στη θέση "Τζούμερ", διαπλάτυνση οδού στη θέση "Αχυρώνας" (Δ. Δ. Πυρσόγιαννης).

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΩΝ: Επέκταση χώρων αθλοπαιδιών (θέση Αγία Παρασκευή), διαμόρφωση προαυλίου χώρου Ι. Ν. Αγίας Παρασκευής, κατασκευή "κιοσκιού" στην Παιδική Χαρά, κατασκευή παραδοσιακών βρυσών, κατασκευή λουτήρων Σχολείου, κατασκευή φραγμάτων για αντιμετώπιση κατολισθήσεων στην είσοδο του χωριού (πλευρά παιδικής χαράς).

ΤΟΙΧΟΠΟΙΗΣΕΙΣ: Κατασκευή τοίχου αντιστήριξης κάτω από Ι. Ν. Αγίας Παρασκευής.

ΚΤΙΡΙΑ: Αποπεράτωση ξενώνα με έμφαση στην καλαισθησία, επισκευή - συντήρηση Σχολείου - Κοινοτικού Καταστήματος

ΦΩΤΙΣΜΟΣ: Επέκταση ΦΟΠ προς Ι. Ν. Αγίου Αθανασίου, επέκταση ΦΟΠ από Σχολείο προς γέφυρα.

ΥΔΡΕΥΣΗ: Να γίνει προσεγμένη κατασκευή του δικτύου και να τηρηθούν οι προδιαγραφές, να γίνονται έλεγχοι καταλληλότητας πόσιμου ύδατος.

ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ: Να σταματήσει η ανεξέλεγκτη απόθεση απορριμμάτων που δημιουργεί εστίες μόλυνσης, η κατασκευασθείσα χωματερή να εξυπηρετεί μόνον το Δ.Δ. Ασημοχωρίου, ο χώρος που κατασκευάστηκε η χωματερή είναι ακατάλληλος και δεν πρέπει να λειτουργήσει, αλλά να γίνει αλλού.

ΔΙΑΦΟΡΑ: Τοποθέτηση καρτοτηλεφώνου, οικονομική ενίσχυση περιοδικού Συλλόγου, μετακίνηση επειγόντων περιστατικών με αυτοκίνητο του Δήμου, επέκταση τηλεοπτικής κάλυψης (λήψη περισσότερων σταθμών), αποκατάσταση οικοπέδου Βασίλ. Στεργίου (δίπλα από ξενώνα).

Εργα Δήμου Μαστοροχωρίων

Τα έργα που πραγματοποίησε ο Δήμος Μαστοροχωρίων το τελευταίο διάστημα στο Δημοτ. Διαμέρισμα Ασημοχωρίου, είναι τα εξής:

- Δημιουργία σκουπιδότοπου στη θέση Κεχρί.
- Τοποθέτηση 12 κάδων απορριμμάτων στο Ασημοχώρι, από τους 200 που τοποθετήθηκαν σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα,
- Αντικατάσταση εξωτερικού δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης.
- Αντικατάσταση κατεστραμμένης εσωτερικής πόρτας του σχολείου για την ασφάλεια των αρχείων της πρώην Κοινότητας.
- Προμήθεια χρωμάτων για βάψιμο του εσωτερικού του σχολείου.

- Τοποθέτηση στύλου Δ.Ε.Η. κατόπιν αιτήσεως του συλλόγου μας στο σιάδι του σχολείου για τον πληρέστερο φωτισμό του δρόμου και των δημοσίων τουαλετών.
- Τοποθέτηση βραχιόνων φωτισμού στους στύλους προς Αγ. Παρασκευή. (Για την ολοκλήρωση του έργου υπολείπεται ένας ακόμη στύλος πριν από τη γέφυρα. Όπως είναι γνωστό, το 1998 τοποθετήθηκαν 14 στύλοι στη διαδρομή μεταξύ Αγ. Παρασκευής - Αγ. Σπυρίδωνα από το κληροδοτήμα, μέσω του συλλόγου μας. Έγινε δε και δένδροφύτευση της ίδιας διαδρομής).
- Εκκρεμεί η διαμόρφωση του εξωτερικού χώρου και η κεντρική θέρμανση του ξενοδοχείου του Ασημοχωρίου. (Έχει ήδη γίνει ανάθεση)

Εργο Δασαρχείου

Το καλοκαίρι που μας πέρασε κατασκευάστηκε από το Δασαρχείο της Κόνιτσας άλλο ένα φράγμα αντιστήριξης του χωριού στο Λάκκο τον Τρανό, στο ύψος των Γιαννουλείκων μύλων.

Εργο Επιτροπής Βοσκοτόπων

- Εγκατάσταση ηλεκτρονικού μηχανισμού με τον υπάρχοντα αναμεταδότη για δορυφορική λήψη του τηλεοπτικού καναλιού SKAI - ALPHA NEWS, κόστους 250.000 δρχ.
- Επιδιόρθωση αύλακα στο Μπουρδούκα, κατασκευή καγκέλων και διάνοιξη πεζόδρομου πάνω από τον αύλακα.

Έργα και Δραστηριότητες
του Συλλόγου Ασημοχωριτών

1999

ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ

Μεγάλη παραχώρηση των Γιαννουλαίων

Στη θέση Γιαννουλείκα που βρίσκονται πίσω από την Αγία Παρασκευή άρχισε η κατασκευή αθλοπαιδιών. Ήδη διανοίχτηκε ένας χώρος 2.500 τ. μ. για το γήπεδο ποδοσφαίρου και επίκειται η περαιτέρω διάνοιξη και διαμόρφωσή του και για άλλες χρήσεις. Ο χώρος παραχωρήθηκε στο σύλλογό μας για τη συγκεκριμένη χρήση από τις οικογένειες Γιαννουλαίων.

Ως αρχική θέση για το εν λόγω έργο, το οποίο είχε προγραμματισθεί από το 1998, είχε επιλεγεί ο χώρος πίσω από την Αγ. Παρασκευή και πάνω από το δασικό δρόμο (Βακούφικο). Επειδή όμως υπήρξαν αντιρρήσεις από την πλευρά της εκκλησιαστικής επιτροπής, προτιμήθηκε ο άλλος χώρος ο οποί-

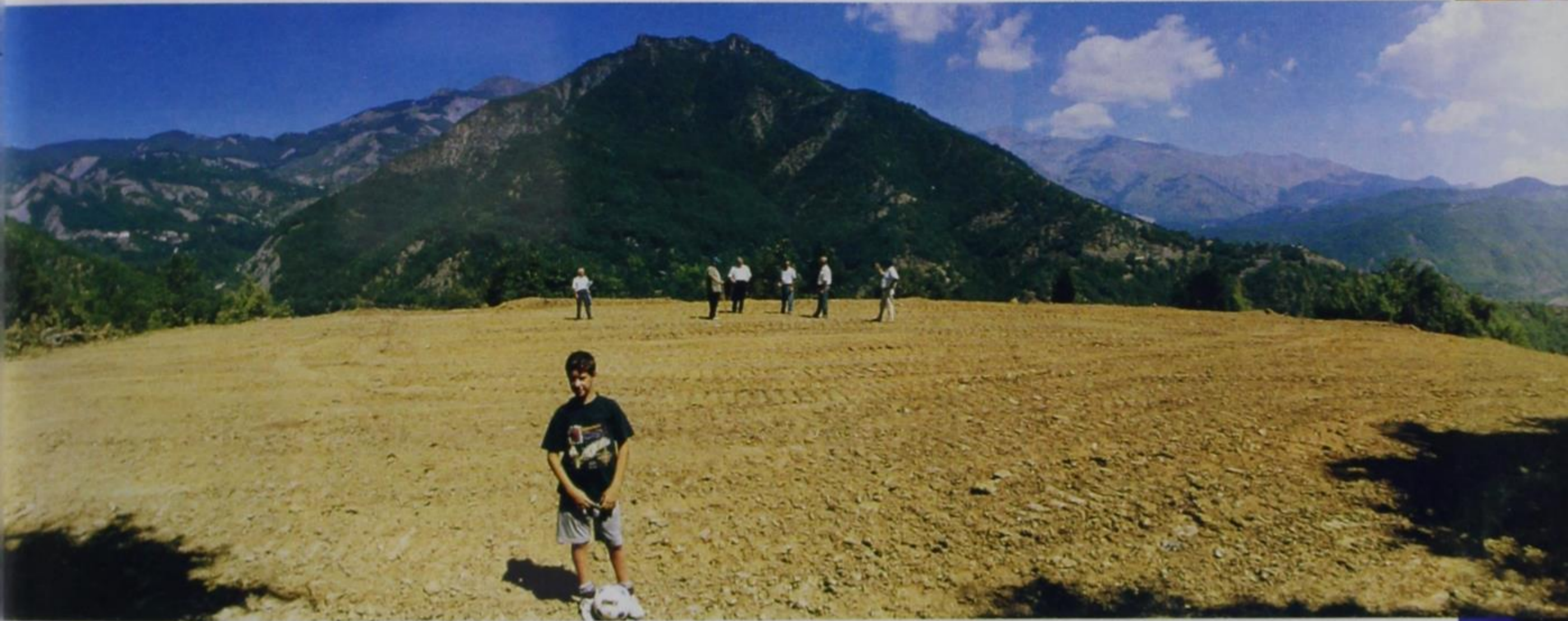
Αθλοπαιδιές

ος απεδείχθηκε ευρύτερος και καταλληλότερος. Σημειωτέον ότι υπάρχει και η παλιά πηγή, η οποία πρόκειται να αξιοποιηθεί.

Το έργο της διάνοιξης ήταν προσφορά της Μεραρχίας, η οποία διέθεσε για το σκοπό αυτό δύο μεγάλα σκαπτικά μηχανήματα, κατόπιν ενεργειών της πρώην Κοινότητας Ασημοχωρίου και του συλλόγου μας. Ο σύλλογός μας ευχαρίστησε μέσω της εφημερίδας "ΠΡΩΪΝΑ ΝΕΑ" το διοικητή της 8ης Μεραρχίας.

Την επίβλεψη του έργου έκανε ο Βασίλης Γιαννούλης, ενώ συμπαραστάθηκαν οι: Παντελής Γεωργάκης και Μαργαρίτα Νούτση.

φωτό: Αντ. Παπαντωνίου

Τοποθέτηση καγκέλων

Τοποθετήθηκαν κάγκελα από σίδηρο μασίφ στον κατηφορικό δρόμο της κεντρικής εκκλησίας του χωριού, απόστασης 50 μέτρων, για τη διευκόλυνση των ηλικιωμένων, καθώς και έμπροσθεν της οικίας του Θεοφάνη Στεργίου, απόστασης 10 μέτρων, για την ασφάλεια των παιδιών.

Η δαπάνη των 600.000 δρχ. συμπεριλαμβάνεται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του 1999 του κληροδοτήματος Βασ. Χρήστου.

Οικία Βασ. Χρήστου και Χρ. Χρήστου.

Ανευρέθησαν τα θεμέλια της οικίας Βασιλείου Χρήστου και Χρήστου Χρήστου στο Ασημοχώρι (ένα κτίσμα-δύο μερίδια), προκειμένου να γίνει οριοθέτησή του έτσι, ώστε το μερίδιο του εκλιπόντος ιατρού Χρήστου Χρήστου να μεταβιβασθεί από τη χήρα του Αικατερίνη και τη θυγατέρα του Ευτυχία Πεντάρη στο κληροδοτήμα και να συμπεριληφθούν και τα δύο στη διαδικασία της αποδοχής κληρονομιάς.

Αποδοχή κληρονομιάς

Ανατέθηκε από το Δ.Σ. του συλλόγου στο δικηγόρο κ. Μιχάλη Μαρτσέκη η διεκπεραίωση της οριζόντιας ιδιοκτησίας των κτιρίων του κληροδοτήματος, καθώς και η αποδοχή κληρονομιάς. (Ο κ. Μ. Μαρτσέκης διετέλεσε επί σειρά ετών νομικός σύμβουλος του συλλόγου και είναι γνώστης του αντικειμένου).

1999

Έργα και Δραστηριότητες
του Συλλόγου Ασημοχωριτών

ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ

Εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου

Στις 27 Οκτωβρίου μέλη του συλλόγου μας από την Αθήνα και Ασημοχωρίτες από τα Γιάννενα μετέβησαν στο Ασημοχώρι και την επομένη, εορτή της 28ης Οκτωβρίου, κατέθεσαν στεφάνι στο ηρώο του χωριού, ενώ εψάλη επιμνημόσυνη δέηση χοροστατούντος του πρωτ. Διονυσίου Τάτση. Στη συνέχεια μετέβησαν στη Βούρμπιανη και κατέθεσαν στεφάνι στον ανδριάντα του αφανούς Βουρμπιανίτη ήρωα του ελληνο-ιταλικού πο-

λέμου, στρατηγού Σωκράτη Δημάρατου.

Την ίδια μέρα δόθηκε απ' ευθείας τηλεφωνική συνέντευξη στο ραδιοφωνικό σταθμό του ALPHA NEWS των Αθηνών από τον πρόεδρο του συλλόγου, ενώ ο Μάνθος Νάσιου αφηγήθηκε τα γεγονότα της εισβολής των Ιταλών στην Ελλάδα, που, όπως είναι γνωστό, πρωτοεκδηλώθηκε στα βουνά του Ασημοχωριού.

Αγορά ειδών

Αγοράστηκαν εκατό καρέκλες, δώδεκα τραπέζια μεγάλα και δέκα μικρά για τις ανάγκες του χωριού (εκδηλώσεις, συνεστιάσεις κλπ.).

Ακύρωση έργου

Η εκτέλεση του έργου της διαμόρφωσης του εξωτερικού χώρου της Αγ. Παρασκευής Ασημοχωριού, (χώρος ιδιαίτερου κάλλους) και της αντιστήριξης από το κάτω μέρος με 2 μέτρα τοιχοποιίας ακυρώθηκε λόγω αντιρρήσεων της εκκλησιαστικής επιτροπής. Το εγκεκριμένο κονδύλι από το κληροδοτήμα ήταν 1.000.000 δρχ., προϋπολογισμού 1999. Για το θέμα αυτό ο Σύλλογός μας είχε πάρει τη γνώμη της μηχανικού του Δήμου Μαστοροχωριών, του πολιτ. Μηχαν. **Βασ. Κιτσάτη** και των υπομηχανικών: Αντιδημάρχου **Κύρκα Γκόσιου** και **Αποστ. Παπακώστα**, ενώ σχέδιο εκπόνησαν οι αρχιτέκτονες **Χάρης Μπουγαδέλης**, ο οποίος είχε εκπονήσει και το σχέδιο του πάρκου και ο υπομηχανικός **Γεώργ. Χολέβας**.

Διαμαρτυρία
για τις κακοτεχνίες στα έργα ύδρευσης
και αποχέτευσης

Ο σύλλογός, μας παρακολουθώντας τις εργασίες αντικατάστασης του δικτύου αποχέτευσης και του εξωτερικού δικτύου ύδρευσης του χωριού μας, που εκτελέστηκε το καλοκαίρι του '99, διεπίστωσε κακοτεχνίες στο έργο, και μαζί με άλλους χωριανούς κατήγγειλαν το γεγονός στο Δήμο και στην Τ.Υ.Δ.Κ. ενώ έκαναν σχετική δημοσίευση στη γιαννιώτικη εφημερίδα "ΠΡΩΙΝΑ ΝΕΑ". Σημειωτέον ότι είχε προηγηθεί καταγγελία του Αντιδημάρχου του Δήμου κ. **Κύρκα Γκόσιου**, ο οποίος ανέφερε ότι ο σωλήνας κατά το μεγαλύτερο μέρος της διαδρομής του ήταν σε βάθος 10 εκατοστών.

Στη συνέχεια ο προϊστάμενος της Τ.Υ.Δ.Κ. κ. Κονταξής, μετά από επιτόπιους ελέγχους στις 29-9 και 14-10-99, απέστειλε προς τον πρόεδρο του συλλόγου επιστολή (15-10-99) με το πόρισμά του, στο οποίο αναφέρεται η διαπίστωση των κακοτεχνιών και ότι εστάλη από την Υπηρεσία του ειδική πρόσκληση στον ανάδοχο του έργου για τη βελτίωσή του, σύμφωνα με τη μελέτη.

Όσο για την κατασκευή του αποχετευτικού έργου, ανέφερε ότι δεν προβλέπονταν από τη μελέτη ειδικά τεμάχια για την σύνδεση των σωλήνων μεταξύ τους και γι' αυτό ενώθηκαν με σκυρόδεμα...

Φωτό: Βασίλη Π. Γιαννούλη

Έργα και Δραστηριότητες
του Συλλόγου Ασημοχωριτών 1999

ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ

Κληροδότημα Βασιλείου Χρήστου
Προϋπολογισμός 1999

Ανακαίνιση γραφείου συλλόγων.

Με τη φροντίδα του Συλλόγου μας αποπερατώθηκαν οι εργασίες μετατροπής του διαμερίσματος σε γραφείο (γκρέμισμα τεσσάρων διαιρέσεων, ηλεκτρολογικά, υδραυλικά, πατώματα, σοβαντίσματα, βαψίματα, κατασκευή ντουλαπιών, επιδιόρθωση τουαλέτας κ.τ.λ.), ενώ αγοράστηκαν 35 καρέκλες, φώτα, κουρτίνες, ηλεκτρονικός εξοπλισμός, κ.τ.λ.

Όπως είναι γνωστό, το εν λόγω γραφείο το οποίο βρίσκεται επί της οδού Βουλγαροκτόνου 40, στον Α' όροφο, ανήκει στις αδελφότητες: Ασημοχωριτών, Γοργοποτάμου, Λαγκαδιωτών και Χιονιάδων από το κληροδότημα του αείμνηστου γιατρού Βασ. Κ. Χρήστου.

Απομνημονεύματα
Βασ. Κ. Χρήστου

Το βιβλίο με τα απομνημονεύματα του αειμνήστου γιατρού μας Βασ. Κ. Χρήστου είναι υπό έκδοση και ελπίζουμε μέχρι τη γιορτή της Βασιλόπιτας να είναι έτοιμα, οπότε θα διατεθεί δωρεάν στους Ασημοχωρίτες και τους κοντοχωριανούς μας.

Ο μεγάλος ευεργέτης μας
Βασίλειος Κ. Χρήστου

Οικονομική ενίσχυση Μουσείου Αγιογραφίας Χιονιάδων.

Δόθηκε στις 28 Ιουλίου 1999 στον πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου Χιονιαδιτών κ. Βασ. Σκούρτη οικονομική ενίσχυση των 500.000 δραχ. για τη δημιουργία Μουσείου Αγιογραφίας στους Χιονιάδες.

Εκδηλώσεις

Στις 20 Ιουλίου, ημέρα Τρίτη, γιορτάστηκε στο Ασημοχώρι η γιορτή του προφήτη Ηλία στο ομώνυμο παρεκκλήσι που βρίσκεται στο πανέμορφο δάσος του χωριού μας. Η προσέλευση των χωριανών στη γιορτή ήταν μεγάλη, όπως και κάθε χρόνο άλλωστε, καθότι οι Ασημοχωρίτες τιμούν ιδιαίτερα τον Άγιο. Το καθιερωμένο πανηγύρι δεν έγινε την ίδια μέρα λόγω του ότι ήταν καθημερινή, έγινε όμως το βράδυ ένα απροσδόκητο γλέντι στην πλατεία του χωριού με το συγκρότημα του Κώστα και Γιώργου Χαλκιά, που κράτησε μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες. Το χορό τόνωσαν με το κέφι

Το πανηγύρι του Αη - Λια

τους τα ξενιτεμένα πουλιά του χωριού μας Πέτρος Δ. Τάτσης, Γιώργος Η. Στεργίου και ο μόνιμα επαναπατρισθείς Νίκος Ε. Γιώτης.

Πρέπει εδώ να πούμε ότι την προσέλευση των χωριανών στον Αη - Λιά διευκόλυνε η επιδιόρθωση του δασικού δρόμου από τις κατολισθήσεις, για την οποία μερίμνησε ο Δήμος Μαστοροχωριών μετά από αίτημα του συλλόγου μας και το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του δημοτικού συμβούλου κ. Γιώργου Παπαγεωργίου.

Το γλέντι στη πλατεία του χωριού

Ο Πέτρος Δ. Τάτσης σέρνει πρώτος το χορό

1999

Έργα και Δραστηριότητες
του Συλλόγου Ασημοχωριτών

ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ

η Εκδήλωση του Συλλόγου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Π. ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ

Στις 24 Ιουλίου ημέρα Σάββατο πραγματοποιήθηκε εκδήλωση του συλλόγου. Συγκεκριμένα το πρωί του Σαββάτου πολλοί χωριανοί ανέβηκαν στον Ιζερό και στην πανέμορφη και δροσερή αγκαλιά του έστησαν γλέντι με ψητά, κλαρίνα, χορό και πολύ τραγούδι ενώ απολάμβαναν την υπέροχη θέα του Γράμμου και το πληθωρικό πράσινο του δάσους προς την πλευρά του Γκόλιου.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε το βράδυ στο πάρκο του χωριού με πολύ μεγάλη συμμετοχή χωριανών και κοντοχωριανών. Υπήρχαν άφθονα ψητά και ποτά, ενώ το κλαρίνο του Μιχάλη Πανουσάκου ξεσήκωνε τον κόσμο σε ασταμάτητο χορό. Η εκδήλωσή μας αυτή επιδοτήθηκε κυρίως από το κληροδότημα Βασ. Χρήστου.

Στο Χτένι του Ιζερού

Τα ψητά καλά κρατούν

Οι επίσημοι της βραδιάς. Από αριστερά: ο κ. Χρήστος Φασούλης, ο κ. Γιώργος Παπαγεωργίου (δημοτικοί Σύμβουλοι), ο Δήμαρχος κ. Γρηγόρης Παπανώτης και ο Πάρεδρος Χιονιάδων κ. Ευριπίδης Ζωγράφος

Αναδρομή σε παλιό γλέντι του Ιζερού

Ίδιος χώρος, ίδιο πανηγύρι, ίδιο κέφι, άλλη εποχή. Ιζερός κάπου στο 1960. Ο παλιός γλεντζές και ανεπανάληπτος χορευταράς του χωριού μας Γιάννης Ν. Γεωργίου σέρνει πρώτος το χορό. Φωτ.: Μαίρη Γεωργίου.

Ασημοχωρίτικη Ζωή & Κίνηση ■ 1999

Ένας ακόμη Ασημοχωρίτης γιατρός

Ο Αθανάσιος Βλάχος (τρίτος από αριστερά) γιος του Γεωργίου Βλάχου και της Αλεξάνδρας Γιαννούλη-Βλάχου αποφοίτησε πρόσφατα από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου του Ιλλινόις της Αμερικής. Όπως ήταν επόμενο γιόρτασε με πολλή χαρά το γεγονός με την οικογένειά του, τη γιαγιά του Αντιγόνη Γιαννούλη και τη συγγενική του οικογένεια του Νικολάου και της Τέσης Μπούντρη. (Η Τέση - στο μέσον κάτω - είναι κόρη του Νικολάου και της Ελένης Οικονόμου). Στη φωτογραφία στιγμιότυπο από τη γιορτή.

Συγχαίρουμε τον αγαπητό Αθανάσιο και του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία. (Τη φωτογραφία μας έστειλε η Ελένη Οικονόμου).

Αγάπη για την Ελλάδα

Η Ευτυχία Δημ. Νάτση ήλθε το καλοκαίρι στην Ελλάδα από το Cleveland των Η.Π.Α., όπου διαμένει μόνιμα, με τους θείους της Αθανάσιο και Ευτυχία Νάτση. Το μικρό διάστημα που έμεινε εδώ γύρισε διάφορα μέρη και έμεινε τόσο ενθουσιασμένη από τις ομορφιές και τον ελληνικό τρόπο ζωής, που εξέφρασε τη σφοδρή επιθυμία της να έλθει σύντομα και να μείνει μόνιμα στην Ελλάδα.

Δεν μπόρεσε βέβαια να επισκεφθεί το Ασημοχώρι από κάποιο έκτακτο κώλυμα, ωστόσο πιστεύουμε ότι στο επόμενο ταξίδι της που θα το επισκεφθεί, θα γοητευθεί ακόμη πιο πολύ με την πατρογονική γη.

Στη φωτογραφία η Ευτυχία σε επίσκεψή της στην Ακρόπολη. Η όμορφη Ασημοχωρίτισσα είναι μόλις δεκαεπτά ετών.

Κοινά αθλητικά ενδιαφέροντα μεταξύ των νέων παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια στα χωριά μας και πρέπει να ενθαρρυνθούν απ' όλους μας.

Αγώνες μπάσκετ μεταξύ των γειτονικών χωριών διοργάνωσε η Βούρμπιανη, ενώ οι Χιονιάδες διοργάνωσαν αγώνα δρόμου 3.000 μέτρων (Χιονιάδες - Ασημοχώρι), "Λαϊκός Δρόμος" όπως τον ονόμασαν, και είχε μεγάλη συμμετοχή.

Αναμνηστική φωτογραφία από αθλητική συνάντηση στη Βούρμπιανη. Φωτ. Μιχ. Γ. Κυρζίδης.

Ο Χιονιαδίτης μαραθωνοδρόμος Βασίλης Σκούρτης, πρόεδρος του εξωραϊστικού συλλόγου των Χιονιάδων σε προπόνηση στην εν λόγω διαδρομή. Στο βάθος το Ασημοχώρι. Φωτ. Βασ. Π. Γιαννούλη.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ξενιτεμένου Ασημοχωρίτη

Ο Πέτρος Τάτσης το καλοκαίρι που ήρθε στο χωριό αγόρασε θερμοσίφωνα αξίας 45.000 δρχ. και το πρόσφερε στο φυλάκιο του χωριού μας.

Ασημοχωρίτες εξ Αμερικής

Οι Ασημοχωρίτες που ήλθαν φέτος από την Αμερική είναι οι εξής:

Από Charlotte: Πέτρος Δ. Τάτσης, Γεώργιος και Αλεξάνδρα Π.

Τάτση, Απόστολος, Γεωργία και Μαρία Ευ. Τάτση, Γεώργιος

Η. Στεργίου, Ελευθερία Μπακοπούλου - Εξάρχου, Δήμητρα

Γεωργάκη Βρεττού με το σύζυγό της Νικόλαο.

Από Cleveland: Αθανάσιος και Ευτυχία Νάτση, Ευτυχία Δημ.

Νάτση.

Από Florida: Ιουλία Στεργίου-Χαλδούπη.

Από Alexandria της Virginia: Όλγα Γιαννούλη-Πεταλά, η οποία έκανε και το γάμο της.

Από Detroit: Στέφανος Π. Γιαννούλης, Άννα Ι. Ζανή (νύφη της Μαριάνθης Ζανή-Στεργίου) με τα παιδιά της.

Ευχόμαστε να ξανάρθουν γρήγορα.

Περισκόπιο

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΥΣ ΣΕΙΣΜΟΠΑΘΕΙΣ

Επισκεφθήκαμε τους σεισμοπαθείς συμπατριώτες μας των Δήμων Άνω Λιοσίων, Καματερού, Ζεφυρίου και Μενιδίου μαζί με τον πρόεδρο της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Κόνιτσας Μιχάλη Μαρτσέκη τον οποίο συνόδευαν η Γεν. Γραμματέας Νίκη Γκουντουβά και οι πρόεδροι των Αδελφοτήτων Κόνιτσας Βασ. Γιαννούλης Ασημοχωρίου, Λένα Γαλάνη Πύργου, Δημ. Σαμαράς Κερασόβου, Δημ. Σδούκος Κεφαλοχωρίου, Κίτσος Πηγής, Γ. Δερμιτζάκης Γαναδιού, Χριστ. Χολέβας αντ/δρος Ασημοχωριτών, Μιλτ. Ζαφείρης αντ/δρος Πυρσογιαννιτών, ο δημοσιογράφος της εφημ. "ΠΡΩΙΝΑ ΝΕΑ" κ. Ιω. Μπάκος και ο Καστανιανίτης μουσικός Αλ. Παπαχρήστος.

Σκοπός της επίσκεψης της Ομοσπονδίας Κόνιτσας στις σεισμόπληκτες περιοχές ήταν η επαφή με τους Δημάρχους των παραπάνω Δήμων, καθώς επίσης και με τους προέδρους των Ηπειρωτικών Συλλόγων και τους Ηπειρώτες της περιοχής, προκειμένου να εντοπίσουν στους τέσσερις πληγέντες Δήμους τον καταλληλότερο χώρο για την ανέγερση Εντευκτηρίου ή Πνευματικού Κέντρου με δαπάνες της Ομοσπονδίας.

Ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας κ. Μαρτσέκης (στο μέσον) και μέλη του Δ.Σ. μαζί με εκπροσώπους του Δήμου Άνω Λιοσίων στο σπίτι του Ηπειρώτη Θόδωρου Σπυράκου, το οποίο κατέρρευσε από το σεισμό και καταπλάκωσε το γιο του Θωμά.

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ

Στις 28 Νοεμβρίου έγιναν οι αρχαιρεσίες της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Κόνιτσας και στις 8 Δεκεμβρίου το νέο Διοικητικό Συμβούλιο, η θητεία του οποίου είναι τριετής, συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: **Μιχάλη Νικ. Μαρτσέκης,**

Αντιπρόεδρος: **Κων/νος Αθανασόπουλος,**

Γεν. Γραμματέας: **Νίκη Γκουντουβά,**

Ταμίας: **Δημήτριος Σδούκος,**

Έφορος Δημοσίων Σχέσεων: **Χριστόδουλος Χολέβας,**

Έφορος Πολιτισμού: **Αλέκος Παπαχρήστου,**

Έφορος Αναπτυξιακών Δραστηριοτήτων

και Επαφών με Αδελφότητες: **Βασίλειος Γιαννούλης,**

Σύμβουλοι: **Λένα Γαλάνη-Γεώργιος Δερμιτζάκης.**

Η Ομοσπονδία έθεσε ως άμεσους στόχους δραστηριότητάς της, τους εξής:

- α. Ενίσχυση σεισμόπληκτων περιοχών με κατασκευή έργου κοινωνικού πολιτιστικού σκοπού.
- β. Αναπτυξιακές πρωτοβουλίες (μελέτες - προτάσεις) που θα στοχεύουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας στα χωριά της Επαρχίας Κόνιτσας.
- γ. Έκδοση ιστορικού - λαογραφικού - τουριστικού Οδηγού των χωριών της Επαρχίας.
- δ. Δενδροφύτευση σε όλα τα χωριά της Επαρχίας.
- ε. Πρωτοβουλίες ανάδειξης και ενίσχυσης των στοιχείων του λαϊκού πολιτισμού και της παράδοσης της περιοχής

ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΩΝΥΜΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΩΝΥΜΟΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Στις 29 Νοεμβρίου η ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ διοργάνωσε στο Πολεμικό Μουσείο εκδήλωση για τους επώνυμους και ανώνυμους ευεργέτες της Ηπείρου.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιελάμβανε:

- Εισαγωγή του προέδρου της Πανηπ. Συνομοσπονδίας Ελλάδος κ. Κώστα Αλεξίου για τους Ηπειρώτες ευεργέτες.

- Απαγγελία ποιημάτων για την Ήπειρο από τον πρωταγωνιστή του θεάτρου Μάκη Ρευματά.

- Σύντομη αναφορά του Νέστορα Μάτσα στη μεγάλη Ηπειρωτική Παράδοση της φιλαλληλίας.

- Πρώτη παγκόσμια προβολή της ταινίας - ντοκιμαντέρ σε σενάριο - σκηνοθεσία Νέστορα Μάτσα: "ΗΠΕΙΡΟΣ, ΓΗ ΤΗΣ ΕΥΠΟΪΙΑΣ". Ένα κινηματογραφικό χρονικό αγάπης κι ελπίδας.

- Σύντομη βιογραφική αναφορά από τον Α' Αντιπρόεδρο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, κ. Ιωάννη Ζώη.

- Τιμή στον Λευτ. ΜΑΤΖΙΚΑ και το ανθρωπιστικό έργο του.

Την εκδήλωση την οποία παρακολούθησε πλήθος κόσμου παρουσίασε η δημοσιογράφος κ. Κατερίνα Κολέτση.

Ακολούθησε δεξίωση.

Ο Πρόεδρος της Π.Σ.Ε. κ. Κώστας Αλεξίου ενώ επιδίδει τιμητική πλακέτα στο μεγάλο Ηπειρώτη Ευεργέτη κ. Λευτέρη Μαντζίκα. Αριστερά ο Αντ/δρος της Π.Σ.Ε. κ. Γιάννης Ζώης. Φωτ. Γιάννη Μπάκου.

Πυρσόγιαννη

Στο ρυθμό της ανάπτυξης και της ανάπτυξης τα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου μας, με πρωτοπόρο την Πρωτεύουσα. Δεν την αναγνωρίζει πλέον την Πυρσόγιαννη. Δρόμοι, δημοτικά κτίρια, Ξενοδοχείο, Μουσείο (πρώην δημοτικό σχολείο) όψεις εκκλησιών και σπιτιών ανανεωμένες, δουλεμένα όλα στον αυστηρό ρυθμό της παράδοσης. Πέτρα, ξύλο, σίδηρο συνταιριασμένα αρμονικά, όπως ακριβώς τα δίδαξαν μέσα και έξω από την Ήπειρο εκείνοι οι παλιοί μάστορες, εκείνοι οι γίγαντες της τέχνης, συνθέτουν μια εικόνα που προκαλεί δέος γι' αυτό που έφυγε, αλλά και γι' αυτό που επιστρέφει δυναμικά.

Για να γίνουν βέβαια όλα αυτά δούλεψαν χέρια και μυαλά αντάξια εκείνων των παλιών, με κόπο, με αυτοθυσία, αλλά και πολύ μεράκι. Η πρώην Κοινότητα, η Εκκλησία, οι Σύλλογοι, όλοι σε άριστη συνεργασία και κάτω από την έμπνευση και την καθοδήγηση του πρώην Προέδρου της Κοινότητας και νυν προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Βασίλη Παπαγεωργίου επιτέλεσαν αυτό το θαύμα. Ένα θαύμα που το συνεχίζει σήμερα με τον ίδιο παλμό ο Δήμος Μαστοροχωριών.

Το υπό ανακαίνιση κτίριο του Δημαρχείου.

το Χιονιαδίτικο πανηγύρι

Φέτος το χιονιαδίτικο πανηγύρι είχε μια άλλη αίγλη. Μια άλλη ομορφιά. Μέσα στο καινούριο χοροστάσι του χωριού, φτιαγμένο ολόκληρο με πέτρα καθώς είναι, με το κλαρίνο να παίζει στους παλιούς, δικούς μας ρυθμούς και με τις όμορφες Χιονιαδιτοπούλες ντυμένες με τις παραδοσιακές φορεσιές να χορεύουν με τη χάρη των γιαγιάδων τους, γύριζες αθέλητα σε παλιές εποχές, σ' εκείνες που γεννήθηκαν τα πανηγύρια μας!...

Το υπέροχο αυτό χοροστάσι είναι έργο της πρώην Κοινότητας Χιονιάδων, με πρόεδρο τον Ευριπίδη Ζωγράφο και με κύριο συνεργάτη στην προσπάθεια το Νίκο Παπαδιαμάντη.

Στιγμιότυπο από το πανηγύρι. Φωτ. Κ. Α. Σκούρτη.

Γοργοπόταμος

Και ο Γοργοπόταμος αλλάζει όψη. Τα τελευταία τέσσερα χρόνια βρίσκεται σε συνεχή αναβάθμιση και ήδη με μια σειρά έργων υποδομής και μελετημένων έργων καλλωπισμού που εκτελέστηκαν, έγινε ένα θαυμαστό στολίδι του Γράμμου. Κύριος συντελεστής αυτής της εκπληκτικής αναβάθμισης του γειτονικού χωριού είναι ο τ. Πρόεδρος της Κοινότητας και νυν Δημοτικός Σύμβουλος κ. Γεώργιος Παπαγεωργίου, ο οποίος εργάστηκε όλο αυτό το διάστημα και συνεχίζει να εργάζεται με υποδειγματικό ζήλο και μεράκι περισσό.

Με συντονισμένες ενέργειες που έκανε όλο αυτό το διάστημα, κατάφερε να αποσπάσει σημαντικές πιστώσεις από την κρατική μηχανή, να ανιχνεύσει καινούριους πόρους, να αξιοποιήσει άριστα δωρεές και προσφορές συγχωριανών του, να συνεργαστεί άψογα με την εκκλησία και πάνω απ' όλα εκείνο που είναι, ίσως, το πλέον αξιόπαινο και συγχρόνως συγκινητικό, είναι οι προσωπικές του δαπάνες και η προσωπική εργασία που καταβάλλει ακατάπαυστα για το αγαπημένο του χωριό.

Στενός συνεργάτης στο έργο του για ένα μεγάλο διάστημα ήταν ο τ. αντιπρόεδρος της ίδιας Κοινότητας και μεγάλος δωρητής κ. Παντελής Ρούμελης, ο οποίος κι αυτός, με τις προσωπικές του δαπάνες, άλλαξε κυριολεκτικά την όψη του χωριού.

Το παλιό αλώνι του χωριού στη νέα του μορφή. Ένα μικρό δείγμα δουλειάς που συντελείται στο Γοργοπόταμο.

Φωτ. Μιχ. Γ. Κυρζίδη

ΓΕΙΤΟΝΙΚΑ

Η εικόνα της Αγίας Παρασκευής Παλιοσελίου

Τον Αύγουστο η εικόνα της Αγ. Παρασκευής Παλιοσελίου μεταφέρθηκε για δύο μέρες στην Αγία Παρασκευή (Κεράσοβο) για ευλογία και οι Κερασοβίτες γιόρτασαν το γεγονός με πολλή χαρά και ευλάβεια. Η κίνηση αυτή, η οποία διοργανώθηκε από την Αδελφότητα Κερασοβιτών, έγινε υπό τις ευλογίες του Μητροπολίτου Δρυινοπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ. Ανδρέα, ο οποίος χοροστάτησε στις ακολουθίες και συμμετείχε σε όλη την εκδήλωση. Μετά τη λιτάνευση της εικόνας ακολούθησαν τοπικοί χοροί και τραγούδια.

Την όμορφη αυτή γιορταστική εκδήλωση του Κερασόβου τίμησε και η Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Κόνιτσας δια του προέδρου της κ. Μιχ. Μαρτσέκη και μελών της.

Ο Μητροπολίτης κ. Ανδρέας, ο κ. Μαρτσέκης και μέλη της Ομοσπονδίας παρακολουθούν τους χορούς. Φωτογραφίες Βασ. Π. Γιαννούλη.

Κερασοβίτισσες και Κερασοβίτες τραγουδούν και χορεύουν.

Ημερολόγιο Αδελφότητας Λαγκαδιωτών

"Εσκαψαν στην καρδιά τους κι από των χρόνων τα λιθοσώρια ξέθαψαν τις παλιές τους ενθύμησες" - κατά τον Κ. Κρυστάλλη - οι αδελφοί Λαγκαδιώτες και τα πολύτιμα ευρήματά τους τα συνέθεσαν με πολύ μεράκι σ' ένα υπέροχο ημερολόγιο για το 2000. Παλιές ακριβές τους φωτογραφίες από τη ζωή, και τα έθιμα του χωριού, γαρνιρισμένες με στίχους και λιανοτραγούδα του παλιού καιρού, αποτελούν ένα όμορφο μπουκέτο για το σαλόνι της καρδιάς! "Να βλέπουν οι παλιοί και να ριγούν κι νιοί τις ρίζες να δροσίζουν"...

Λεύκωμα Αδελφότητας Οξυάς

Η Αδελφότητα της Οξυάς εκδίδει λεύκωμα με παλιές φωτογραφίες του χωριού. Πρόκειται για ένα έργο εκπληκτικό.

"Εκ Χιονιάδων"

"Με συνέπεια και ακρίβεια το περιοδικό "εκ Χιονιάδων" συνεχίζει την πορεία του καταγράφοντας την ιστορική πορεία του χωριού, αλλά και τους λαογραφικούς και πολιτιστικούς θησαυρούς του. Υπεύθυνο, καλοστημένο, μετρημένο σε όλα του, φτιαγμένο για να αντέξει στο χρόνο, μεταλαμπαδεύοντας στις επερχόμενες γενιές τις αξίες της συνεπούς ζωής και της ακριβής τέχνης των παλιών Χιονιαδιτών.

Μουσικές εκδηλώσεις της Ομοσπονδίας

Πραγματοποιήθηκαν και φέτος για δεύτερη χρονιά οι μουσικές εκδηλώσεις που διοργανώνει η Ομοσπονδία Αδελφοτήτων της επαρχίας Κόνιτσας (αυτή τη φορά σε συνεργασία με το Δήμο Μαστοροχωριών) οι οποίες ήταν αφιερωμένες στους εθνικούς ευεργέτες. Οι εκδηλώσεις έγιναν στις **7-8-9 Αυγούστου** στα χωριά **Καστάνιανη, Βούρμπιανη και Πύργο**.

Το πρόγραμμα περιελάμβανε παραδοσιακά τραγούδια που απέδιδε εικοσιπενταμελής χορωδία όλων των ηλικιών με μουσική επένδυση εγχόρδων και κλαρίνου και ελαφρολαϊκά τραγούδια από χορωδία και ορχήστρα νέων, τα μέλη των οποίων κατάγονται από τα χωριά Καστάνιανη, Πύργο, Κεφαλοχώρι και Οξυά. Επίσης στο ηπειρώ-

τικο τραγούδι ήταν η **κ. Μαριάννα Τζήμα** και στο ελαφρολαϊκό η μεσόφωνος της Εθνικής Λυρικής Σκηνής **κ. Ηλέκτρα Βαργκά - Σδούκου** και ο **κ. Κώστας Δούκας**.

Τη διεύθυνση και την ευθύνη του προγράμματος είχε ο Καστανιανίτης μουσικός **κ. Αλέκος Παπαχρήστος**.

Η χορωδιακή απόδοση των τραγουδιών της λάκκας μας συγκίνησε τους συμπατριώτες μας, αν και το πάντρεμά της με την κλασική μουσική ξένισε πολλούς.

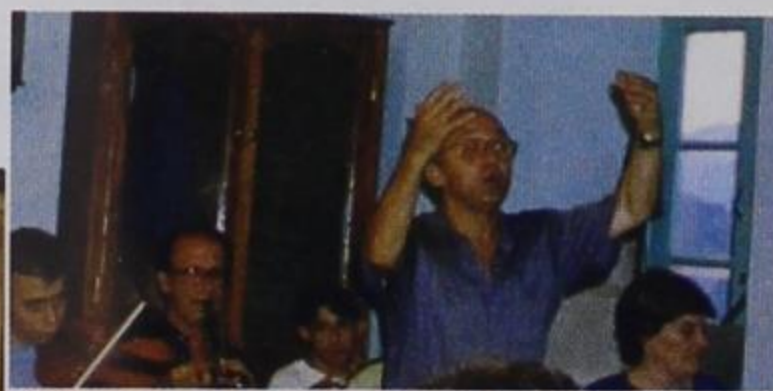
Τοποθέτηση του κ. Αλέκου Παπαχρήστου στο συγκεκριμένο θέμα:

Για να υπηρετήσουμε σωστά την παρά-

δοσή μας θα πρέπει πάνω στην εξέλιξη να χρησιμοποιούμε σωστά τα βασικά της στοιχεία και δημιουργώντας πάνω σ' αυτήν χωρίς να την αλλοιώνουμε.

Για να το πετύχουμε αυτό θα πρέπει να δώσουμε τα σωστά ακούσματα με τα παραδοσιακά μουσικά όργανα που κληρονομήσαμε απ' τους προγόνους μας. Όπως: το κλαρίνο, βιολί λάουτο, φλογέρα, ντέφι. Σε όλη μας την προσπάθεια θα πρέπει να είναι κυρίως η συμμετοχή των παιδιών μας που είναι και οι αποδέκτες.

Οι κίνδυνοι για την νεολαία είναι πολλοί. Το καλύτερο όπλο στα χέρια μας είναι ο πολιτισμός και ο αθλητισμός. Εδώ θα συστρατευθούμε όλοι. Μόνο έτσι θα πετύχουμε.

Στην όμορφη πλατεία της Καστάνιανης

Δημοτικό σχολείο Μαστοροχωριών

Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Κεφαλοχωρίου λειτουργεί Δημοτικό Σχολείο στο οποίο μαθητεύουν 23 παιδιά από τα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου Μαστοροχωριών. Ο Δήμος και το τοπικό Συμβούλιο το περιβάλλουν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και κάνουν ό,τι μπορούν για την καλή λειτουργία του.

Αυτή τη στιγμή το κτίριο του σχολείου βρίσκεται σε άριστη κατάσταση ενώ διαθέτει όλο τον απαραίτητο διδακτικό εξοπλισμό. Το μόνο υπαρκτό πρόβλημα είναι οι συνεχείς αλλαγές των δασκάλων κι αυτό γιατί δε στεριώνουν στη συγκεκριμένη θέση λόγω της μεγάλης απόστασης από τον τόπο καταγωγής τους.

Γι' αυτό απ' ότι μας είπαν ο πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Βασ. Παπαγεωργίου και ο πρόεδρος του Τοπ. Συμβουλίου του Δημ. Διαμερ.

Κεφαλοχωρίου κ. Απόστ. Κολωνιάρης, πρέπει η Επιθεώρηση να επιληφθεί σοβαρά του θέματος και να επιλέγει με προσοχή τους δασκάλους που τοποθετεί κάθε φορά.

Στην επικοινωνία που είχαμε με τον κ. Κολωνιάρη εξέφρασε επίσης την άποψη ότι για να συνεχίσει την ύπαρξή του το σχολείο δε θα πρέπει να υπάρξει δεύτερο στο Δήμο, γιατί αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα την εξασθένηση του υπάρχοντος, με αποτέλεσμα κάποια στιγμή να κλείσουν και τα δύο. Ωστόσο εξήρε το ενδιαφέρον του Δημάρχου κ. Παπανώτη, επισημαίνοντας ότι ο λόγος που ανέλαβε ο ίδιος την προεδρία της Σχολικής Επιτροπής ήταν ακριβώς για να αντιμετωπίζει μόνος του τα τρέχοντα προβλήματα κι αυτό είναι προς έπαιμόν του.

Με το Βασ. Παν. Γιαννούλη

Τότε που μας μάθαινες να παίρνουμε και να δίνουμε χαρά. Τότε που δίναμε υπόσχεση αγάπης για σένα.

Πάλι τα κατάφερες και μας έκανες παιδιά μέσα στην αγκαλιά σου.

Κάθε πρόβλημά σου είναι και δικό μας πρόβλημα. Για σένα μιλάμε ακόμη και μέσα στο καταχείμωνο. Από σένα παίρνουμε δύναμη, γιατί δύναμη είσαι εσύ. Ο κόπος μας για σένα γίνεται αγалλίαση. Γίνεται χαρά.

... Θέλουμε στα κάλλη και στη χαρά που μας προσφέρεις να σου ανταποδώσουμε την καρδιά μας.

1961. Πάσχα στην μουριά του Τσέτα, στον Άγ. Νικόλαο.

Καλοκαίρι '99. Μέτρα για τον καύσωνα.

Φθινόπωρο '99. Καντά θέματα του χωριού στο ζεστό σπίτι του Θεοφάνη Στεργίου.

ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Οι γίγαντες φουντωμένοι με τα κόκκινα άνθη τους ξεπέρασαν στο μπόι ακόμα και τις Ασημοχωρίτισσες για να αγναντέψουν την Αγία Παρασκευή.

Το 1940 οι Ασημοχωρίτισσες ήταν στο πλευρό του Ελληνικού Στρατού. Το 2000 ο Ελληνικός Στρατός είναι στο πλευρό των Ασημοχωριτισσών. Φωτ. Βασ. Π. Γιαννούλη.

ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

για να γελάς και να χάνεσαι...

Έναν καιρέ είμαστε όλοι.

Εξήγηση: Όλοι το ίδιο είμαστε. (Λογαριάζεις; Όλοι το ίδιο, πανωμαχαλίτες, κατωμαχαλίτες...)

Κορμοχήρης ή κορμοχήρος.

Υπάρχει ο χήρος, ο ζωντοχήρος και ο κορμοχήρος (χήρος στο κορμί).

Εξήγηση: ο άντρας που... δεν συνοδεύεται από τη γυναίκα του στο χωριό. (Απ' αυτό πάθαμαν όλοι που πήραμαν "φερτές" γυναίκες... Πότε φταίει η τουαλέτα που είναι όξω, πότε το ότι δεν υπάρχει καλοριφέρ, πότε το ένα, πότε το άλλο...

Τώρα δεν λεγόμαστε πλέον χωριά, λεγόμαστε Διαμερίσματα. Και είμαστε 12. Όσα και τα διαμερίσματα μιας πολυκατοικίας στους Αμπελοκήπους... Μόνο που τα πρώτα είναι μερικές χιλιάδες στρέμματα παραπάνω...

ΓΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ ΜΑΣ

Τα βουνά μας εκτός από τις ομορφιές τους μοχαρίζουν και μοναδικές γεύσεις. Γεύσεις από άγρια φρούτα που έθρεψαν γενεές γενεών, τότε που οι άνθρωποι ήταν πιο κοντά στη φύση. Τη σημερινά παιδιά δεν τα πολυγνωρίζουν. Ωστόσο εκείνα επιμένουν να υπάρχουν για να ομορφύνουν και να θυμίζουν "νόστιμες εποχές" μέσα από τούτες τις άχρωμες και ανούσιες.

Κράνια. (Γίνονται και υπέροχο λικέρ. Και για το Ασημοχώρι: ΚΡΑΝΙ ΛΙΚΕΡ "ΜΠΑΡΜΠΑ ΤΑΚΗΣ")

Κράνια

Τσουντσα

Μούρβαλα

Πολύπλευρες έως... πολυεθνικές οι εμπειρίες των χωριανών μας, αφού έχουν φτάσει στα πέρατα της οικουμένης, όπως: Βουδαπέστη, Τασκένδη, Αργεντινή, Καναδά, Νέα Υόρκη, Σιάρολτ, Σικόγο, Αιθιοπία, Ταγκανίκα κ.α. Αλλά και από επαγγέλματα έχουμε πάει... μακριά, μέχρι αυτά του Πρέσβη και του Υπουργού.

Έτσι, απ' όλα διαθέτει το καφενείο του μπαρ - Τάκη τα βράδια. Εμπειρίες και γνώσεις ατελείωτες. Σωστό λαϊκό Πανεπιστήμιο. Και κράνι - λικέρ παραγωγής του για να δουλεύει πιο μαλακά το σύστημα...

Τηλεπικοινωνιακά

Ακόμη περιμένουμε καρτοτηλέφωνο στο χωριό μετά από ενάμισυ χρόνο που κάναμε αίτηση στο Ο.Τ.Ε. Τότε μας είχαν πει ότι δεν επαρκούν οι γραμμές, αργότερα μας είπαν ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμες συσκευές και τώρα ότι θα γίνει προμήθεια συσκευών άλλου τύπου στις αρχές του 2000. Εντωμεταξύ το πρόβλημα της έλλειψης έγινε πιο οξύ, αφού το τηλέφωνο που υπήρχε για το κοινό δεν γίνεται πλέον δεκτό από κανέναν, λόγω των προβλημάτων που δημιουργεί (υπερβολική χρέωση μετρητή κ.λ.π.).

μια ΟΜΟΡΦΗ Συνάντηση

Με πρωτοβουλία των Κώστα Β Νούτση και Στέφανου Πανταζή πενήντα περίπου γυμνασιόπαιδα της δεκαετίας του '60 που μαθήτευσαν στο γυμνάσιο της Κόνιτσας, συναντήθηκαν σε ταβέρνα της Αθήνας και πέρασαν μια όμορφη βραδιά με κέφι πολύ, με χαρά, αλλά και συγκίνηση, καθώς άνοιξαν τα βιβλία, αυτή τη φορά όχι του σχολείου, αλλά των αναμνήσεων. Ήπιαν κρασάκι, κουβέντιασαν, γέλασαν, νοστάλγησαν κι έδωσαν αμοιβαία υπόσχεση να συνεχίσουν αυτές τις καλές συναντήσεις, όσο "φοιτούν" στο σχολείο της ζωής...

Γεωργία Κίσκου, Κώστας Γαλάνης, Λένα Γαλάνη, Κώστας Νούτσης, Παναγιώτης Παπαζήσης, Χαρίλαος Γκούτος.

Μιχάλης Παπαμιχαήλ, Στέφανος Πανταζής, Αναστάσιος Δάφνης.

Από αριστερά: Σπύρος Ζώης, Γιώργος Μπέτζιος, Μιχάλης Μαρτσέκης, Γιώργος και Ρένα Δερμιτζάκη, Ιφιγένεια Ζακοπούλου-Μαρτσέκη, Ειρήνη Οικονόμου, Λευτέρης Γ. Οικονόμου, Άννα Ζώη, Κώστας Ζώης.

έγραψαν

για τα "ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΑ"

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ΛΑΜΠΕΙ ΤΟ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ

ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ το 'παν οι Ασημοχωρίτες, δηλαδή ο Σύλλογος Ασημοχωριτών Αθηνών "Η Πρόοδος" (Βουλγαροκτόνου 40, 11472 Αθήνα, τηλ. και φαξ 6450844) και το 'καναν. Κι αν μπορούσαν ας έκαναν κι αλλιώς! Το όμορφο περιοδικό τους "Τα Ασημοχωρίτικα" - μια έκπληξη για τα ηπειρώτικα πράγματα - που κυκλοφορούσε μια φορά το χρόνο προχώρησε εξαμηνιαίο γιατί και ζήτηση είχε και προ πάντων οι εντυπώσεις που δημιούργησε υποχρέωσαν το Σύλλογο σ' αυτή την κίνηση.

Στα πρώτα εξαμηνιαία "Ασημοχωρίτικα", που κυκλοφόρησαν πρόσφατα, εντύπωση προκαλεί το εξώφυλλο, που φιλοξενεί μια εικόνα από τη ζωή που ραγδαία υποχωρεί από κάθε γωνιά της ενδοχώρας. Γερόντισσες, αυστηρές, μαντιλωμένες με το δικό τους γλυκό τρόπο, μαυροφορεμένες και σεβαστές, να κουβεντιάζουν στον ορίζοντα μιας παλιάς πόρτας του χωριού. Για την ιστορία, η Λαμπρινή Οικονόμου, η Μερóπη Τσεπέλη, η Σοφία Στεργίου και η Ανδρονίκη Νούτση. Ανύποπτες οι ηρωίδες του Ασημοχωρίου παίζουν μέσα από το φακό του Δημήτρη Γεωργάκη τις τελευταίες σκηνές του ανεπανάληπτου έπους, της συνεπούς ζωής στα βουνά της Ηπείρου.

ΗΛ.ΠΡΟΒΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΩΝ

Ένα όμορφο αφιέρωμα στις Ασημοχωρίτικες παραδοσιακές ενδυμασίες, περιλαμβάνει το δεύτερο τεύχος του αξιόλογου περιοδικού "Τα Ασημοχωρίτικα". Πρόκειται για περιοδική έκδοση επικοινωνίας και ενημέρωσης που εκδίδει ο Σύλλογος Ασημοχωριτών Αθηνών "Η ΠΡΟΟΔΟΣ". Στις σελίδες του θα βρει κανείς τις ομορφιές καθώς και ειδήσεις από την κοινωνία του χωριού και των απόδημων, αλλά και στιγμιότυπα παραδοσιακών εικόνων από τα έθιμα της περιοχής, τα οποία οι Ασημοχωρίτες διατηρούν ακόμα. Γραμμένο με το μεράκι του νόστου της παράδοσης και την αγάπη για έναν τόπο που πρέπει να διατηρήσουμε ζωντανό.

ΓΕΝΝΗΣΗ

Στις 10 Ιουνίου ο **Κωνσταντίνος Τσακογιάννης** και η **Ευανθία Χριστογιάννη** (κόρη της Μαργαρίτας Στεργίου) απέκτησαν το πρώτο τους παιδί, ένα χαριτωμένο αγοράκι.

Να τους ζήσει και να το δουν όπως ποθούν.

ΒΑΦΤΙΣΗ

Στις 25 Σεπτεμβρίου ο Νικόλαος και η Μαριτάσα Θεολόγου βάφτισαν στον Ιερό Ναό Αγ. Χαραλάμπους στα Ταμπούρια του Πειραιά το πρωτότοκο παιδί τους και του έδωσαν το όνομα "Κωνσταντίνος".

Να τους ζήσει και καλός χριστιανός.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Ο Σπύρος Κ. Σιατούφης (το γένος Σοφίας Νούτση) αρραβωνιάστηκε με την εκλεκτή της καρδιάς του Αφροδίτη Μπαχτσιαβάνου από τον Πελεκάνο Κοζάνης.

Ο Ιωάννης Σιατούφης (διδάσκαλος) αρραβωνιάστηκε με τη Βάγια Τακμάνη από τη Θεσσαλονίκη. (Η Βάγια είναι πτυχιούχος Φ.Π.Ψ.)

ΓΑΜΟΙ

Στις 3 Ιουλίου η **Όλγα Β. Γιαννούλη** παντρεύτηκε στον Ιερό Ναό Αγ. Κων/νου Γλυφάδας τον **Γεώργιο Πετάλα**. Ακολούθησε δεξίωση.

Η Όλγα και ο Γιώργος ήλθαν από την Αμερική για το σκοπό αυτό

και μετά το γάμο τους ανεχώρησαν για την Αλεξάνδρεια της Βιρτζίνια όπου διαμένουν.

Στις 10 Ιουλίου έγινε ο γάμος του **Κων/νου Α. Νικολάου** με τη **Δέσποινα Τσοσονίδου**. Παραβρέθηκαν πολλοί Ασημοχωρίτες καθώς και συγγενείς και φίλοι των νεονύμφων. Το γαμήλιο τραπέζι έγινε στο εξοχικό σπίτι της νύφης

στον Κάλαμο Αττικής. Το κέφι άναψε με τα Ηπειρώτικα τραγούδια που ακούστηκαν από το πικάπ. Η μητέρα του γαμπρού, η αδελφή του Πολυξένη, η μητέρα της νύφης Αλίκη, η αδερφή και ο αδερφός της, η θεία του γαμπρού Γεωργία Στεργίου, ο Β. Νικολάου και η Φ. Γεωργάκης το έριξαν στο χορό μέχρι τα ξημερώματα.

Αθηνά Δ. Στεργίου

Ο **Στέλιος Αναστασόπουλος** και η **Παρασκευή Διον. Τάτση** στις 25 Ιουλίου τέλεσαν τους γάμους τους στον Ιερό Ναό του Αγ. Νικολάου της Κόνιτσας.

Ο **Θεοφάνης Διον. Τάτσης** και η **Πολυξένη Μιχαλοπούλου** στις 15 Αυγούστου τέλεσαν τους γάμους τους στον Ιερό Ναό της Κοιμήσεως Θεοτόκου του Λαγκαδά Θεσσαλονίκης.

Ο Θεός να ευλογεί τους γάμους τους.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Στις 8 Ιουλίου πέθανε στην Αθήνα όπου και ετάφη η **Αρτεμισία Ιω. Νούτση**. Ο θάνατός της προήλθε από καρδιακό νόσημα. Ήταν 73 ετών.

Μετά από πολύμηνη μάχη με την επάρατο νόσο πέθανε στις 4 Αυγούστου στο εκκλησιαστικό γηροκομείο της Κόνιτσας η **Θεοδούλα Νάσιου**. Η κηδεία της έγινε στο Ασημοχώρι. Ήταν 87 ετών.

Η **πρεσβυτέρα Ελευθερία Ε. Ζήκου** πέθανε στις 18 Αυγούστου στην Αθήνα όπου και ετάφη. Ήταν 78 ετών και έπασχε από μακρόχρονη ασθένεια.

Στις 26 Οκτωβρίου πέθανε στο Ασημοχώρι όπου και ετάφη η **Αναστασία Ε. Νούτση**. Ήταν 87 ετών.

Στις 30 Αυγούστου πέθανε στην Αθήνα ο **Παναγιώτης Κιρκής** όπου έγινε και η κηδεία του. Ήταν 51 ετών και έπασχε από την επάρατο νόσο.

Πέθανε τον Οκτώβριο στο Βόλο σε ηλικία 78 ετών ο **Σταύρος Μιχαηλίδης**, ο οποίος ήταν γαμπρός του συγχωριανού μας Γαβριήλ Παπαγεωργίου από τη θυγατέρα του Σούλα.

Στις 26 Νοεμβρίου πέθανε στα Γιάννενα, όπου έγινε και η κηδεία του, ο **Ευάγγελος Γιαννούλης**. Ήταν 70 ετών και έπασχε από πνευμονοπάθεια.

Ο Θεός να αναπαύσει τις ψυχές τους.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

Στην ξαδέλφη μου Αρτεμισία

Έφυγες, καλή μου, έτσι ξαφνικά. Ράγισε η καρδιά σου, τσάκισες, εσύ, ο δυνατός άνθρωπος, ο γελαστός, ο καλοκάγαθος. Σε νόμιζα δυνατή, αλύγιστη, βράχο και σε θαύμαζα για την αντοχή σου. Αλλά και το ατσάλι κάποτε λυγίζει. Μας έφυγες, γλυκιά μου και δεν μπορώ να το πιστέψω! Δεν μπορώ να διανοηθώ ότι πια δε θα σηκώσεις εσύ το τηλέφωνο για να τα πούμε όπως πάντα...

Ποιος θα προσέχει τώρα το Γιάννη σου; Ποιος θα του χαϊδεύει τα μαλλιά, το μέτωπο; Ποιος θα του σφίγγει με σιγουριά τα χέρια και θα του λέει: "Εγώ είμαι εδώ, μη φοβάσαι τίποτα, είμαι κοντά σου, σε θέλω όπως και να 'σαι, είσαι ο άνθρωπός μου, έζησα υπέροχα κοντά σου, δε θυμάμαι ποτέ να με μάλωσες, να μ' έβρισες, να μου θύμωσες, να με παραμέλησες..." Κι εκείνος σαν ένα μωρό να σε κοιτάει στα μάτια και να λέει "μάννα... μάννα...". Γιατί μόνο η μάννα προσφέρει τόσα στο παιδί της, μόνο η μάννα δίνεται, μόνο εκείνη στερείται, μόνο η μάννα θυσιάζεται...

Έχεις Αρτεμισία μου, δύο θαυμάσια παιδιά (έμοιασαν στον πατέρα και στη μάννα στην καλοσύνη), τον πατέρα τους θα τον φροντίζουν, δεν υπάρχει αμφιβολία, όμως το δικό σου δέσιμο κανένας άλλος δεν το αναπληρώνει! Το πιστεύω αυτό.

Αρτεμισία μου, μας λείπεις, η απουσία σου αρχίζει ήδη να γίνεται αισθητή, ο Γιάννης μας σε ψάχνει με τα μάτια του, δε μπορεί να πει ποιος του λείπει, αλλά το ένστικτό του το λέει ότι του λείπει ΚΑΠΟΙΟΣ, ο άνθρωπός του, ο εαυτός του, το είναι του.

Αρτεμισία μου, γιατί τον άφησες; Σ' έχει ανάγκη! Του κάκιωσες; Σε κούρασε; Ποιος ξέρει... Πάντως αυτός σε φωνάζει και θα σε καλεί μέχρι να έρθει κοντά σου.

Αρτεμισία μου, εκεί που πήγες, θα βρήκες πολλούς δικούς μας. Φρόντισέ τους σε παρακαλώ. Περισσότερο φρόντισε την αδελφή μου και μάλωσέ τη που μας έφυγε τόσο γρήγορα και μας πότισε πίκρα και δάκρυ. Θυμάσαι που στα δύσκολα εκείνα χρόνια σε φώναζε μαμάκα; Τι περίεργο, πριν παντρευτείς ακόμα και πριν αποκτήσεις ακόμα δικά σου παιδιά, έπαιζες το ρόλο της μάννας, όπως και στα γεράματα. Εγώ και εκείνη κοντά σας είχαμε βρει τη θαλπωρή, την οικογένεια, την αγάπη. Κοντά στο θείο, στη θεία και σε σας τα τέσσερα ξαδέλφια μου ένιωσα σιγουριά και ασφάλεια. Ζήσαμε καλά και θα σας είμαι ευγνώμων.

Αρτεμισία μου, μου λείπεις. Σ' αγαπάω και θα σε θυμάμαι πάντα. Ωρα σου καλή.

Γεωργία Χρήστου - Μαυριά

Στη μνήμη της αγαπημένης μας Θεοδούλας.

Στις 4 Αυγούστου έφυγε από κοντά μας η αγαπημένη μας και αξέχαστη Θεοδούλα.

Γλυκιά μας Θεοδούλα, έφυγες για πάντα από κοντά μας για το μεγάλο ταξίδι. Όμως από τη μνήμη μας δε θα φύγεις ποτέ, θα σε θυμόμαστε γιατί, Θεοδούλα μου, μεγαλώσαμε και ζήσαμε μαζί. Εγώ προσωπικά δε θα ξεχάσω πόσο λυπημένη έφυγες απ' αυτή τη ζωή εξαιτίας της απουσίας των αγαπημένων σου παιδιών. Η ζωή σου όλη ήταν να διαβάζεις θρησκευτικά βιβλία για να ξεχνάς και να απαλύνεις τον πόνο σου.

Δεν θα ξεχάσω, αγαπημένη μου Θεοδούλα, που μας έλεγες ότι, όταν όλοι γλεντούσαν στον Αη-Λιά και στην πλατεία του χωριού, εσύ έβρισκες τα γίδια στο Ζουμπάνι... Έζησες μια ζωή μόνη και βασανισμένη Θεοδούλα μου, όμως ο Χριστός και η Παναγία δε σε άφησαν μόνη τον

τελευταίο και δύσκολο καιρό. Εδώ θα συγχαρώ τον πατέρα Διονύσιο γιατί του αξίζουν πολλά συγχαρητήρια για τη μέριμνα που έδειξε, προκειμένου να φύγεις απ' αυτή τη ζωή χριστιανικά κι ευλογημένα. Μπράβο στον π. Διονύσιο.

Εγώ όμως, Θεοδούλα μου, ήρθα στο χωριό και περίμενα να έρθεις να πιούμε καφέ και να κουβεντιάσουμε στη βεράντα και εσύ δε φάνηκες. Θα σε περιμένω και το άλλο καλοκαίρι.

Αιωνία σου η μνήμη. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκέπασε. Θα σε θυμάμαι για πάντα.

Γεωργία Χολέβα - Σβαρνιά

Το τελευταίο γραμμάτιο της ζωής μας

Με αφορμή τον απρόοπτο θάνατο της αδελφής μου Αρτεμισίας.

Θέλουμε την παρούσα ζωή μας να την περνάμε ευχάριστα και με αισιοδοξία, την οποία βέβαια πρέπει να καλλιεργούμε γιατί είναι απαραίτητο στοιχείο ζωής. Όμως έρχονται και περιστάσεις που τα σύννεφα επισκιάζουν τον ορίζοντα της ζωής μας και τότε λέμε: "Σαν νά 'χανε τελειωμό τα βάσανα και οι καημοί του κόσμου..."

Εκείνο που μας πληγώνει περισσότερο είναι ο θάνατος προσφιλών προσώπων και μάλιστα όταν είναι πρόωρος και απρόοπτος. Το κενό που μας αφήνει προσπαθούμε να το καλύψουμε με τα τόσα "γιατί" φιλοσοφώντας και ταξιδεύοντας πέρα από το παραπέτασμα του χρόνου. Έρχονται τότε τα λόγια του αρχαίου Ευριπίδη: "Μήπως η ζωή είναι στο θάνατο και ο θάνατος στη ζωή;" Καθώς και οι στίχοι του Λορέντζου Μαβίλη: "Καλότυχοι οι νεκροί που λησμονούνε τις πίκρες της ζωής..." Κι όλα αυτά έρχονται στη μνήμη μας γιατί εντοπίζουμε τον πόνο μας στο δικό μας πρόσωπο που έφυγε ξαφνικά κι όχι όσα γίνονται έξω από την πόρτα μας που τόσο φεύγουν καθημερινά εξοφλούντες και το τελευταίο γραμμάτιο της ζωής τους. Κι επειδή δεν γνωρίζουμε τη μέρα και την ώρα τη δική μας ας είμαστε πάντοτε έτοιμοι.

Ο θάνατος είναι σταθμός κι όχι το τέρμα. Ως άνθρωποι θα λυπηθούμε, θα δακρυσουμε, όχι όμως να απελπιστούμε. Με την πίστη και το λογικό να αντιμετωπίζουμε τα όποια προβλήματα της ζωής και όχι με τα συναισθήματα που τα περιπλέκουν. Ο Θεός με το χρόνο μαλακώνει τον πόνο και θεραπεύει τα πάντα.

Μας κυβερνούνε οι νεκροί μας! Η σιωπή τους είναι βροντοφώνημα μέσα μας για να μην τους λησμονούμε, ιδίως εκείνους που έφυγαν πρόωρα όπως η Ελευθερία Χρήστου, η Ευδοκία Σ. Στεργίου, η Ευδοκία Χολέβα, η Ανθούλα Πανταζή, η Άννα Μ. Νούση, η Ανδρομάχη Νάτση, ο Χρήστος Χρήστου, οι Βαγγέλης και Σωτήρης Στεργίου, ο Παντελής Χρήστου και τόσοι άλλοι που εγράφησαν στο περιοδικό "Άσημοχώρι" και γράφονται στο νέο που εκδίδεται τώρα. Η μνήμη τους ας είναι αιωνία.

Πρωτ. Τιμόθεος Χρήστου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω και από τούτη τη θέση όσους συγχωριανούς, συγγενείς και φίλους που μου συμπαραστάθηκαν στην ασθένειά μου, ιδιαίτερα το Δήμαρχο Μαστοροχωριών Γρηγόρη Παπανώτη, καθώς και τους Αχιλλέα Τάγκα, Κωνσταντίνο Κοσμά, Βασίλειο Σταθόπουλο και Ιωάννη Νάσιου, οι οποίοι με πολλή προθυμία μου πρόσφεραν αίμα κατά την εγχείρησή μου. Τους ευχαριστώ και πάλι και εύχομαι να είναι πάντα καλά.

Κωνσταντίνος Σ. Στεργίου.

Απ' όσα μας γράφουν

Προς Σύλλογο Ασημοχωριτών Αθηνών "Η ΠΡΟΟΔΟΣ"

Ευχαριστώ θερμά.

A. A. Τσοχατζόπουλος

Με την αφιέρωση:

"Με την εκτίμηση για το έργο σας (το περιοδικό του χωριού), που το βρίσκω πετυχημένο και σας συγχαίρω", ο συμπατριώτης μας δικηγόρος και συγγραφέας κ. **Ιωάννης Γ. Λυμπερόπουλος** χάρισε στο Σύλλογό μας το τελευταίο βιβλίο του "Ο ΑΛΗ ΠΑΣΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΒΑΘΥΤΕΡΕΣ ΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΔΙΩΞΕΩΝ ΤΟΥ". Τον ευχαριστούμε θερμά και τον συγχαίρουμε για το θαυμάσιο και μοναδικό σε θεματογραφία έργο του.

Αγαπητέ ανηψιέ Τάκη,

Είστε πολύ αξιέπαινοι για το περιοδικό που φτιάχνετε με το σύλλογο. Τα έλαβα όλα και είναι τόσο όμορφα και επιτυχημένα.

Στο δεύτερο είδα τα κορίτσια με τις ενδυμασίες του χωριού και συγκινήθηκα πολύ, γιατί μ' αυτά τα ρούχα παντρευτήκαμε και μου έφερε στο νου τα παλιά χρόνια. Έχω εδώ τώρα πενήντα χρόνια. Το σώμα μου είναι εδώ, αλλά η καρδιά μου στο Ασημοχώρι. Εκεί που γεννηθήκαμε, εκεί πονάμε.

Σου στέλνω 100 δολάρια, τόσο πολύ που μ' ενθουσίασε το περιοδικό. Είδα και την αδελφή μου με το μπαστούνι, τη Βαγγελαινα, τη Σοφία και τη Μερόπη. Να σας αξιώνει ο Θεός να μας το στέλνετε πάντα.

Με αγάπη, η θεία σου **Ελένη Οικονόμου.**

Προς το περιοδικό "ΤΑ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΑ"

Αγαπητέ Δημήτρη Γεωργάκη

Βαθιά μέσα μου νιώθω την ανάγκη να σας ευχαριστήσω θερμά και εγκάρδια για την αποστολή του περιοδικού "ΤΑ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΑ". Αντικρίζοντάς το, πέρασαν από μπροστά μου ολοζώντανα εκείνες οι υπέροχες καλοκαιρινές ημέρες του '98 που έζησα στο πανέμορφο Ασημοχώρι με τους φίλους και αξιέπαινους κατοίκους του.

Επισκέφτηκα τον τόπο σας ως υποδιοικήτης του Λόχου που έδρευε στο Ασημοχώρι, υλοποιώντας το πρόγραμμα φύλαξης της Ελληνοαλβανικής μεθορίου.

Αυτή η αποστολή έμελλε να γίνει μια μοναδική ευκαιρία για μένα μιας και θα ζούσα ανάμεσα σε ανθρώπους με όμορφη ψυχή, καθαρή καρδιά και εγκάρδια παρουσία. Πώς είναι δυνατόν να μην αναπολώ την ηπειρωτική φιλοξενία που χαρακτηρίζει τους ακρίτες του Ασημοχωριού; Πώς είναι δυνατόν να μην νοσταλγώ αυτό το χωριό που στέκει υπερήφανο κα-

θώς πλαισιώνεται από απέραντα και καταπράσινα δάση; Τα πλούσια και κρυστάλλινα νερά του συμφωνούν απόλυτα με την καθαρότητα αισθήματος των κατοίκων του. Έμεινα έκπληκτος από την πολιτιστική και κοινωνική πρόοδο αυτού του τόπου, από την πλούσια παράδοσή του, τα ήθη και τα έθιμά του, που φυσικά οφείλονται σ' όλους εσάς τους Ασημοχωρίτες, γνήσιους συνεχιστές της ελληνικής παράδοσης. Δικαίως το γραφικό Ασημοχώρι χαρακτηρίζεται στολίδι στον πολιτισμό αυτής της χώρας.

Αυτές τις λίγες ημέρες στο χωριό σας πέρασα πολύ ωραία. Ήταν η πρώτη μου επίσκεψη στο Ασημοχώρι και τώρα αποτελεί μια μοναδική στιγμή της στρατιωτικής μου ζωής. Φυσικά στέριωσε μέσα μου η επιθυμία να ξαναγυρίσω για να συναντήσω και πάλι τους ανθρώπους που γνώρισα και τη φυσική ομορφιά που λάτρεψα. Θα είμαι ένας αθεράπευτα νοσταλγός του Ασημοχωριού.

Βέροια 28 Ιουλίου 1999.

Με εκτίμηση **Παντελίδης Γρηγόρης**
Υπλγός (ΠΖ)

Τέσσερις επιστολές του Αλεξάνδρου Νικολάου

Αγαπητοί κύριοι του Δ.Σ.

Σαν μέλος του Συλλόγου κάνω πρόταση προς το Διοικητικό Συμβούλιο όπως εγκρίνει και σταλεί στο Γηροκομείο Κονίτσης το ποσό των 300.000 δραχ στη μνήμη του αείμνηστου πρεσβύτερου Δημητρίου Τάτση.

Ο αείμνηστος π. Δημήτριος για πολλά χρόνια ήταν εφημέριος στο Ασημοχώρι. Με προσωπική του εργασία και υπεράνθρωπες προσπάθειες συντήρησε αυτά τα χρόνια την κεντρική εκκλησία του χωριού μας, καθώς και όλα τα εξωκλήσια του.

Άφησε στους Ασημοχωρίτες τρανταχτά δείγματα της μεγάλης του αγάπης για το Ασημοχώρι. Ας είναι αιωνία η μνήμη του στους νεότερους Ασημοχωρίτες και Ασημοχωρίτισσες.

Επίσης να χορηγηθεί οικονομική ενίσχυση σε Ασημοχωρίτες και Ασημοχωρίτισσες που φοιτούν σε ανώτερες σχολές.

Αθήνα 5-11-1998

Με κατάπληξη και απεριγράπτο θαυμασμό διάβασα στην εφημερίδα "ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ" αφιέρωμα της κ. Λέλας Γκογκώνη στον ΔΙΟΝΥΣΙΟ ΤΑΤΣΗ, τον σπουδαίο αυτό πνευματικό εργάτη του τόπου μας, όπως συγκεκριμένα τον αποκαλεί. Με γλαφυρό τρόπο αναλύει το πνευματικό έργο του και αναφέρει ότι είναι μεγάλη η προσφορά του στην Ήπειρο και την Ορθοδοξία και προτείνει να γίνει Πανηπειρωτική συστράτευση για οικονομική

και ηθική ενίσχυσή του, καθώς και συντονισμένες ενέργειες για τη βράβευσή του από τη Ακαδημία Αθηνών.

Είναι τιμή και δόξα για το Ασημοχώρι το ότι έχει τέκνο του ένα τόσο άξιο εργάτη του Ευαγγελίου.

Κάνω έκκληση προς το Δ.Σ. του συλλόγου Ασημοχωριτών να πάρει θέση και να ενισχύσει ηθικά και οικονομικά τον π. Διονύσιο για το θεάρεστο έργο του, αλλά και να ενεργήσει ανάλογα, ώστε μέσω της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας, να προταθεί για βράβευση από τη Ακαδημία Αθηνών.

Αθήνα 10-11-1999

Στο Περιστέρι στην οδό Σπερχειάδος 23, μένουν με τον παππού και τη γιαγιά τους οι αδελφές Νατάσα και Αγγελίνα Μπαμπούλη, 25 και 21 χρονών αντίστοιχα. Ο πατέρας τους από πολλά χρόνια έχει αφήσει την οικογένειά του στο έλεος του Θεού. Η μητέρα τους έχει πεθάνει πριν από μερικά χρόνια. Έτσι έμειναν ορφανά από μάνα και πατέρα. Ο παππούς είναι συνταξιούχος οικοδόμος του Ι.Κ.Α. με μια μικρή σύνταξη και πάσχει από Πάρκινσον. Είναι ευνόητο κάτω από πόσο δύσκολες συνθήκες ζουν αυτά τα δύο κορίτσια. Η γιαγιά τους κατάγεται από τους Χιονιάδες και λέγεται Αγγελική Μαυρομάτη, το γένος Ιωάννου Παπακώστα. Τα δύο νεαρά κορίτσια είναι σε μια ηλικία κρίσιμη και δύσκολη για την αποκατάστασή τους. Δεν έχουν όμως καμιά οικονομική βοήθεια.

Προτείνω να ενισχυθούν οικονομικά οι δύο αδελφές από το κληροδότημα του αείμνηστου Βασιλείου Χρήστου, για να μπορέσουν να βελτιώσουν τις συνθήκες της ζωής τους και να κατορθώσουν, με την υποστήριξη όλων μας, να αποκατασταθούν. Άλλωστε η αποκατάσταση ορφανών παιδιών του Ασημοχωριού και των γύρω χωριών, είναι μια πράξη που προβλέπεται και η διαθήκη.

Σας παρακαλώ θερμά να εξετάσετε την υπόθεση με ενδιαφέρον και ανθρώπινη ζεστασιά.

Αθήνα 11-6-1999

Είναι γνωστό σε όλους τους Ασημοχωρίτες ότι, εδώ και αρκετά χρόνια, κάθε Πρωτοχρονιά ο συγχωριανός μας Γεώργιος Νάτσης και ο γαμπρός του κ. Παναγιώτης Γεώργας προσφέρουν στο Σύλλογο δωρεάν τη βασιλόπιτα. Ο κ. Παναγιώτης Γεώργας διατηρεί στα Άνω Λιόσια Ζαχαροπλαστείο.

Όπως είναι γνωστό και σε σας, με το μεγάλο σεισμό της 7ης Σεπτεμβρίου, το κατάστημα και το σπίτι του Παναγιώτη Γεώργα έπαθαν σοβαρές ζημιές. Προτείνω στο Δ.Σ. του Συλλόγου να συμπαρασταθεί, το κατά δύναμη, από το κληροδότημα του Βασ. Χρήστου στην οικογένεια Γεώργα, σαν χρέος προς δοκιμαζόμενους αδελφούς, αλλά και σαν ελάχιστο δείγμα της μακρόχρονης προσφοράς τους προς το Σύλλογο.

Με τιμή **Αλέξανδρος Νικολάου**
Αθήνα

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Γιαννούλης Π. Βασιλείος Αθήνα	150000 δρχ
Πανταζής Στέφανος Αθήνα	100000 δρχ
ΛΑΜΔΑ Α.Ε Αθήνα.	100000 δρχ
Γιαννούλης Σωτήριος Κέρκυρα	70000 δρχ
Στεργίου Θεοφάνης Αθήνα	50000 δρχ
Νούτσης Κων/νος Αθήνα	50000 δρχ
Γεωργίου Κων/νος Αθήνα	30000 δρχ
Στεργίου Μ. Νικόλαος Ιωάννινα	30000 δρχ
Γεωργίου Γ. Νικόλαος Ιωάννινα	30000 δρχ
Νούτσης Στέφανος Αθήνα	10000 δρχ
Καναβός Βασιλείος Αθήνα	5000 δρχ
Μουρτόγια Ευαγγελία Βόλος	5000 δρχ

Γιώτης Ζήσης Ιωάννινα	5000 δρχ
Γεωργιάδης Λάμπρος Γοργοπόταμος	5000 δρχ
Νούτσης Γεώργιος Πρέβεζα	5000 δρχ
Πολυζώης Ιωάννης Αθήνα	5000 δρχ
Έξαρχος Δημήτριος Αθήνα	5000 δρχ
Χριστογιάννης Δημήτριος Ιωάννινα	3000 δρχ
Λώλης Τιμολέων Αθήνα	1000 δρχ
Μπουκουβάλα Πελαγία Αθήνα	500 δρχ
Τάτσης Πέτρος Αμερική	100 \$
Οικονόμου Ελένη Αμερική	100 \$
Στεργίου-Χαλδούπη Ιουλία Αμερική	20 \$

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΣΤΟ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ

Για το χαιρετισμό της νέας χιλιετίας

Ο σύλλογός μας διοργανώνει ένα ζεστό αντάμωμα χωριανών και κοντοχωριανών το βράδυ της 31ης Δεκεμβρίου, ξημερώνοντας Πρωτοχρονιά, στο Ασημοχώρι.

Το κληροδότημα Βασ. Κ. Χρήστου θα διαθέσει το εγκεκριμένο ποσό των 350.000 δρχ., προϋπολογισμού 1999, σύμφωνα με το άρθρο 4 της διαθήκης, το οποίο αναφέρει:

"Την 1ην Ιανουαρίου εκάστου έτους να γίνονται εις την κοινότητα

Ασημοχωρίου τελεταί, πανηγύρεις, και ομιλία μετά λειτουργίας, προσκαλουμένων και όλων των κατοίκων εκ των πέριξ χωριών, δαπάναις των εσόδων της κληρονομίας".

ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑ - ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ - ΕΚΛΟΓΕΣ

Στις 16 Ιανουαρίου, ημέρα Κυριακή και ώρα 10:30 πρωινή, ο Σύλλογός μας θα κόψει την πίτα του στο γραφείο του Συλλόγου: Βουλγαροκτόνου 40, 1ος όροφος.

Παράλληλα θα γίνουν τα εγκαίνια του ανακαινισμένου γραφείου, καθώς και εκλογές για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου μας.

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΗ ΧΟΡΟΕΣΠΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Στις 26 Φεβρουαρίου, ημέρα Σάββατο, στο ξενοδοχείο STANLEY, στην πλατεία Καραϊσκάκη, θα γίνει ο ετήσιος χορός του Συλλόγου μας.

Η ορχήστρα θα είναι του εξαιρετικού κλαρινίστα συμπατριώτη μας Νίκου Φιλιππίδη και θα συμμετέχουν πολλοί καλλιτέχνες.

Προκήρυξη Χορήγησης Υποτροφιών

Παράταση έως 29 Φεβρουαρίου 2000

Το Κληροδότημα ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ, εκπληρώνοντας όρο της διαθήκης και επιθυμία του διαθέτη, αποφάσισε να χορηγήσει δυο (2) υποτροφίες, ποσού 60.000 δρχ. η κάθε μία μηνιαίως, σε σπουδαστές ανωτέρων και ανωτάτων σχολών, επιστήμης και τέχνης, οι οποίοι να κατάγονται από πατέρα ή μητέρα, σχετικά άποροι, από τις Κοινότητες Ασημοχωρίου, Γοργοποτάμου, Βούρμπιανης, Χιονιάδων, Πυρσόγιαννης Πληκατίου, Οξυάς, Καστάνιανης, Λαγκάδας, Αγίας Βαρβάρας και Αμαράντου. Η διάρκεια της υποτροφίας θα είναι μέχρι πέρας των σπουδών των υποτρόφων. Σε περίπτωση διακοπής των σπουδών ή σε περίπτωση που ο υπότροφος δεν λάβει το πτυχίο του μέσα σ' ένα έτος από τη λήξη της κανονικής διάρκειας σπουδών

του, υποχρεούται να επιστρέψει τα ποσά που έχει λάβει. Όσοι σπουδαστές, σχετικά άποροι, κατάγονται από γονείς που είτε διαμένουν στα άνω χωριά είτε σε άλλα μέρη της Ελλάδας, καλούνται να υποβάλουν αίτηση με τα δικαιολογητικά, που να αποδεικνύουν τις παραπάνω ιδιότητές τους, και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο που διαθέτουν (βαθμοί προόδου οικογενειακή σύνθεση, πολύτεκνοι, εργασία γονέων, κ.τ.λ) μέχρι 29 Φεβρουαρίου 2000, στη διεύθυνση του Κληροδοτήματος: "Σύλλογος Ασημοχωριτών Αττικής - Κληροδότημα Βασιλείου Χρήστου, Βουλγαροκτόνου 40, Τ.Κ. 114 72 Αθήνα, τηλέφωνο: 64.50.884 και FAX: 89.57.143.

Σημείωση: Ισχύουν οι μέχρι τούδε κατατεθείσες αιτήσεις.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Ο Σύλλογός μας και το περιοδικό "ΤΑ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΙΚΑ" ξεκινούν μια προσπάθεια καταγραφής της ιστορίας του Ασημοχωρίου μέσα από ζωντανές μαρτυρίες των κατοίκων του. Την προσπάθεια αναλαμβάνει ασημοχωρίτικη ομάδα εργασίας, με επικεφαλής

την κοινωνική λαογράφο κ. Ρέα Κακάμπουρα-Τίλη, Διδάκτορος Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ζητούμε την καλή διάθεση και τη βοήθεια όλων των Ασημοχωριτών, ιδίως των ηλικιωμένων, που θα κληθούν να καταθέσουν τις εμπειρίες και τις μνήμες τους.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Μη ξεχνάς, το περιοδικό περιμένει την συμμετοχή σου και την, κατά δύναμη, ενίσχυσή σου.

ΒΑΥΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
POST PAYÉ
Αθήνα Κ.Α.
Αρ. ΑΒ. 2514
ΕΛΛΑΣ - HELLAS

B

Γραφεία: Βουλγαροκίου 40, Αθήνα 114 72